

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

**Využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a jejich
dopad na rozpočty obcí**

Bc. Petra Jungmannová

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Petra Jungmannová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a jejich dopad na rozpočty obcí

Název anglicky

The Use of Coefficients for Real Estate Tax and their Impact on Municipal Budgets

Cíle práce

Cílem diplomové práce je prostřednictvím analýzy dat vyhodnotit využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a vliv daně z nemovitých věcí na příjmy vybraných obcí ve Středočeském kraji a navrhnout možná opatření související s touto problematikou.

Metodika

Teoretická východiska diplomové práce budou vytvořena prostřednictvím kompilace poznatků z dostupné odborné literatury, aktuálních právních předpisů a dalších relevantních zdrojů se zaměřením na daň z nemovitých věcí a na oblast příjmů obecních rozpočtů ve vybraných obcích Středočeského kraje.

Na základě analýzy získaných dat bude vyhodnocena frekvence využití koeficientů, a to jak u daně z pozemků, tak i u daně ze staveb a jednotek. Následně bude vyhodnocen dopad využití koeficientů u daně z nemovitých věcí na celkové příjmy vybraných obcí ve Středočeském kraji a na základě zjištěných hodnot budou navržena možná opatření týkající se dané problematiky.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

daň, nemovitá věc, koeficient, pozemek, stavba, rozpočet, obec

Doporučené zdroje informací

- JANOUSHKOVÁ, Jana a Šárka SOBOTOVIČOVÁ. Immovable property tax in the Czech Republic as an instrument of fiscal decentralization. *Technological and Economic Development of Economy*. 2016, (22(6): 767–782). ISSN 2029-4913. Dostupné z: doi:10.3846/20294913.2016.1236355
- MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5561-8.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.
- SMITH, Stephen. *Taxation: A Very Short Introduction*. United Kingdom: Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0-19-968369-7.
- WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADEŘÁBKOVÁ. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-304-9.
- Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. In: *Sbírka zákonů*. 4. 5. 1992. ISSN 1211-1244.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Gabriela Kukulová, MBA, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 18. 10. 2023

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 14. 12. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a jejich dopad na rozpočty obcí" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2024

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Gabriele Kukalové, Ph.D., MBA za celkové vedení a pomoc při zpracování diplomové práce, za její rady a připomínky. Dále bych ráda poděkovala rodině za trpělivost a podporu.

Využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a jejich dopad na rozpočty obcí

Abstrakt

Diplomová práce se zaměřuje na využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a jejich dopad na rozpočty obcí. Cílem diplomové práce je prostřednictvím analýzy dat vyhodnotit využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a vliv daně z nemovitých věcí na příjmy vybraných obcí ve Středočeském kraji a navrhnout možná opatření související s touto problematikou. Prostřednictvím získaných dat je provedena analýza využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí u obcí v okrese Beroun. Dále je provedena analýza příjmů u daně z nemovitých věcí u vybraných obcí z okresu Beroun, konkrétně příjmů na 1 obyvatele, podíl daně z nemovitých věcí na daňových a celkových příjmech vybraných obcí a vyhodnocen vliv koeficientů na příjmy těchto obcí.

Klíčová slova: daň, jednotka, koeficient, nemovitá věc, obec, pozemek, rozpočet, stavba

The Use of Coefficients for Real Estate Tax and their Impact on Municipal Budgets

Abstract

The diploma thesis discusses the use of coefficients in real estate tax and their impact on municipal budgets. The aim of the diploma thesis is to evaluate the use of coefficients in the real estate tax and the impact of the real estate tax on the income of selected municipalities in the Central Bohemia region through data analysis and to propose possible measures related to this issue. Through the obtained data, an analysis of the use of coefficients for the tax on immovable property in municipalities in Beroun district is carried out. Furthermore, an analysis of income from real estate tax in selected municipalities from the Beroun district, namely income per 1 inhabitant, the share of real estate tax in the tax and total income of selected municipalities, and the influence of coefficients on the income of these municipalities is evaluated.

Keywords: tax, unit, coefficient, real estate, municipality, land, budget, building

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Teoretická východiska	16
3.1 Charakteristika a členění veřejné správy.....	16
3.2 Územní samospráva	17
3.2.1 Kraje.....	18
3.2.2 Obce	20
3.3 Územní rozpočet	23
3.3.1 Struktura územního rozpočtu.....	24
3.3.2 Příjmy územního rozpočtu.....	25
3.3.3 Výdaje územního rozpočtu	28
3.4 Daně	28
3.4.1 Konstrukční prvky daně.....	29
3.4.2 Daňový systém v ČR	30
3.5 Daň z nemovitých věcí.....	33
3.5.1 Daň z pozemků	33
3.5.2 Daň ze staveb a jednotek	36
3.5.3 Koeficienty u daně z nemovitých věcí.....	39
3.5.4 Správa daně.....	41
4 Analytická část	42
4.1 Charakteristika Středočeského kraje	42
4.1.1 Příjmy obcí ve Středočeském kraji	44
4.1.2 Daňové příjmy obcí ve Středočeském kraji.....	45
4.2 Okres Beroun	46
4.3 Analýza využívání koeficientů u obcí v okrese Beroun.....	48
4.3.1 Místní koeficient	51
4.3.2 Koeficient 1,5.....	54
4.3.3 Koeficient podle počtu obyvatel	56
4.4 Analýza příjmů z DNV u vybraných obcí v okrese Beroun	58
4.4.1 Analýza příjmů z DNV u obcí s 200-499 obyvateli	59
4.4.2 Analýza příjmů z DNV u obcí s 500-999 obyvateli	64
4.4.3 Analýza příjmů z DNV u obcí s 1000-1999 obyvateli	70
5 Výsledky a diskuse	75
5.1 Souhrn výsledků analýzy využití koeficientů u obcí v okrese Beroun	76

5.2	Souhrn výsledků analýzy příjmů z DNV obcí v okrese Beroun	78
6	Závěr.....	84
7	Seznam použitých zdrojů.....	88
8	Přílohy	93
8.1	Příloha č. 1 – Využívání koeficientů v okrese Beroun v roce 2023	93

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Členění obcí dle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti.....	21
Tabulka 2 - Běžná část územního rozpočtu	24
Tabulka 3 - Kapitálová část územního rozpočtu	25
Tabulka 4 - Sazba daně u daně z pozemků	36
Tabulka 5 - Sazba daně u daně ze staveb a jednotek	39
Tabulka 6 - Koeficient podle počtu obyvatel.....	40
Tabulka 7 - Daňové příjmy obcí ve Středočeském kraji v tis. Kč v letech 2018-2022	46
Tabulka 8 - Počet obcí v okrese Beroun dle velikostní kategorie ČSÚ k 31. 12. 2022	48
Tabulka 9 - Označení typu nemovitých věcí	49
Tabulka 10 - Počet obcí dle velikostních kategorií využívající MK v letech 2020-2023....	51
Tabulka 11 - Obce, které zavedly místní koeficient v roce 2021	52
Tabulka 12 - Obce, které zavedly místní koeficient v roce 2022	52
Tabulka 13 - Obce, které zrušily místní koeficient v roce 2023	53
Tabulka 14 - Využití koeficientu 1,5 obcemi dle typu nemovité věci v roce 2023	55
Tabulka 15 - Počet obcí dle koeficientu podle počtu obyvatel.....	56
Tabulka 16 - Obce, které již měly v období 2020-2023 zvýšený KPPO.....	57
Tabulka 17 - Obce, u kterých došlo ke zvýšení KPPO v roce 2023	57
Tabulka 18 - Obce, které již měly v období 2020-2023 snížený KPPO.....	58
Tabulka 19 - Celkové příjmy u obcí s 200-499 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč	59
Tabulka 20 - Daňové příjmy u obcí s 200-499 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč	59
Tabulka 21 - Příjmy z DNV u obcí s 200-499 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč.....	60
Tabulka 22 - DNV na 1 obyvatele v Kč u obcí s 200-499 obyvateli v letech 2020-2022...	61
Tabulka 23 - Podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 200-499 obyvateli v %	62
Tabulka 24 - Podíl DNV na celkových příjmech u obcí s 200-499 obyvateli v %	63
Tabulka 25 - Celkové příjmy u obcí s 500-999 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč	64
Tabulka 26 - Daňové příjmy u obcí s 500-999 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč	65
Tabulka 27 - Příjem z DNV u obcí s 500-999 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč	66
Tabulka 28 - DNV na 1 obyvatele v Kč u obcí s 500-999 obyvateli v letech 2020-2022...	67
Tabulka 29 - Podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 500-999 obyvateli v %	68
Tabulka 30 - Podíl DNV na celkových příjmech u obcí 500-999 obyvateli v %	69
Tabulka 31 - Celkové příjmy u obcí s 1000-1999 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč.	70
Tabulka 32 - Daňové příjmy obcí s 1000-1999 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč	70
Tabulka 33 - Příjem z DNV u obcí s 1000-1999 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč...	71
Tabulka 34 - DNV na 1 obyvatele v Kč u obcí s 1000-1999 obyvateli v letech 2020-2022	72
Tabulka 35 - Podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 1000-1999 obyvateli v %	73
Tabulka 36 - Podíl DNV na celkových příjmech u obcí s 1000-1999 obyvateli v %	74
Tabulka 37 - Využívání jednotlivých koeficientů obcemi v roce 2023	77
Tabulka 38 - Využívání koeficientů v okrese Beroun v roce 2023	93

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Kraje v ČR	18
Obrázek 2 - Administrativní členění Středočeského kraje	43
Obrázek 3 - Administrativní rozdělení okresu Beroun.....	47

Seznam grafů

Graf 1 - Vývoj počtu obyvatel Středočeského kraje v letech 2018-2022	44
Graf 2 - Příjmy obcí Středočeského kraje v tis. Kč v letech 2018-2022.....	45
Graf 3 - Využití koeficientů obcemi v letech 2020-2023	50
Graf 4 - Využití místního koeficientu v letech 2020-2023	54
Graf 5 - Podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 200-499 obyvateli v letech 2020-2022	78
Graf 6 - Podíl DNV na celkových příjmech u obcí s 200-499 obyvateli v letech 2020-2022	79
Graf 7 - Podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 500-999 obyvateli v letech 2020-2022	80
Graf 8 - Podíl DNV na celkových příjmech u obcí 500-999 obyvateli v letech 2020-2022	81
Graf 9 - Podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 1000-1999 obyv. v letech 2020-2022	82
Graf 10 - Podíl DNV na celkových příjmech u obcí s 1000-1999 obyv. v letech 2020-2022	83

Seznam schémat

Schéma 1 - Struktura veřejné správy	17
Schéma 2 - Charakteristické znaky obcí	20
Schéma 3 - Rozpočtové určení daní.....	26
Schéma 4 - Daňový systém v ČR.....	32
Schéma 5 - Předmět daně u daně z pozemků.....	33
Schéma 6 - Předmět daně u daně ze staveb a jednotek.....	37

Seznam použitých zkratk

DNV – Daň z nemovitých věcí

DNV/1 obyv. – Daň z nemovitých věcí v přepočtu na 1 obyvatele

DPFO – Daň z příjmů fyzických osob

DPH – Daň z přidané hodnoty

DPPO – Daň z příjmů právnických osob

KPPO – Koeficient podle počtu obyvatel

MK – Místní koeficient

ORP – Obec s rozšířenou působností

SO – Správní obvod

ÚSC – Územní samosprávný celek

VÚSC – Vyšší územní samosprávný celek

1 Úvod

Daň z nemovitých věcí tvoří nedílnou součást daňového systému České republiky. Řadí se mezi tzv. přímé majetkové daně, jelikož zatěžuje poplatníka a zdaňuje vlastnictví nemovitého majetku. Daň z nemovitých věcí patří mezi svěřené daně, tzn., že její výnos plyne do rozpočtu té obce, na jejímž katastrálním území se daná nemovitá věc nachází. Plní také velmi důležitou fiskální funkci, neboť jejím hlavním účelem je naplnění obecního rozpočtu, pro obce tedy představuje tradiční zdroj příjmů.

Daň z nemovitých věcí je upravena zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů. Dle zákona je tato daň tvořena ze dvou částí – daně z pozemků a daně ze staveb a jednotek. Je to způsobeno skutečností, že u každé daně existují jiné konstrukční prvky pro stanovení základu daně. Výsledná daň z nemovitých věcí je následně vypočtena jako součet těchto dvou jednotlivých daní. Předmětem daně z nemovitých věcí jsou pozemky evidované v katastru nemovitostí a dokončené nebo užívané zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky, které se nacházejí na území České republiky.

Výši daně výrazně ovlivňují koeficienty, které mohou obce upravovat nebo je přímo stanovit na základě obecně závazné vyhlášky. Obec má možnost upravit koeficient podle počtu obyvatel a to tak, že ho může o jednu kategorii zvýšit nebo až o tři kategorie snížit. Nebo může využít právo stanovit koeficient 1,5. Největší potenciál pro obce má ale tzv. místní koeficient, který musí být stanoven v rozmezí 1,1 až 5 s přesností na jedno desetinné místo. Koeficient slouží jako nástroj, pomocí kterého mohou obce zvýšit výnos daně z nemovitých věcí na svém území. Mohou ho využít jak pro dlouhodobou úpravu daňových výnosů, tak jen dočasně v případě potřeby finančních prostředků například na investice. Nicméně při rozhodování o využití místního koeficientu by měly obce brát v potaz skutečnost, že čím vyšší místní koeficient stanoví, tím více to zatíží daňové poplatníky.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je prostřednictvím analýzy dat vyhodnotit využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a vliv daně z nemovitých věcí na příjmy vybraných obcí ve Středočeském kraji a navrhnout možná opatření související s touto problematikou.

2.2 Metodika

Diplomová práce se skládá z teoretické a analytické části. Teoretická část vychází z prostudování odborné literatury, aktuálních právních předpisů a dalších relevantních zdrojů. Nejprve je v práci vymezena definice a členění veřejné správy, územní samosprávy a jejích orgánů, územních rozpočtů včetně jejich struktury, příjmů a výdajů. Dále se práce zaměřuje na daně, konkrétně jejich funkce, konstrukční prvky, které daň tvoří, a následně daňový systém v České republice včetně rozdělení daní na přímé a nepřímé. Pozornost je také věnována dani z nemovitých věcí, jejímu rozdělení na daň z pozemků a daň ze staveb a jednotek včetně vymezení koeficientů (koeficientu podle počtu obyvatel, místního koeficientu a koeficientu 1,5 a 2) a také správě daně. Údaje v teoretické části (zejména pak údaje týkající se rozpočtového určení daní, daně z nemovitých věcí a výše koeficientů) jsou platné k 31. 12. 2023. Teoretická část slouží jako podklad pro navazující analytickou část.

Úvod analytické části diplomové práce, který je zpracován na základě dostupných dat z Českého statistického úřadu, se věnuje charakteristice a základním informacím o Středočeském kraji, jako jsou geografické a demografické údaje nebo administrativní rozdělení. Následně jsou v práci uvedeny příjmy a daňové příjmy obcí ve Středočeském kraji v letech 2018-2022. Pro analýzu využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí je vybrán okres Beroun, resp. obce, které se v něm nacházejí. Nejprve je pozornost zaměřena na charakteristiku okresu Beroun a jeho administrativní členění na správní obvod ORP Beroun a správní obvod ORP Hořovice. Pro potřeby výše zmíněné analýzy jsou obce rozděleny do velikostních skupin podle počtu obyvatel, které uvádí Český statistický úřad. Jedná se o tyto kategorie: méně než 200 obyvatel, 200-499 obyvatel, 500-999 obyvatel, 1000-1999 obyvatel, 2000-4999 obyvatel, 5000-9999 obyvatel, 10000-19999 obyvatel, 20000-49999 obyvatel. Velikostní kategorie nad 50000 obyvatel záměrně nejsou uvedeny, jelikož se žádná obec s takovým počtem obyvatel v okrese Beroun nenachází.

Následně je pozornost zaměřena na analýzu využívání jednotlivých koeficientů obcemi ve sledovaném období 2020-2023 – místní koeficient, koeficient 1,5 a koeficient podle počtu obyvatel. Koeficient 2 je v teoretické části práce zmíněn pouze pro úplnost, v analytické části již zahrnut není, jelikož ho obce nemohou nijak ovlivňovat a pro potřeby práce tedy nemá význam. Analýza využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí je zpracována na základě veřejně přístupných dat z daňového portálu MOJE daně, obecně závazných vyhlášek obcí a Monitoru státní pokladny. Všechna získaná data jsou zpracována pomocí programu Microsoft Excel.

U místního koeficientu jsou obce rozděleny do velikostních kategorií podle počtu obyvatel, jak je již uvedeno výše, a následně jsou sledovány změny koeficientů, zda obce místní koeficient nově zavedly a v jaké výši, nebo ho zrušily. U koeficientu 1,5 jsou obce opět rozděleny do skupin podle počtu obyvatel a u každé obce je sledováno, pro který typ nemovité věci koeficient 1,5 stanovila. Pro zjednodušení jsou v práci uvedeny koeficienty podle počtu obyvatel pouze pro celé území obce, ačkoliv je možné je stanovit i pro jednotlivé části obce. U obcí, u kterých došlo ke změně koeficientu podle počtu obyvatel, je uveden stav původního koeficientu před úpravou a následná změna koeficientu včetně typu nemovité věci, pro který byl koeficient stanoven.

Poslední kapitola se zabývá analýzou příjmů daně z nemovitých věcí u vybraných obcí v okrese Beroun. Pro účely analýzy jsou zvoleny takové obce za každou velikostní kategorii, které mají stanovený místní koeficient, jelikož ten nejvíce ovlivňuje výši výnosu z DNV, a následně je vybrán stejný počet obcí (za každou kategorii), které místní koeficient nemají. Ostatní obce, u nichž není zavedený místní koeficient, zahrnuty do analýzy příjmů z DNV nejsou. Dále také nejsou zahrnuty obce, u kterých dochází k situaci, že se ve své velikostní kategorii vyskytují samy. U vybraných obcí jsou sledovány příjmy z DNV v přepočtu na 1 obyvatele, podíl DNV na daňových příjmech a podíl DNV na celkových příjmech v období 2020-2022 (za každou uvedenou kategorii zvlášť). Rok 2023 není vzhledem k nedostupnosti dat v době vypracování práce zahrnut. Počet obyvatel je u DNV na 1 obyvatele pro zjednodušení a zachování přehlednosti uveden pouze k roku 2022.

Závěr analytické části je věnován shrnutí výsledků z analýzy využívání koeficientů obcemi a analýzy příjmů vybraných obcí v okrese Beroun a nastínění možných postupů při používání koeficientů, díky nimž by mohlo dojít k ovlivňování výše daně z nemovitých věcí.

3 Teoretická východiska

Tato kapitola pojednává o veřejné správě v České republice a jejím členění na státní správu a samosprávu. Dále se teoretická část věnuje krajům, obcím, obecním rozpočtům a daňové problematice se zaměřením na daň z nemovitých věcí.

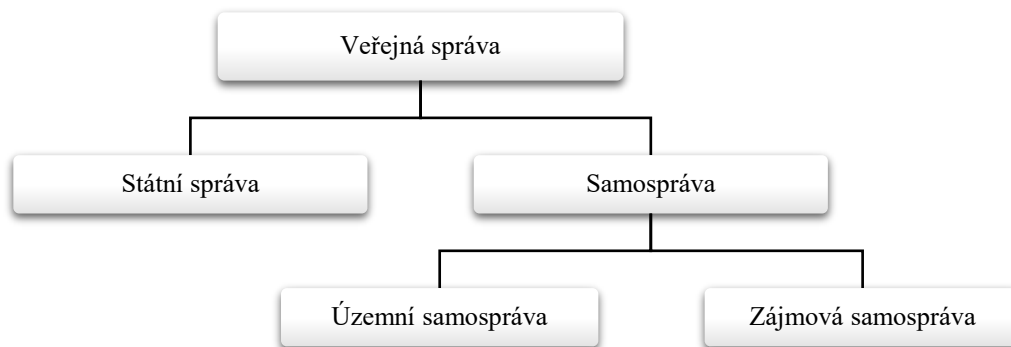
3.1 Charakteristika a členění veřejné správy

Obecně je veřejná správa považována za klíčový pojem správního práva, správní vědy, ale i dalších vědních oborů, které se veřejnou správou zabývají jako například politologie. Různé definice správy se shodují na třech společných znacích: záměrnost, trvalost uskutečňovaných činností a provádění správy určitou organizací. Tyto znaky platí jak pro veřejnou, tak pro soukromou správu, lze mezi nimi ale najít určité rozdíly.

„Veřejná správa je činností exekutivní, je vykována ve veřejném zájmu, jsou jí zajišťovány, uskutečňovány a vykonávány veřejné záležitosti těmi, kteří tuto činnost uskutečňují jakožto právem stanovenou povinností, a to pouze v mezích stanovených zákony“ (Wokoun, a další, 2011). Veřejným zájmem se všeobecně rozumí *„takový zájem, který odpovídá potřebám společnosti“* (Maaytová, a další, 2015). Soukromá správa je vykonávána v soukromém zájmu a týká se pouze soukromých záležitostí. Další rozdíl spočívá v tom, že veřejná správa smí jen to, co jí zákon povoluje, naopak soukromá správa smí činit vše, co jí zákon nezakazuje (Wokoun, a další, 2011).

Strukturu veřejné správy lze členit podle dvou hledisek. První hledisko chápe veřejnou správu jako systém, který se skládá ze dvou podsystémů – státní správy a samosprávy. Státní správu vykonává stát prostřednictvím svých institucí, buď přímo, nebo zprostředkovaně. Samospráva vzniká delegováním správy na jiné (nestátní) subjekty, které mají právo spravovat svoje záležitosti samostatně, vystupovat vlastním jménem a používat vlastní prostředky (Provazníková, 2015). Je nezávislá na státní správě, což také znamená, že stát nemůže do záležitostí samosprávy bez důvodu zasahovat. Musí se ovšem řídit zákony a dalšími právními předpisy, přičemž stát vykonává dozor nad jejich dodržováním a kromě toho také nad hospodařením s prostředky. Samosprávu lze dělit na územní a zájmovou. Územní samospráva zastupuje zájmy určitého území, zájmová samospráva naopak zastupuje zájmy osob spojených společnými profesními zájmy, z toho důvodu se také někdy uvádí jako samospráva profesní (Wokoun, a další, 2011).

Schéma 1 - Struktura veřejné správy

Zdroj: *Vlastní zpracování dle Provazníková (2015)*

Druhé hledisko je geografické, podle kterého se veřejná správa dělí na ústřední, územní, či místní. Územní veřejnou správu vykonávají územně administrativní jednotky, na které je stát rozdělen. Může se jednat jak o výkon státní správy, tak i samosprávy, záleží na uspořádání v daném státě. Místní správa je označení pro nejnižší úroveň územní veřejné správy (Provazníková, 2015).

3.2 Územní samospráva

Ústava ČR uvádí, že „Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky“ (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Hlava sedmá, Čl. 99). Ústava dále uvádí, že územní samosprávné celky (zkráceně také jako ÚSC) jsou územními společenstvími občanů, mají právo na samosprávu a jsou samostatně spravovány zastupitelstvem. Jedná se o veřejnoprávní korporace, které mohou mít vlastní majetek a mohou hospodařit podle vlastního rozpočtu. Stát do jejich činnosti může zasahovat pouze v případech, kdy to vyžaduje ochrana zákona. Orgánům samosprávy může být svěřen i výkon státní správy, stanoví-li to zákon (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.).

V České republice funguje tzv. smíšený model, kdy obce a kraje vykonávají jak státní správu, tak samosprávu v rámci jedné územně administrativní jednotky. Pokud orgány samosprávy vykonávají státní správu, jedná se o výkon tzv. přenesené působnosti (Provazníková, 2015). Samostatná působnost je výsledkem decentralizace veřejné správy, zatímco u přenesené působnosti jde o výraz delegace, tzn., že výkon státní správy zabezpečuje úřad na daném území a plní svěřené úkoly (Maaytová, a další, 2015).

3.2.1 Kraje

Kraje neboli vyšší územní samosprávné celky (zkráceně VÚSC) jsou upraveny zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích. Zákon definuje kraj jako veřejnoprávní korporaci, která má vlastní majetek a příjmy vymezené zákonem a hospodaří podle vlastního rozpočtu. V právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Při výkonu samostatné a přenesené působnosti chrání veřejný zájem (Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích).

Česká republika je rozdělena celkem do 14 krajů: Hlavní město Praha, Středočeský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Olomoucký, Moravskoslezský, Zlínský, Jihomoravský, Vysočina, Jihočeský a Plzeňský. K 31. 12. 2022 žilo nejvíce obyvatel ve Středočeském kraji, šlo přibližně o 1,44 milionů obyvatel. Druhým nejlidnatějším krajem je Hlavní město Praha, kde ke stejnému datu žilo cca 1,36 milionů obyvatel. Naopak nejméně zalidněný (ale zároveň také nejmenší) kraj je Karlovarský, kde žije necelých 294 tisíc obyvatel (Český statistický úřad, 2023).

Obrázek 1 - Kraje v ČR

Zdroj: Pražský studentský summit (2020)

Orgány kraje

Základním orgánem kraje je **zastupitelstvo**. Počet členů zastupitelstva se pohybuje v rozmezí 45 až 65 v závislosti na počtu obyvatel v daném kraji:

- v kraji do 600 000 obyvatel má 45 členů,
- v kraji nad 600 000 do 900 000 obyvatel má 55 členů,
- v kraji nad 900 000 obyvatel má 65 členů (Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích).

Členové jsou voleni systémem poměrného zastoupení ve všeobecných, rovných a přímých volbách tajným hlasováním na čtyřleté funkční období (Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů). Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech, které spadají do samostatné působnosti – například má právo zákonodárné iniciativy, schvaluje rozpočet a závěrečný účet kraje nebo může vydávat obecně závazné vyhlášky. Schází se podle potřeby, nejméně však jednou za tři měsíce. Zastupitelstvo může zřizovat výbory jako své iniciativní a kontrolní orgány, přičemž vždy musí zřídit finanční a kontrolní výbor a dále také výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost (Wokoun, a další, 2011).

Dalším orgánem je **rada**, což je výkonný orgán v samostatné působnosti. Je odpovědná zastupitelstvu a tvoří jí hejtman, náměstek hejtmana a další členové z řad zastupitelstva. V kraji s počtem obyvatel do 600 000 má 9 členů, pokud je v kraji více než 600 000 obyvatel, má 11 členů. Mezi činnosti rady patří například zajišťování hospodaření podle schváleného rozpočtu nebo vydávání nařízení kraje. Také se schází podle potřeby, ovšem na rozdíl od zastupitelstva jsou schůze neveřejné. Jako své poradní orgány může zřizovat komise (Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích).

Zastupitelé ze svých řad volí **hejtmana**, který zastupuje kraj navenek, jmenuje a odvolává ředitele krajského úřadu a plní úkoly v samostatné i přenesené působnosti, které mu uloží zastupitelstvo nebo rada.

Krajský úřad plní úkoly v rámci samostatné působnosti, které mu uloží zastupitelstvo nebo rada, pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti a v neposlední řadě plní úkoly v přenesené působnosti. Je tvořen ředitelem, který stojí v jeho čele, a zaměstnanci zařazenými do krajského úřadu.

Ředitel je odpovědný hejtmanovi, zajišťuje plnění úkolů v přenesené působnosti, stanoví platy zaměstnancům krajského úřadu a je oprávněn předkládat radě návrhy na nařízení kraje (Wokoun, a další, 2011).

3.2.2 Obce

Obecní zřízení jsou upraveny zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, který uvádí, že obce jsou „základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce“ (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Schéma 2 - Charakteristické znaky obcí

Občané	• fyzická osoba, která je občanem ČR, má v obci trvalý pobyt a dosáhla věku 18 let
Územní základ	• vlastní území a možnosti jeho změn
Právní základ	• vystupování vlastním jménem v právních vztazích
Ekonomický základ	• vlastní majetek obce a hospodaření podle vlastního rozpočtu
Samostatná působnost	• právo spravovat své záležitosti samostatně
Všestranný rozvoj území	• včetně ochrany veřejného zájmu při plnění svých úkolů

Zdroj: Vlastní zpracování dle Kadeřábková a další (2012)

Obec je **městysem**, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády nebo v případě, že byla oprávněna toto označení používat přede dnem 17. května 1954 a požádá o to předsedu Poslanecké sněmovny. Má-li obec alespoň 3 000 obyvatel, může se stát **městem**, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády, nebo pokud již byla městem přede dnem 17. května 1954 a požádá o to předsedu Poslanecké sněmovny (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích). **Statutární města** jsou specifická tím, že jejich území se může členit na městské obvody nebo městské části, které mají vlastní orgány samosprávy. Rozhoduje o tom zastupitelstvo. Pokud dojde k rozdělení na obvody nebo části, musí být přijata obecně závazná vyhláška (tzv. statut), která upravuje vnitřní uspořádání správy města (Wokoun, a další, 2011). V současné době je v ČR 27 statutárních měst (včetně Prahy): Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav, Prostějov a Třinec (Ministerstvo vnitra ČR, 2018).

Působnost obcí

Jak již bylo zmíněno, obce v České republice vykonávají jak samostatnou, tak přenesenou působnost. Lze obecně říci, že do jejich samostatné působnosti spadají záležitosti týkající se samotné existence obcí, jejich územních změn, vnitřní organizace, rozpočtu a hospodaření, rozvoje a místního pořádku a v neposlední řadě zajištění péče a služeb pro občany (Wokoun, a další, 2011).

Podle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti lze obce dělit na ty, které vykonávají základní rozsah přenesené působnosti, a na obce s širším rozsahem, tj. takové, které vykonávají státní správu v přenesené působnosti i na území jiných obcí patřících do jejich správního obvodu (Provazníková, 2015). Podrobnější dělení obcí uvádí Tabulka 1.

Tabulka 1 - Členění obcí dle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti

Typ obce	Rozsah přenesené působnosti	Počet obcí
Obec I. typu	Obec se základním rozsahem přenesené působnosti	6 258
Obec II. typu	Obec s pověřeným obecním úřadem	393
Obec III. typu	Obec s rozšířenou působností	205

Zdroj: Vlastní zpracování dle Informační web územního plánování (2020)

Obec s pověřeným obecním úřadem kromě přenesené působnosti v základním rozsahu vykonává také ve svěřeném rozsahu přenesenou působnost ve správním obvodu, který je určen prováděcím právním předpisem. Mimo jiné jsou pověřenému obecnímu úřadu také podřízeny matriční a stavební úřady (Informační web územního plánování, 2020).

Obce s rozšířenou působností (ORP) vykonávají vedle přenesené působnosti základního rozsahu a pověřených obecních úřadů také přenesenou působnost ve svěřeném rozsahu ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem (Informační web územního plánování, 2020). V rámci této působnosti se jedná například o tyto činnosti: evidence obyvatel a vedení registru obyvatel, vydávání občanských a řidičských průkazů, vydávání cestovních pasů, vydávání živnostenského oprávnění, dále sem spadají dávky a sociální služby nebo třeba péče o seniory (Provazníková, 2015).

Orgány obce

Hlavním orgánem obce je **zastupitelstvo**. Počet členů zastupitelstva se odvíjí od počtu obyvatel dané obce a velikosti územního obvodu, přičemž v obci:

- do 500 obyvatel má 5 až 15 členů,
- nad 500 do 3 000 obyvatel má 7 až 15 členů,
- nad 3 000 do 10 000 obyvatel má 11 až 25 členů,
- nad 10 000 do 50 000 obyvatel má 15 až 35 členů,
- nad 50 000 do 150 000 obyvatel má 25 až 45 členů,
- nad 150 000 obyvatel má 35 až 55 členů (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Členové jsou voleni systémem poměrného zastoupení ve všeobecných, rovných a přímých volbách tajným hlasováním na čtyřleté funkční období (Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů). Zastupitelstvo rozhoduje pouze o záležitostech, které spadají do samostatné působnosti – například schvaluje program rozvoje obce, schvaluje rozpočet, má právo vydávat obecně závazné vyhlášky, vyhlašuje místní referendum nebo zřizuje obecní policii. Schází se podle potřeby, nejméně však jednou za tři měsíce. Zasedání jsou veřejná. Může zřizovat výbory, které slouží jako iniciativní a kontrolní orgány. Povinně vždy zřizuje finanční a kontrolní výbor (Wokoun, a další, 2011).

Rada obce je výkonný orgán v samostatné působnosti. Ze své činnosti je odpovědná zastupitelstvu a tvoří ji starosta, místostarosta a další členové, kteří jsou voleni z řad zastupitelstva. Počet členů je vždy lichý, nejméně má 5 a nejvíce 11 členů, a zároveň nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva. Pokud má v obci zastupitelstvo méně než 15 členů, rada se zde nevolí. Úkolem rady je například zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, vydávat nařízení obce nebo projednávat návrhy či připomínky členů zastupitelstva. Schází se podle potřeby, schůze jsou ovšem neveřejné. Může zřizovat komise jako své poradní orgány (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Zastupitelé ze svých řad volí **starostu**, který zastupuje obec navenek, svolává a řídí zasedání zastupitelstva a rady, je v čele obecního úřadu. Za plnění svých úkolů odpovídá zastupitelstvu. Zastupuje ho místostarosta (Wokoun, a další, 2011).

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem (pokud je tato funkce zřízena) a zaměstnanci obce, kteří jsou zařazeni do obecního úřadu. Plní úkoly v samostatné působnosti, které mu uloží rada nebo zastupitelstvo, pomáhá výborům a komisím a vykonává také státní správu v přenesené působnosti (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

3.3 Územní rozpočet

Podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů se hospodaření a financování činností územních samosprávných celků řídí jejich ročním rozpočtem, při jehož sestavování se vychází ze střednědobého výhledu. Střednědobý výhled obsahuje informace o příjmech, výdajích, dlouhodobých závazcích, pohledávkách a finančních zdrojích a slouží pro finanční plánování hospodaření ÚSC na období 2 až 5 let.

Rozpočet se zpravidla sestavuje jako vyrovnaný. Jako přebytkový může být schválen v případě, že jsou některé příjmy určeny ke splácení úvěrů z minulých let nebo pro použití až v následujících letech. Opačná situace čili schodkový rozpočet může nastat v případě, bude-li možné schodek uhradit finančními prostředky z minulých let nebo prostřednictvím půjčky, úvěru atd. (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů).

Na územní rozpočet lze pohlížet z více úhlů pohledu. Nejprve ho lze definovat jako decentralizovaný peněžní fond, který je tvořen a používán na principu nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence (Wokoun, a další, 2011). Z účetního hlediska je územní rozpočet bilancí příjmů a výdajů za rozpočtové období, které je v České republice shodné s kalendářním rokem. Zároveň je to také rozpočtový plán, podle kterého územní samosprávné celky hospodaří, a měl by zajistit to, že budou schopné splácet své závazky, jelikož povoluje pouze takové výdaje, které jsou pokryty očekávanými příjmy, již existujícími rezervami nebo půjčkami, jež budou však schopné splatit (Provazníková, 2015). V neposlední řadě představuje územní rozpočet nástroj lokální či regionální politiky, prostřednictvím kterého mohou obce a kraje prosazovat své zájmy a preference obyvatelstva (Kadeřábková, a další, 2012).

Kromě výše zmíněného by měl rozpočet obcí splňovat tři základní funkce:

1. *alokační* – územní rozpočet slouží k zajištění a financování veřejných statků a dalších potřeb obce
2. *redistribuční* – prostřednictvím přerozdělování finančních prostředků lze ovlivňovat ekonomický a sociální rozvoj v obcích
3. *stabilizační* – územní samospráva může díky růstu ekonomického potenciálu území zlepšovat kvalitu života obyvatelstva – například vybudováním nové technické infrastruktury (Ministerstvo vnitra ČR, 2018).

3.3.1 Struktura územního rozpočtu

Územní rozpočet se obvykle sestavuje ve dvou rovinách, a to jako běžný nebo jako kapitálový, což umožňuje rozlišení běžného hospodaření od toho investičního (Provazníková, 2015). Běžný rozpočet bilancuje běžné příjmy a výdaje, které se každoročně opakují a vztahují se k danému rozpočtovému roku. Příjmy v tomto typu rozpočtu jsou určeny k financování neinvestičních, tj. provozních výdajů (Kadeřábková, a další, 2012). Přesný výčet běžných příjmů a výdajů je uveden v Tabulce 2.

Tabulka 2 - Běžná část územního rozpočtu

Příjmy	Výdaje
Daňové:	Veřejné služby
Svěřené daně	Veřejný pořádek
Sdílené daně	Vzdělání
Místní a regionální daně	Péče o zdraví
Správní poplatky	Bydlení
Nedaňové:	Komunální služby
Uživatelské poplatky za služby	Na podnikání
Příjmy z pronájmu majetku	Ostatní běžné výdaje
Příjmy od vlastních neziskových organizací	Placené úroky
Zisk z podnikání	Běžné dotace jiným rozpočtům
Ostatní	
Přijaté transfery:	
Běžné dotace ze státního rozpočtu	
Běžné dotace ze státních fondů	
Od územních rozpočtů	
Ostatní běžné příjmy	
Saldo - přebytek	Saldo - schodek

Zdroj: Vlastní zpracování dle Wokoun a další (2011)

Kapitálová část rozpočtu slouží k financování investičních potřeb, které přesahují období jednoho rozpočtového roku, případně se může jednat o období až několika let. Zpravidla jde o jednorázové a neopakovatelné příjmy a výdaje (Wokoun, a další, 2011). Jelikož bývají výdaje na investiční projekty velmi vysoké, měl by kapitálový rozpočet prostřednictvím kumulace zdrojů zajistit dostatečné množství dlouhodobých aktiv (Provazníková, 2015). Přesný výčet kapitálových příjmů a výdajů uvádí Tabulka 3 na následující straně.

Tabulka 3 - Kapitálová část územního rozpočtu

Příjmy	Výdaje
Z prodeje majetku	Na investice
Kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy	Kapitálové dotace jiným rozpočtům
Příjmy z půjček	Nákup obligací, akcií
Příjmy z emise vlastních obligací	Poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky
Přebytek běžného rozpočtu	Splátky dříve přijatých půjček
Dary na investice	Krytí deficitu běžného rozpočtu

Zdroj: *Vlastní zpracování dle Wokoun a další (2011)*

3.3.2 Příjmy územního rozpočtu

Daňové příjmy obcí

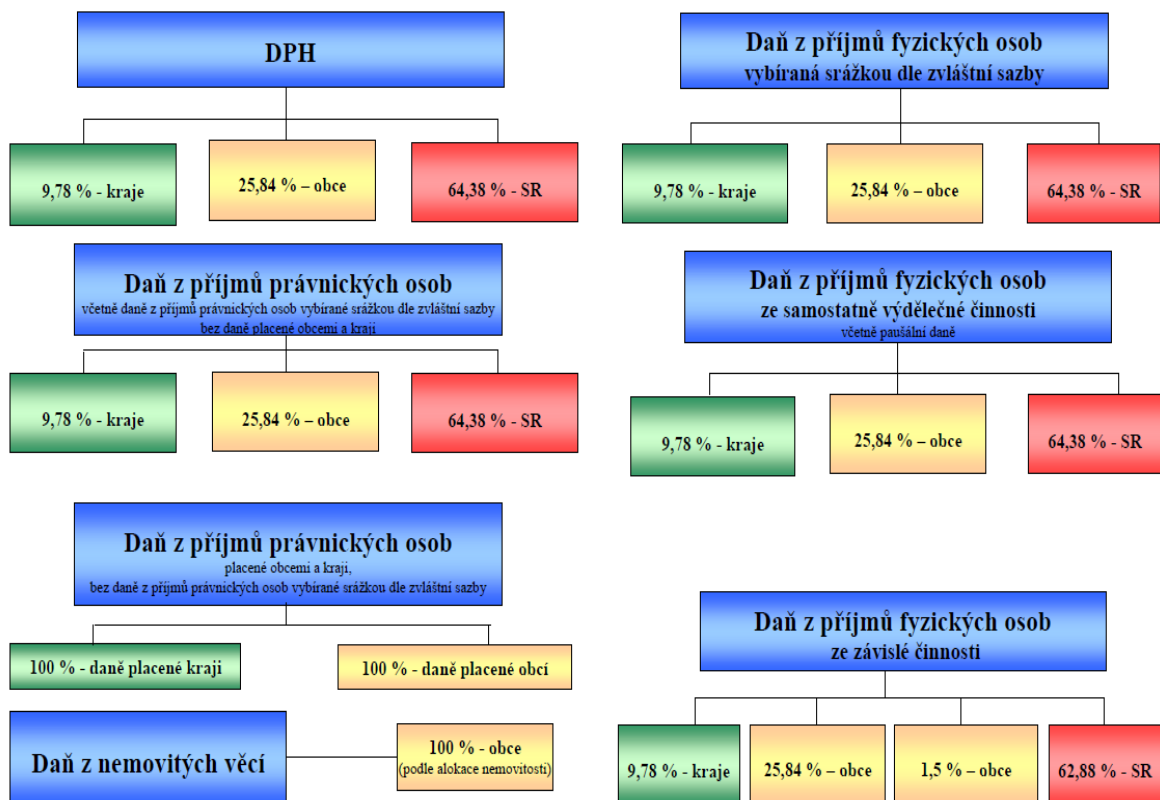
Rozhodující a největší příjmy do obecního rozpočtu představují daňové příjmy, které lze rozlišovat na tzv. sdílené a svěřené daně, do této kategorie ale spadají také místní poplatky a správní poplatky (Wokoun, a další, 2011).

Podstatou **sdílených daní** je to, že jejich celostátní hrubý výnos je rozdělen do několika rozpočtů, tzn., že zpravidla se dělí mezi státní rozpočet, kraje a obce. To, do jakého rozpočtu daň či její část plyne, upravuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů (Finanční správa, 2021). Celostátním hrubým výnosem daně se rozumí „peněžní prostředky vybrané v průběhu rozpočtového roku správcem daně, snížené o vrácené prostředky; do celostátního hrubého výnosu daně se nezahrnují částky vybrané na pokutách a částky použité na úhradu nákladů daňového řízení“. Sdílenými daněmi v České republice jsou daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob (Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní). Ministerstvo financí každý rok ve vyhlášce stanoví konkrétní procento, kterým se obce podílí na celkovém výnosu sdílených daní (Maaytová, a další, 2015).

Svěřenou daní je daň z nemovitých věcí, jejíž výnos plyne celý do rozpočtu té obce, na jejímž katastrálním území se daná nemovitá věc nachází. Do svěřených daní patří rovněž daň z příjmů právnických osob, kde je poplatníkem obec (Wokoun, a další, 2011).

Přesné podíly na výnosech sdílených a svěřených daní u obcí, krajů a státu jsou zachyceny ve Schématu 3 na následující straně.

Schéma 3 - Rozpočtové určení daní

Zdroj: Finanční správa ČR (2021)

Místní poplatky ukládá obec obecně závaznou vyhláškou, mají povahu obecních daní, tzn., že jejich zaplacením nevznikne nárok na protislužbu. Primárně jsou určeny na poskytování veřejných statků, nicméně jejich výnos je ve skutečnosti velmi malý. Záleží pouze na rozhodnutí obce, zda poplatky zavede či nikoliv. Jako typické místní poplatky lze uvést například poplatky za psa, za lázeňský a rekreační pobyt, užívání veřejného prostranství nebo za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do určitých částí obce.

Za provedení správních úkonů vybírají obce **správní poplatky**, na rozdíl od místních poplatků je obce vybírají povinně a jejich výše je dána zákonem. Jedná se zejména o poplatky za činnosti jako je vystavení dokladů, stavební povolení nebo výpis z matriky (Provazníková, 2015).

Nedaňové příjmy obcí

Další důležitou skupinou příjmů obecních rozpočtů jsou nedaňové příjmy. Na rozdíl od daňových příjmů mají obce větší pravomoc a mohou prostřednictvím svých aktivit a rozhodnutí ovlivnit jejich výši a strukturu (Wokoun, a další, 2011). Do této kategorie lze zařadit příjmy z vlastního podnikání, pronájmu obecního majetku, užitelské poplatky za veřejné statky, příjmy z vlastní správní činnosti, pokuty, příjmy z mimorozpočtových fondů nebo finanční prostředky získané ze sbírek nebo darů, jejichž výnosy jsou ale spíše nahodilé a málo významné. Jinými slovy se jedná o příjmy, které vyplývají z hospodářské či podnikatelské činnosti obce (Provazníková, 2015).

Dotace a transfery

Obcím jsou převážně vypláceny tzv. účelové dotace, které musí být použity na předem stanovený účel. Ty se dále dělí na běžné, které slouží k zajištění běžných provozních potřeb, a na kapitálové, které mají zajistit poskytování veřejných statků. Dotace mohou být také nárokové, tzn., že na ně mají obce automatický nárok, aniž by o ně musely žádat, a dostávají je pravidelně. Pokud obce o dotace musejí žádat a splnit stanovená konkrétní kritéria, pak se jedná o dotaci nenárokovou (Provazníková, 2015).

Obce také dostávají ze státního rozpočtu příspěvek na výkon státní správy v přenesené působnosti, který má charakter účelové, nárokové a neinvestiční dotace. Jeho celková výše je upravena v zákoně o státním rozpočtu (Maaytová, a další, 2015). Je určen na částečnou úhradu výdajů spojených s výkonem státní správy, zejména na mzdové a provozní výdaje. Obcím také přísluší finanční prostředky, které získávají ze správních poplatků a příjmů z pokut (Ministerstvo vnitra ČR, 2023).

Dalšími typy dotací, které mohou být obcím přiděleny, jsou:

- dotace z kapitoly všeobecná pokladní správa státního rozpočtu
- dotace z rozpočtových kapitol některých ministerstev
- dotace ze státních mimorozpočtových fondů
- dotace od krajů
- dotace z Evropské unie (Provazníková, 2015).

3.3.3 Výdaje územního rozpočtu

Stejně jako příjmy se i výdaje územních rozpočtů z ekonomického hlediska dělí na běžné a kapitálové. Běžnými výdaji se rozumí takové výdaje, které se každoročně opakují a financují se jimi běžné provozní potřeby jako platy zaměstnanců, voda a energie, materiál nebo služby či sociální dávky. Kapitálové výdaje jsou určeny na financování investičních potřeb, obvykle přesahující období jednoho roku (Provazníková, 2015). Významnou složku běžných výdajů představují tzv. mandatorní výdaje. Mandatorní výdaje vyplývají ze zákonných norem a zahrnují výdaje na samostatnou a přenesenou působnost. Municipality je musí vynakládat, aby zajistily odpovídající zákonnou normu (například ve školství) (Kadeřábková, a další, 2012). Obecně lze říci, že se jedná o výdaje na takové veřejné statky, na které mají nárok buď všichni obyvatelé anebo přesně vymezené skupiny obyvatel (Wokoun, a další, 2011).

Z hlediska funkcí veřejných financí lze rozdělit výdaje na alokační, stabilizační a redistribuční. Alokační výdaje jsou určeny k nákupu takových služeb nebo zboží, aby byl zajištěn dostatek veřejných statků pro obyvatele. Veřejnými statky se rozumí jak čisté veřejné statky (jako například veřejné osvětlení, místní komunikace, veřejná zeleň), tak smíšené veřejné statky. Prostřednictvím nákupu zboží a služeb municipality ovlivňují poptávku po práci a díky tomu přispívají ke stabilizaci zaměstnanosti na svém území. Redistribuční výdaje souvisí s peněžními transfery obyvatelstvu (což zahrnuje třeba nenárokové sociální dávky), jimiž se snaží snížit nerovnoměrný ekonomický rozvoj obcí na daném území (Provazníková, 2015).

3.4 Daně

Daně lze definovat jako povinné platby vymáhané státem, které neposkytují žádný přímý individuální nárok na určité zboží nebo služby. Daňová povinnost je zakotvena v legislativě, ve které jsou také vymezeny aspekty ekonomické činnosti, na které se daň vztahuje (Smith, 2015). Jinými slovy se jedná o zákonem určené nenávratné, neekvivalentní a zpravidla neúčelové platby do veřejného rozpočtu (Kubátová, 2015). Nenávratností daní se rozumí skutečnost, že jednou zaplacená daň se subjektu nevrací. Subjekt nemá po zaplacení daně nárok na protiplnění ze strany státu, to vyjadřuje princip neekvivalence. Neúčelovost daní spočívá v tom, že není předem specifikován účel, na který se daň použije. (Ministerstvo financí, 2022).

Daně plní celou řadu funkcí, přičemž tou nejdůležitější je funkce fiskální, tzn., schopnost naplnit veřejný rozpočet. Alokační funkce umožňuje alokovat prostředky do těch oblastí, kde to stát považuje za účelné, neboť neodpovídají jeho představě o optimálním rozvoji. Prostřednictvím redistribuční funkce dochází k přerozdělování důchodů jednotlivých subjektů, čímž se mezi nimi snižují rozdíly a to díky vyššímu výběru daní od bohatých a následnému přerozdělení chudším pomocí transferů. Stát může poskytovat subjektům různé daňové úspory či naopak je vystavit vyššímu zdanění při nežádoucím chování. Tato funkce se nazývá stimulační. Daně také v rámci stabilizační funkce přispívají ke stabilizaci ekonomiky v případě, že dochází k jejím výkyvům. V období růstu ekonomiky odčerpávají do veřejných rozpočtů vyšší částku a vytváří rezervu do budoucna, v období stagnace pomáhají ekonomiku nastartovat (Vančurová, a další, 2016).

3.4.1 Konstruktivní prvky daně

Základní konstruktivní prvky daně tvoří:

- daňový subjekt,
- předmět daně,
- základ daně a
- sazba.

Konstruktivních prvků lze nalézt mnohem více (například zdaňovací období), ovšem tyto výše uvedené jsou pro stanovení daně nejdůležitější (Ministerstvo financí, 2022).

„Daňový subjekt je osoba podle zákona povinná strpět, odvádět nebo platit daň“. Daňovými subjekty jsou fyzické nebo právnické osoby. Rozlišují se na poplatníky a plátce. Poplatník je subjekt, jehož příjem nebo majetek je podroben dani, která mu snižuje disponibilní důchod, a má povinnost daň sám odvádět (Vančurová, a další, 2016). Plátce je osoba, která daň vybere od jiných subjektů nebo srazí poplatníkovi, a poté ji na vlastní odpovědnost odvádí do veřejných rozpočtů.

Předmětem daně je hospodářská skutečnost, ze které lze uložit poplatníkovi výši daňové povinnosti, tzn., ze které se vybírá daň. Nejčastěji se jedná o příjem, majetek, činnost, věc nebo úkon (Ministerstvo financí, 2022).

„Základ daně je předmět daně vyjádřený v měrných jednotkách a upravený podle zákonných pravidel.“ Může být vyjádřen buď ve fyzikálních jednotkách (například v m² u daně z nemovitých věcí), pak se jedná o specifický základ daně. Nebo může být definován v peněžním (hodnotovém) vyjádření, kdy se jedná o základ daně ad valorem.

S předmětem a základem daně úzce souvisí pojem **zdaňovací období**. Zdaňovacím obdobím se rozumí pravidelný časový interval, za který se stanovuje základ a výše daně a za který se daň vybírá. Nejčastěji to bývá kalendářní rok, ovšem u některých daní může být zdaňovacím obdobím kalendářní měsíc nebo čtvrtletí.

Posledním základním konstrukčním prvkem daně je **sazba**. Sazba daně je definována jako „*algoritmus, prostřednictvím kterého se ze základu daně (sníženého o odpočty) stanoví základní částka daně.*“ Sazbu lze dělit na několik typů. Jednotná sazba je taková sazba, která je pro všechny druhy předmětu daně stejná, naopak diferenciovaná sazba, resp. její velikost se liší v závislosti na druhu předmětu daně (např. u daně z přidané hodnoty, kde je u každého typu zboží jiná sazba) (Vančurová, a další, 2016). Pevná sazba se vztahuje ke specifickému základu daně vyjádřeného například v m², hektolitrech apod., a je určena pevnou částkou. Sazba také může být stanovena poměrně (relativně), pak je vyjádřena v procentech a užívá se u hodnotového vyjádření daňového základu. Lze ji rozlišovat na lineární, progresivní a regresivní. Lineární sazba je stanovena jako procento ze základu daně a s jeho výší se nemění, progresivní sazba se zvyšuje s růstem daňového základu a regresivní se vyznačuje tím, že s růstem daňového základu procento sazby klesá (Ministerstvo financí, 2022).

3.4.2 Daňový systém v ČR

„Daňový systém je souhrn všech daní, které se na daném území, zpravidla státním, vybírají. Daňový systém zahrnuje rovněž vztahy mezi jednotlivými daněmi a pravidla, podle kterých se daně vybírají.“

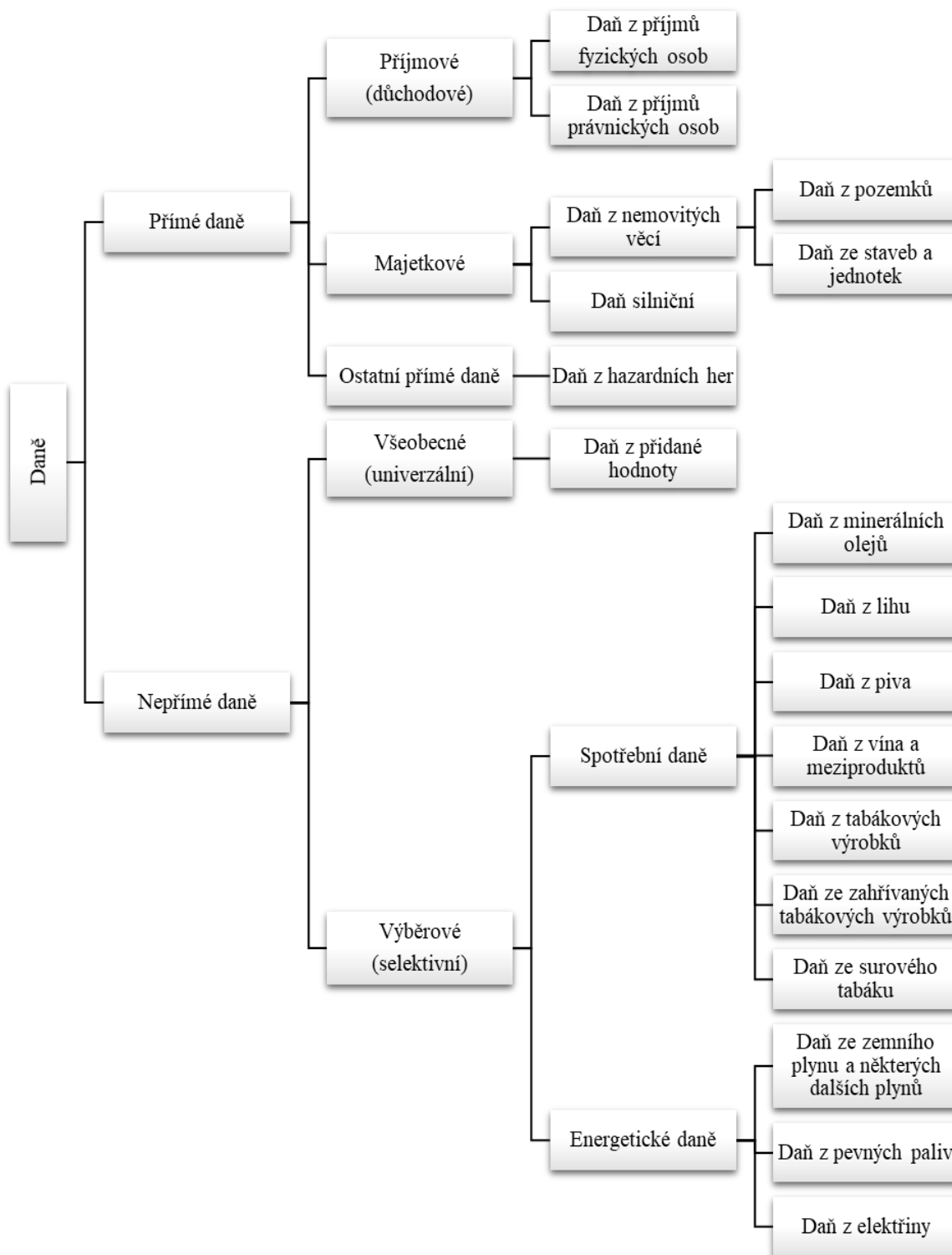
Daňový systém by měl splňovat několik požadavků. Tím nejdůležitějším je zabezpečení daňového výnosu do veřejných rozpočtů, což je hlavní účel daní, bez tohoto požadavku by celý daňový systém neměl smysl. Aby se dal daňový systém považovat za spravedlivý, pak by měly placené daně subjektu odpovídat jeho platebním schopnostem a užítku ze spotřeby veřejných statků poskytovaných státem (Vančurová, a další, 2016). Kubátová (2015) dodává, že spravedlnost daní také úzce souvisí s redistribučním efektem, který zajišťuje rovnoměrné rozdělení důchodů ve společnosti. Dalším požadavkem je daňová efektivnost, tzn., že daňový systém by měl v co nejnížší míře zasahovat do tržních vztahů. V neposlední řadě lze mezi ostatní požadavky uvést jednoduchost a jednoznačnost, které by měly zabezpečit to, že každý bude znát rozsah své daňové povinnosti. Daňový systém bude účinný a bude plnit své funkce jen tehdy, bude-li zachována právní perfektnost (Vančurová, a další, 2016).

Existuje mnoho hledisek, podle kterých lze daně klasifikovat. Například podle předmětu zdanění lze daně rozlišovat na příjmové, majetkové nebo daně ze spotřeby (Ochrana, a další, 2010).

Nejčastěji se daně ale rozlišují podle vazby na důchod poplatníka na přímé a nepřímé. Charakteristickým znakem **příjmých daní** je to, že je hradí poplatník na úkor svého důchodu a nemá možnost daňovou povinnost přenést na jiný subjekt (Kubátová, 2015). Do příjmých daní spadají daně důchodové (též nazývány jako příjmové), majetkové a ostatní přímé daně. V rámci důchodových daní dochází ke zdanění příjmů subjektů, proto se sem řadí daň příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob (Ministerstvo financí, 2022). U daně z příjmů fyzických osob zdanění týká příjmů ze závislé činnosti, ze samostatné výdělečné činnosti, z kapitálového majetku, z pronájmu a ostatních příjmů. Právnické osoby hradí daň z veškerých výnosů ze všech činností a z nakládání s majetkem (Ochrana, a další, 2010). Majetkové daně zdaňují majetek, týkají se movitých nebo nemovitých věcí. Řadí se mezi ně daň z nemovitých věcí a daň silniční, která se týká užívání motorových vozidel. Mezi ostatní přímé daně patří daň z hazardních her (Ministerstvo financí, 2022). Vzhledem k povaze této diplomové práce bude daň z nemovitých věcí podrobněji rozebrána v samostatné kapitole.

Nepřímé daně se vyznačují tím, že subjekt (v tom to případě plátce), který daň odvádí, ji neplatí ze svého důchodu, nýbrž ji přenáší na jiný subjekt (čili na poplatníka) a to prostřednictvím zvýšení ceny. Plátce daň tedy vybere a odevzdá, ale fakticky ji platí poplatník (Kubátová, 2015). Nepřímé daně se dělí na všeobecné a selektivní a jejich prostřednictvím se zdaňuje spotřeba. Všeobecnou daní v českém daňovém systému je daň z přidané hodnoty, která se vztahuje na všechno zboží nebo služby. Naopak selektivní daně se uvalují pouze na zboží nebo služby, které jsou taxativně uvedeny v zákoně. Takovými daněmi jsou daně spotřební a energetické (Ministerstvo financí, 2022). Výnos těchto daní představuje stabilní příjem do veřejných rozpočtů, hlavní podstatou je ale zejména snaha omezovat spotřebu vybraných produktů (Maaytová, a další, 2015). Spotřební daň zdaňuje především výrobky, které mají negativní dopad na život a zdraví obyvatel, prostřednictvím energetických daní se stát snaží snížit spotřebu produktů, které mají škodlivý vliv na životní prostředí (Ministerstvo financí, 2022). Podrobnější rozdělení daní na přímé a nepřímé a přesný výčet selektivních daní znázorňuje Schéma 4 na následující straně.

Schéma 4 - Daňový systém v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování dle Ministerstvo financí (2022)

3.5 Daň z nemovitých věcí

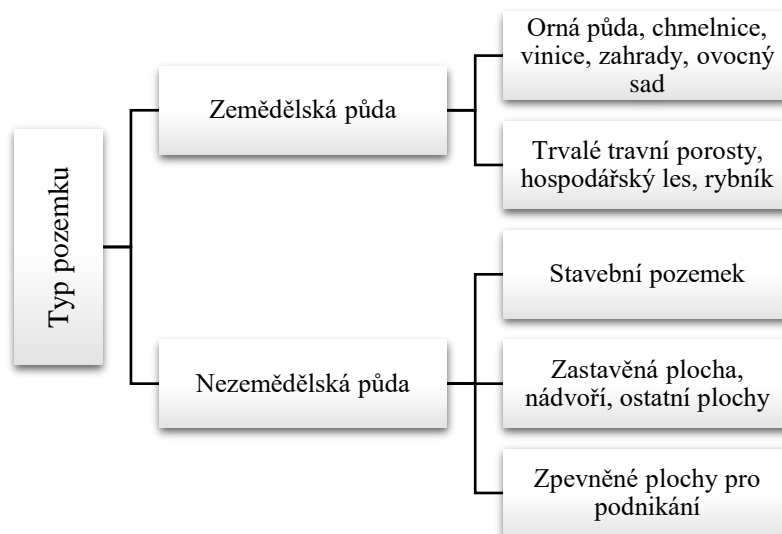
Daň z nemovitých věcí (DNV) upravuje zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů. Z hlediska daňového systému lze daň z nemovitých věcí zařadit mezi přímé majetkové daně, jelikož se vztahuje k vlastnictví nemovitého majetku. Dle zákona je daň z nemovitých věcí tvořena ze dvou částí – daně z pozemků a daně ze staveb a jednotek. Je to způsobeno skutečností, že u každé daně existují jiné konstrukční prvky pro stanovení základu daně. Výsledná daň z nemovitých věcí je tedy tvořena součtem těchto dvou jednotlivých daní. Již bylo zmíněno, že daň z nemovitých věcí patří mezi svěřené daně, její výnos tedy plyne do rozpočtu obce, na jejímž území se daná nemovitá věc nachází. Jinými slovy plní fiskální funkci a zároveň představuje tradiční zdroj příjmů pro obce (Ministerstvo financí, 2022).

3.5.1 Daň z pozemků

Předmět daně

Předmětem daně z pozemků jsou pozemky ležící na území České republiky evidované v katastru nemovitostí. Pozemkem se rozumí ohraničená část zemského povrchu registrovaná v katastrální mapě. Pozemek je označen pomocí čísla a vůči ostatním pozemkům je nazýván parcelou (Vančurová, a další, 2016). Pozemky lze pro účely zdanění dělit do následujících kategorií, které zachycuje Schéma 5.

Schéma 5 - Předmět daně u daně z pozemků

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vančurová a další (2016)

V zákoně jsou také taxativně vymezeny pozemky, které předmětem daně nejsou. Podle § 2 (Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí) se daň nevztahuje na pozemky:

- „*pozemky zastavěné zdanitelnými stavbami v rozsahu zastavěné plochy těchto staveb,*
- *lesní pozemky, na nichž se nacházejí lesy ochranné a lesy zvláštního určení,*
- *pozemky, které jsou vodní plochou s výjimkou rybníků sloužících k intenzivnímu a průmyslovému chovu ryb,*
- *pozemky určené pro obranu České republiky,*
- *pozemky v rozsahu odpovídajícím výši spoluvlastnických podílů na nich, které jsou součástí zdanitelných jednotek v budově bytového domu, a jiné pozemky ve spoluvlastnictví vlastníků zdanitelných jednotek v budově bytového domu užívané společně s těmito jednotkami, a to v rozsahu odpovídajícím výši spoluvlastnických podílů těchto spoluvlastníků na nich.“*

Subjekt daně

Daňovým subjektem je poplatník. Poplatníkem je zpravidla vlastník pozemku. Pokud je pozemek ve vlastnictví České republiky, pak je poplatníkem organizační složka státu, státní příspěvková organizace, státní podnik, státní fond či jiná státní organizace, které mají právo hospodařit se státním majetkem, nebo právnická osoba mající právo pozemek užívat. Dále jím může být svěřenský fond, podílový fond, fond obhospodařovaný penzijní společností nebo stavebník u pozemku, který je zatížen právem stavby. U pozemků, které jsou pronajaté či propachtované, je poplatníkem nájemce či pachtýř. V případech, kdy není znám vlastník, se stává poplatníkem uživatel pozemku (Marková, 2023).

Osvobození od daně

Osvobození od daně se často pojí se splněním určitých podmínek nebo se poskytuje jen určitým subjektům. Hlavními důvody pro osvobození od daně z pozemků jsou: veřejně prospěšné využití, veřejná dopravní infrastruktura, vlastnictví konkrétního typu subjektu, ochrana životního prostředí či osvobození z rozhodnutí obce obecně závaznou vyhláškou, pokud se jedná o investiční pobídky, zemědělské pozemky nebo nemovitosti zasažené živelnou katastrofou, a to až na dobu 5 let (Vančurová, a další, 2016).

Osvobozeny od daně jsou například pozemky ve vlastnictví státu a pozemky ve vlastnictví obce, na jejímž katastrálním území se nachází. Dále jsou také osvobozeny pozemky tvořící jeden funkční celek se zdanitelnou stavbou nebo jednotkou sloužící škole nebo školskému zařízení, muzeu nebo galerii, knihovně, zdravotnickému zařízení, registrované církvi, pozemky veřejně přístupných parků a sportovišť, pozemky zastavěné veřejnou dopravní infrastrukturou apod. (Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí).

Základ daně

Základ daně je stanoven buď ad valorem (v peněžních jednotkách), tj. jako cena pozemku, nebo pomocí výměry pozemku (tj. specifický základ daně v nepeněžních jednotkách). Pro stanovení základu daně je klíčový druh pozemku, který je evidovaný v katastru nemovitostí, a nehledí se na to, zda odpovídá jeho skutečnému stavu. Ke skutečnému stavu se přihlíží v případě, že v katastru nemovitostí chybí druh pozemku (Ministerstvo financí, 2022). Pro účely stanovení základu daně se pozemky rozdělují na tři skupiny (Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí):

1. *orné půdy, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty*
– základem daně je skutečná výměra pozemku v m² násobená průměrnou cenou pozemku stanovenou na 1 m² vyhláškou Ministerstva zemědělství ČR podle katastrálního území
2. *hospodářské lesy a rybníky s intenzivním a průmyslovým chovem ryb*
– základem daně je součin skutečné výměry pozemku v m² a částky 3,80 Kč nebo cena zjištěná podle platných cenových předpisů k 1. 1. zdaňovacího období
3. *ostatní pozemky*
– základem daně je skutečná výměra pozemku v m² k 1. 1. zdaňovacího období

Sazba daně

Sazba daně z pozemků se liší v závislosti na druhu pozemku a může být uvedena ve dvou podobách. Jestliže je základ daně vyjádřen v peněžních jednotkách, je sazba daně určena relativně. V případě specifického základu daně (tj. v m²) je sazba stanovena jako pevná (Vančurová, a další, 2016). Sazbu daně u konkrétních druhů pozemků zobrazuje Tabulka 4 na následující straně.

Tabulka 4 - Sazba daně u daně z pozemků

Předmět daně	Sazba
Orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady	0,75 %
Trvalé travní porosty, hospodářské lesy a rybníky s intenzivním a průmyslovým chovem ryb	0,25 %
Zpevněné plochy pozemků užívaných k podnikání nebo v souvislosti s ním sloužících pro zemědělskou prvovýrobu, lesní a vodní hospodářství	1,00 Kč / m ²
Zpevněné plochy pozemků užívaných k podnikání nebo v souvislosti s ním sloužících pro průmysl, stavebnictví, dopravu, energetiku, ostatní zemědělskou výrobu a ostatní druhy podnikání	5,00 Kč / m ²
Stavební pozemky	2,00 Kč / m ²
Ostatní plochy	0,20 Kč / m ²
Zastavěné plochy a nádvoří	0,20 Kč / m ²

Zdroj: Vlastní zpracování dle Daňové zákony (2022)

3.5.2 Daň ze staveb a jednotek

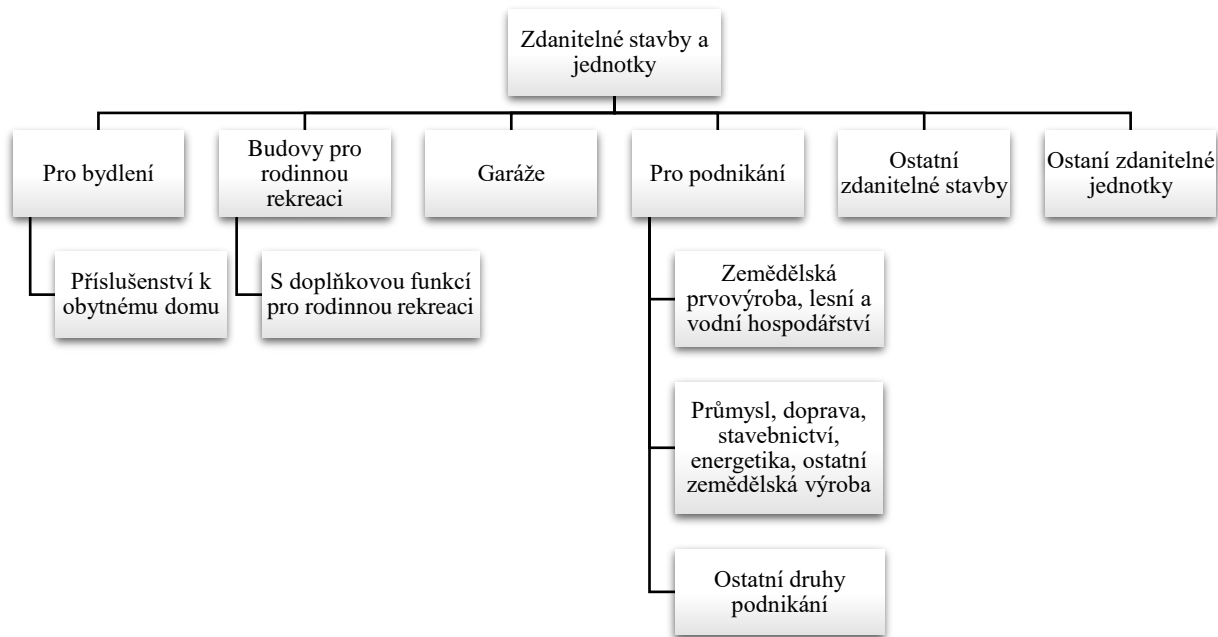
Předmět daně

Předmětem daně jsou dle zákona dokončené nebo užívané zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky nacházející se na území ČR. Zdanitelnou stavbou se rozumí budovy a inženýrské stavby, přičemž budova je vymezena jako nadzemní stavba spojená se zemí pevným základem, prostorově soustředěná a navenek převážně uzavřená obvodovými stěnami a střešní konstrukcí, inženýrské stavby jsou přímo uvedeny v příloze zákona o dani z nemovitých věcí, jedná se například o věže pro vysílání, vysoké pece nebo komíny pro energetiku. Zdanitelnou jednotkou se rozumí byt, nebytový prostor či soubor bytů nebo nebytových prostor jako prostorově oddělené části domu a podíl na společných částech domu, případně podíl na pozemku (Vančurová, a další, 2016).

Zákon také definuje, co předmětem daně ze staveb a jednotek není. Předmětem daně není zdanitelná stavba, v níž se nachází zdanitelné jednotky (Ministerstvo financí, 2022).

Pro účely stanovení daně lze stavby a jednotky dělit podle účelu jejich použití (Vančurová, a další, 2016). Toto rozdělení je zachyceno ve Schématu 6.

Schéma 6 - Předmět daně u daně ze staveb a jednotek

Zdroj: Vlastní zpracování dle Zákon č. 338/1992 Sb. a Vančurová a další (2016)

Subjekt daně

Stejně jako u daně z pozemků je i u daně ze staveb a jednotek daňovým subjektem poplatník. Poplatníkem je vlastník zdanitelné stavby nebo jednotky. Pokud se jedná o zdanitelnou stavbu či jednotku ve vlastnictví státu, je poplatníkem organizační složka státu, státní příspěvková organizace, státní podnik, státní fond či jiná státní organizace, které mají právo hospodařit se státním majetkem, nebo právnická osoba mající právo zdanitelnou stavbu nebo jednotku užívat. Dále jím může být svěrenský fond, podílový fond, fond obhospodařovaný penzijní společností. U staveb a jednotek, které jsou pronajaté či propachtované, je poplatníkem nájemce či pachtýř (Daňové zákony, 2022).

Osvobození od daně

Tak jako u daně z pozemků i u daně ze staveb a jednotek zákon definuje stavby a jednotky, které jsou od daně osvobozeny. Osvobození od daně se často pojí se splněním určitých podmínek nebo se poskytuje jen určitým subjektům a zohledňuje vlastnictví nemovité věci a také účel, ke kterému daná nemovitá věc slouží.

Osvobozeny od daně jsou například zdanitelné stavby a jednotky ve vlastnictví státu a stavby a jednotky ve vlastnictví obce, na jejímž katastrálním území se nachází. Dále jsou také osvobozeny zdanitelné stavby nebo jednotky sloužící škole nebo školskému zařízení, knihovnám, muzeím a galeriím, zdravotnickému zařízení nebo třeba takové zdanitelné stavby a jednotky, které jsou užívány k veřejné dopravě (Ministerstvo financí, 2022).

Základ daně

Základem daně u zdanitelné stavby je výměra zastavěné plochy v m², přičemž zastavěnou plochou stavby se pro účely daně z nemovitých věcí rozumí nadzemní část zdanitelné stavby. Pro účely stanovení daně je rozhodný stav k 1. 1. zdaňovacího období.

U zdanitelné jednotky se základem daně rozumí tzv. upravená podlahová plocha vycházející ze zjištěného stavu k 1. 1. zdaňovacího období, která se určí jako součin výměry podlahové plochy v m² zdanitelné jednotky a:

- koeficientu 1,22 – je-li zdanitelná jednotka v budově bytového domu a její součástí je podíl na pozemku, nebo pokud je její vlastník spoluvlastníkem jiného pozemku
- koeficientu 1,20 – v ostatních případech (Marková, 2023).

Sazba daně

Sazby daně jsou rozdílné v závislosti na tom, o jaký typ stavby nebo jednotky se v konkrétním případě jedná, případně pokud je stavba či jednotka užívána k podnikání. Jak u staveb, tak u jednotek je sazba stanovena pevnou částkou za m². U zastavěné plochy zdanitelné stavby dochází k navýšení základní sazby o 0,75 Kč za každé další nadzemní podlaží, pokud zastavěná plocha nadzemního podlaží přesahuje dvě třetiny zastavěné plochy. V případě zdanitelné stavby užívané k podnikání se základní sazba daně zvyšuje také o 0,75 Kč a to za každé další nadzemní podlaží, pokud zastavěná plocha nadzemního podlaží přesahuje jednu třetinu zastavěné plochy této stavby (Ministerstvo financí, 2022). Sazby u konkrétních předmětů daně ze staveb a jednotek zobrazuje Tabulka 5 na následující straně.

Tabulka 5 - Sazba daně u daně ze staveb a jednotek

Předmět daně	Sazba daně
Budovy obytného domu	2,00 Kč/m ²
Ostatní budovy tvořící příslušenství k budově obytného domu z výměry přesahující 16 m ² zastavěné plochy	2,00 Kč/m ²
Budovy pro rodinnou rekreaci a budovy rodinného domu užívané pro rodinnou rekreaci	6,00 Kč/m ²
Budovy, které plní doplňkovou funkci k budovám pro rekreaci (s výjimkou garáže)	2,00 Kč/m ²
Garáže vystavěné odděleně od budov obytných domů	8,00 Kč/m ²
Zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky užívané k podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním nebo vodním hospodářství	2,00 Kč/m ²
Zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky užívané k podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě	10,00 Kč/m ²
Zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky užívané k ostatním druhům podnikání	10,00 Kč/m ²
Ostatní zdanitelné stavby	6,00 Kč/m ²
Ostatní zdanitelné jednotky	2,00 Kč/m ²

Zdroj: Vlastní zpracování dle Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí

3.5.3 Koeficienty u daně z nemovitých věcí

Místní koeficient

Do pravomocí obcí spadá stanovení tzv. místního koeficientu. Obec ho může stanovit obecně závaznou vyhláškou buď pro území celé obce, nebo pouze pro jednotlivou část obce. Místní koeficient se týká všech nemovitých věcí (pozemků i zdanitelných staveb a jednotek) nacházejících se na území dané obce. Koeficient musí být stanoven v rozmezí 1,1 až 5 s přesností na jedno desetinné místo a násobí se jím vypočtená daňová povinnost poplatníka. Koeficient se nepoužije u orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů (Marková, 2023).

Místní koeficient slouží jako nástroj, pomocí kterého mohou obce zvýšit výnos daně z nemovitých věcí na svém území, pokud ho stanoví. Mohou ho využít jak pro dlouhodobou úpravu daňových výnosů, tak jen dočasně v případě potřeby finančních prostředků například na investice (Janoušková, a další, 2016).

Koeficient podle počtu obyvatel

Sazba daně se u *stavebních pozemků, zdanitelných staveb a zdanitelných jednotek pro bydlení* násobí koeficientem podle počtu obyvatel dle posledního sčítání lidu. Obec je oprávněna si tento koeficient upravit pro jednotlivé části obce na základě obecně závazné vyhlášky. Může koeficient o jednu kategorii zvýšit nebo až o tři kategorie snížit. Koeficient 4,5 lze zvýšit nejvýš na hodnotu 5,0 (Finanční správa, 2021).

Tabulka 6 - Koeficient podle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Koeficient
do 1 000 obyvatel	1,0
nad 1 000 obyvatel do 6 000 obyvatel	1,4
nad 6 000 obyvatel do 10 000 obyvatel	1,6
nad 10 000 obyvatel do 25 000 obyvatel	2,0
nad 25 000 obyvatel do 50 000 obyvatel	2,5
nad 50 000 obyvatel, ve statutárních městech a ve Františkových Lázních, Luhačovicích, Mariánských Lázních a Poděbradech	3,5
V Praze	4,5

Zdroj: Vlastní zpracování dle Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí

Koeficient 1,5

Obec může využít právo stanovit obecně závaznou vyhláškou koeficient 1,5. Pokud se obec rozhodne tento koeficient využít, násobí se jím základní sazba daně (případně zvýšená sazba daně) u vybraných staveb a jednotek. Jedná se konkrétně o tyto stavby a jednotky: budovy pro rodinnou rekreaci, budovy rodinného domu užívaného k rekreaci a budovy plnící doplňkovou funkci k těmto budovám, garáže, stavby a jednotky užívané k podnikání. Koeficient se stanoví pro celé území obce (Finanční správa, 2021).

Koeficient 2,0

U budov pro rodinnou rekreaci a budov plnících doplňkovou funkci k těmto budovám se základní (případně zvýšená) sazba násobí koeficientem 2,0 v případě, že se tyto budovy nachází v národních parcích nebo zónách I. chráněných krajinných oblastí (Marková, 2023).

3.5.4 Správa daně

Zdaňovacím obdobím u daně z nemovitých věcí je kalendářní rok. Poplatník je povinen podat daňové přiznání do 31. 1. zdaňovacího období. „*Daňové přiznání se nepodává, pokud je poplatník podal na některé z předchozích zdaňovacích období nebo byla daň stanovena na některé z předchozích zdaňovacích období z moci úřední a ve srovnání s tímto předchozím zdaňovacím obdobím nedošlo ke změně okolností rozhodných pro stanovení daně*“ (Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí). Pokud by tedy poplatníkovi nově vznikla povinnost platit daň nebo pokud by se změnila okolnosti rozhodné pro vypočtení daně, musí podat daňové přiznání do 31. 1. zdaňovacího období. V situaci, kdy se změni výše daně kvůli např. změně sazby nebo koeficientů, poplatník daňové přiznání nepodává a správce daně sdělí poplatníkovi výslednou výši daňové povinnosti prostřednictvím platebního výměru nebo tzv. hromadným předpisným seznamem (Vančurová, a další, 2016).

Splatnost daně z nemovitých věcí je u poplatníků provozujících zemědělskou výrobu a chov ryb rozdělena na dvě stejné splátky – do 31. 8. a do 30. 11. zdaňovacího období, u ostatních poplatníků je také rozdělena na dvě stejné splátky – do 31. 5. a do 30. 11. zdaňovacího období. Pokud výše daně nepřesáhne částku 5 000 Kč, je daň splatná najednou do 31. 5. zdaňovacího období. Daň lze uhradit celou najednou i při vyšší částce a to ke stejnému datu (Marková, 2023).

4 Analytická část

Jelikož se diplomová práce zabývá koeficienty u daně z nemovitých věcí u vybraných obcí Středočeského kraje, je analytická část zaměřena nejprve na stručnou charakteristiku Středočeského kraje, příjmy obcí a dále na daňové příjmy obcí. Následně je pozornost zaměřena na obce v okrese Beroun a na analýzu využívání koeficientů u DNV, které mohou obce upravovat: místní koeficient, koeficient 1,5 a koeficient podle počtu obyvatel. Koeficient 2, 0 byl v práci zmíněn jen pro úplnost, ale jelikož ho obce nemohou nijak ovlivnit, práce se jím dále nezabývá.

4.1 Charakteristika Středočeského kraje

Středočeský kraj je největším krajem v České republice a to jak z hlediska velikosti, tak i podle počtu obyvatel a obcí. Nachází se uprostřed Čech a jeho rozloha k 31. 12. 2021 činila 10 928 km². Sousedí s krajem Ústeckým, Libereckým, Královehradeckým, Pardubickým, Plzeňským, Jihočeským, Vysočinou a přímo v jeho středu leží hlavní město Praha. Území kraje je rozděleno na 12 okresů a 26 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Největším okresem, co se týče rozlohy, je okres Příbram, tím nejmenším je okres Praha-západ. Jako jediný kraj v ČR nemá krajské město, krajský úřad má sídlo v Praze.

Díky své poloze má kraj velmi úzkou vazbu s hlavním městem, představuje pro Prahu zdroj pracovních sil, průmyslu (jako například strojírenství nebo potravinářství) a poskytuje jejím obyvatelům rekreační potenciál. Kromě Prahy má také nejhustší dopravní síť v rámci ČR.

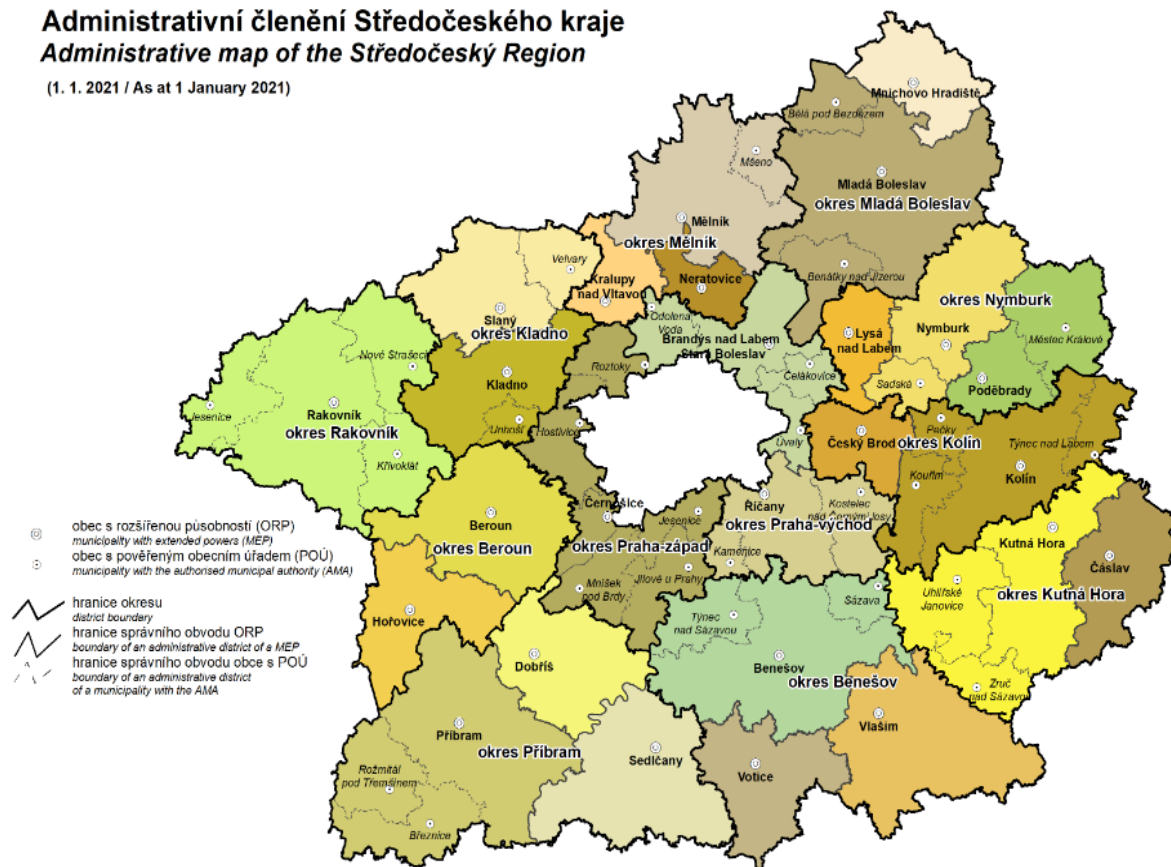
Středočeský kraj je charakteristický vysokým počtem obcí s počtem obyvatel do dvou tisíc – konkrétně se jedná o 1 018 obcí z celkového počtu 1 144 obcí ležících v kraji. Nejvíce obcí lze nalézt v okresech Mladá Boleslav a Příbram, nejméně obcí leží v okrese Mělník. Statut města má 84 obcí, statutárními městy jsou pouze Kladno a Mladá Boleslav. Mezi pět největších měst se řadí Kladno, Mladá Boleslav, Kolín, Příbram a Kutná Hora (Český statistický úřad, 2023).

Následující Obrázek 2 zobrazuje Středočeský kraj a jeho členění na jednotlivé okresy, správní obvody a obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem.

Obrázek 2 - Administrativní členění Středočeského kraje

Administrativní členění Středočeského kraje Administrative map of the Středočeský Region

(1. 1. 2021 / As at 1 January 2021)

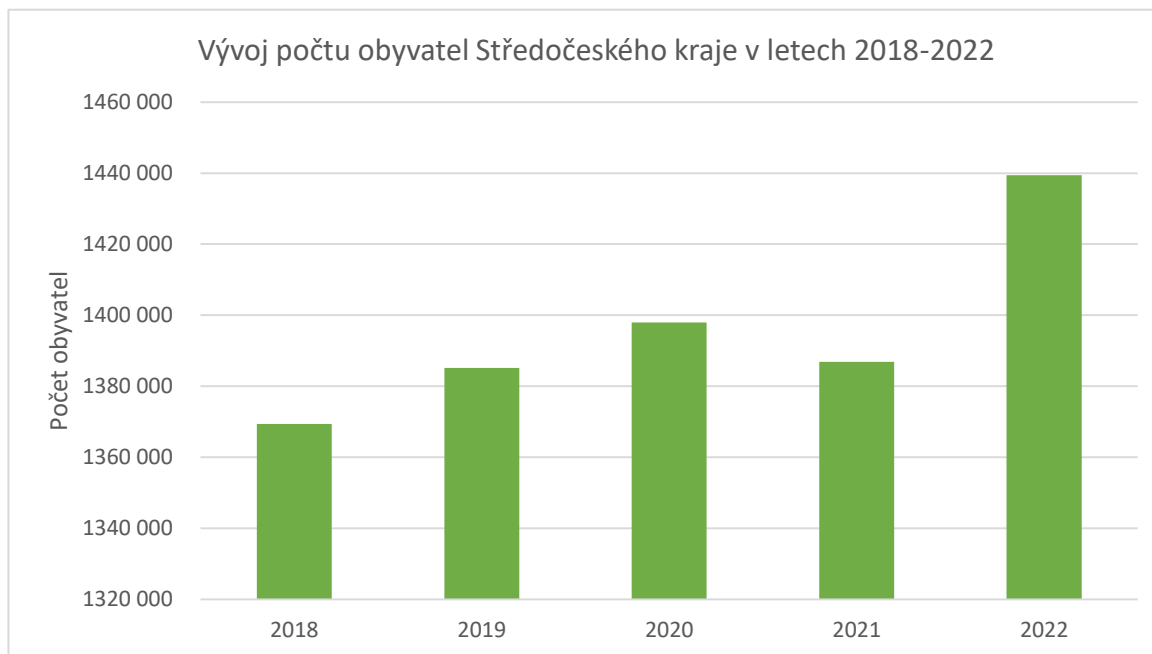
Zdroj: Český statistický úřad (2023)

Jak již bylo uvedeno, Středočeský kraj je nejlidnatějším krajem v České republice. K 31. 12. 2022 v něm žilo celkem 1 439 391 obyvatel. Z grafu je patrné, že počet obyvatel ve Středočeském kraji mezi lety 2018 až 2022 má vzrůstající tendenci, výjimkou je pouze rok 2021, kdy byl počet obyvatel nižší než v předchozím roce 2020. V roce 2022 ale počet obyvatel opět vzrostl a to z 1 386 824 obyvatel na 1 439 391.

Mezi nejvíce zalidněné okresy lze zařadit okres Praha-východ, Kladno, Praha-západ, Mladá Boleslav, Příbram, Mělník, Kolín nebo Nymburk. Nejméně zalidněným okresem je okres Rakovník. Okresy Kladno, Praha-západ a Praha-východ se vyznačují velmi silnými ekonomicko-sociálními vazbami na hlavní město Prahu a hustota obyvatel zde přesahuje 200 obyvatel na km² (Český statistický úřad, 2023).

Vývoj počtu obyvatel ve Středočeském kraji v letech 2018-2022 je zachycen na grafu na následující straně.

Graf 1 - Vývoj počtu obyvatel Středočeského kraje v letech 2018-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

4.1.1 Příjmy obcí ve Středočeském kraji

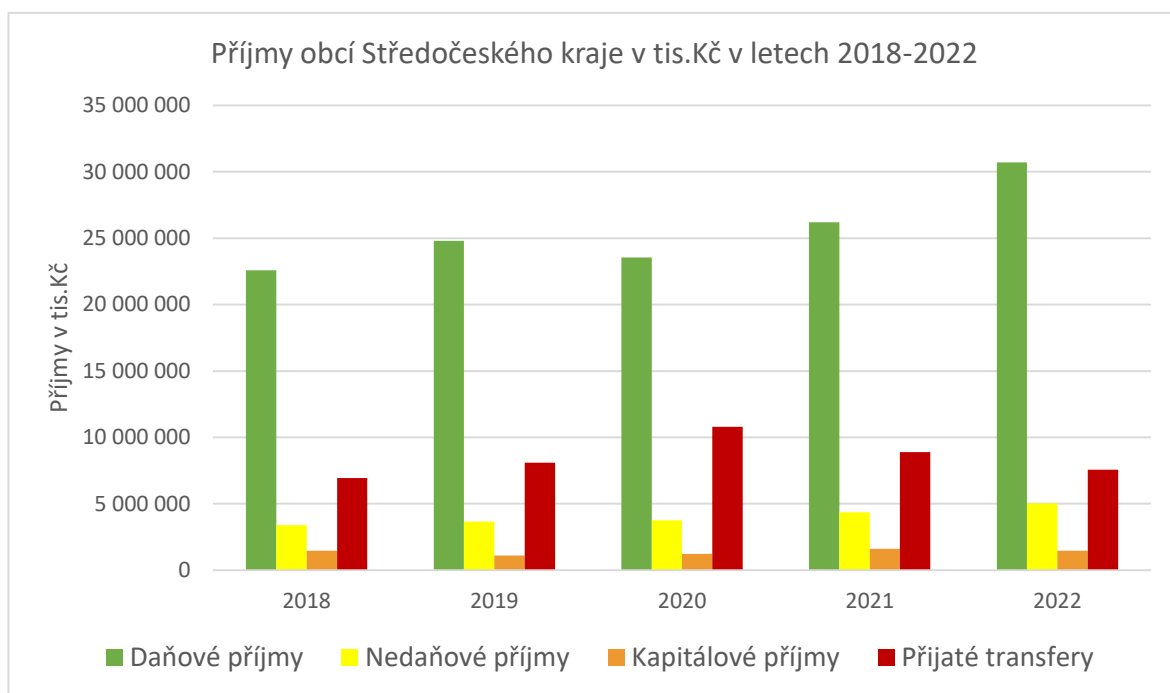
Příjmy obcí se skládají ze čtyř částí: z daňových příjmů, nedaňových příjmů, kapitálových příjmů a transferů. Daňové příjmy tvoří nejpodstatnější a největší podíl na celkových příjmech obcí ve Středočeském kraji, jak uvádí Graf 2. V období let 2018-2022 mají daňové příjmy vzestupnou tendenci, v průběhu sledovaného období se postupně navyšují. V roce 2018 činily 22,6 mld. Kč, v roce 2022 pak dosahovaly 30,7 mld. Kč. Výjimkou je pouze rok 2020, kdy byly daňové příjmy o 1,3 mld. Kč nižší než v porovnání s rokem 2019.

Po daňových příjmech následují přijaté transfery, u kterých lze ve sledovaném období sledovat mírné kolísání. Částka přijatých transferů byla nejvyšší v roce 2020, jednalo se celkem o 10,8 mld. Kč, avšak v roce 2022 byla výše přijatých transferů jen 7,6 mld. Kč.

U nedaňových příjmů nedochází k příliš výrazným rozdílům, během sledovaného období se nedaňové příjmy obcí pohybovaly okolo 4 mld. Kč, ovšem v roce 2022 překročily hranici 5 mld. Kč.

Nejmenší podíl na příjmech obecních rozpočtů tvoří kapitálové příjmy. Stejně jako u nedaňových příjmů, ani u kapitálových příjmů nedochází k výrazným změnám. Nejvyšší byly v roce 2021, kdy činily 1,6 mld. Kč, ovšem v roce 2022 klesly na 1,5 mld. Kč.

Graf 2 - Příjmy obcí Středočeského kraje v tis. Kč v letech 2018-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

4.1.2 Daňové příjmy obcí ve Středočeském kraji

Jak vyplývá z Grafu 2 v předchozí kapitole, daňové příjmy tvoří nejpodstatnější a největší příjmy do obecního rozpočtu. Daňové příjmy zahrnují jak sdílené, tak svěřené daně, ale také místní a správní poplatky. Mezi sdílené daně patří daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Jejich výnos se dělí mezi stát, kraje a obce. Svěřenou daní je daň z nemovitých věcí daň a daň z příjmů právnických osob, kde je poplatníkem obec. Výnos svěřených daní náleží do rozpočtu obce, na jejímž katastrálním území se nemovitá věc nachází (Wokoun, a další, 2011).

V následující Tabulce 7 jsou uvedeny daňové příjmy obcí nacházejících se ve Středočeském kraji za období 2018-2022. Největší podíl příjmů tvoří sdílená daň z přidané hodnoty, jejíž výnos v roce 2022 činil 13,6 mld. Kč. Následuje daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob, jejichž výnos ve sledovaném období dosahuje hodnot v rozmezí 4-6 mld. Kč, přičemž výnos u DPFO byl vyšší než u DPPO, nicméně v roce 2022 výnos u DPPO činil 6,9 mld. Kč a výnos u DPFO 5,2 mld. Kč. Příjmy u daní a poplatků činí za rok 2022 3,1 mld. Kč. Z tabulky jasně vyplývá, že právě daň z nemovitých věcí představuje nejmenší podíl na daňových příjmech obecních rozpočtů. Příjem z DNV v roce 2022 činil „pouze“ necelé 2 mld. Kč.

Tabulka 7 - Daňové příjmy obcí ve Středočeském kraji v tis. Kč v letech 2018-2022

Daňové příjmy	2018	2019	2020	2021	2022
DPFO	5 125 908	5 842 252	5 551 387	4 615 201	5 194 042
DPPO	4 355 269	5 014 795	4 211 121	5 899 093	6 860 627
DPH	9 217 684	9 738 386	9 730 266	11 510 566	13 579 958
Daně a poplatky	2 141 918	2 426 273	2 232 907	2 317 914	3 082 132
DNV	1 749 290	1 771 853	1 810 276	1 862 200	1 992 854

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

4.2 Okres Beroun

Okres Beroun leží ve Středočeském kraji a sousedí s okresy Rakovník a Kladno na severu, s okresem Praha-západ na východě a na jihu s okresem Příbram. Okres je tvořen dvěma správními obvody obcí s rozšířenou působností Beroun a Hořovice. Rozloha okresu je k 31. 12. 2022 704 km², počet obyvatel ke stejnému datu činí 100 517. V okrese Beroun se nachází 85 obcí – 48 z nich spadá do správního obvodu ORP Beroun, 37 obcí patří do správního obvodu ORP Hořovice. Z celkového počtu obcí má 6 obcí status města a to po 3 v každém správním obvodu – jsou to města Beroun, Králův Dvůr a Zdice ve správním obvodu ORP Beroun a Hořovice, Žebrák a Hostomice ze správního obvodu ORP Hořovice. Status městyse byl přiznán 4 obcím, obdobně jako u měst leží 2 v každém správním obvodu – Karlštejn a Liteň ve správním obvodu ORP Beroun a Komárov a Cerhovice ve správním obvodu ORP Hořovice (Český statistický úřad, 2023). Seznam obcí je uveden v Příloze č. 1.

Administrativní rozdělení okresu Beroun znázorňuje Obrázek 3 na následující straně, na kterém jsou také uvedeny velikostní kategorie obcí dle počtu obyvatel, nicméně u některých obcí došlo k 31. 12. 2022 ke změně počtu obyvatel a tudíž spadají do jiné velikostní kategorie, jak vyplývá z Tabulky 8.

Obrázek 3 - Administrativní rozdělení okresu Beroun

**ADMINISTRATIVNÍ ROZDĚLENÍ OKRESU BEROUN
- STAV K 1.1.2016**

Počet obyvatel v obci

- 50000 a více
- 20000 - 49999
- 10000 - 19999
- 5000 - 9999
- 2000 - 4999
- 1000 - 1999
- 500 - 999
- 200 - 499
- do 199

- hranice okresu
- hranice obce

NÁZEV MĚSTA
Název městyse
Název ostatních obcí

Zdroj: Český statistický úřad (2023)

Při rozdělení obcí z okresu Beroun do velikostních kategorií podle počtu obyvatel podle Českého statistického úřadu jasně vyplývá, že nejvíce obcí, konkrétně 27, spadá do kategorie obcí, kde žije 200-499 obyvatel, a ve 26 obcích žije 500-999 obyvatel. Lze tedy říci, že se v okrese Beroun nacházejí spíše menší obce. Méně než 200 obyvatel má 10 obcí, naopak více než 1 000 obyvatel žije ve 13 obcích. V 6 obcích žije 2 000-4 999 obyvatel, pouze 1 obec má 5 000-9 999 obyvatel, konkrétně je to město Hořovice. Do následující kategorie 10 000-19 999 obyvatel spadá pouze 1 obec a to je město Králův Dvůr, stejně je tomu i u kategorie 20 000-49 999 obyvatel, kam patří pouze město Beroun. Počet obyvatel v obcích je platný k 31. 12. 2022 (Český statistický úřad, 2023).

Velikostní kategorie nad 50 000 obyvatel záměrně nebyly v Tabulce 8 na následující straně uvedeny, jelikož se žádná taková obec v okrese Beroun nenachází.

Tabulka 8 - Počet obcí v okrese Beroun dle velikostní kategorie ČSÚ k 31. 12. 2022

Velikostní kategorie obce dle ČSÚ	Počet obcí v okrese Beroun
Méně než 200 obyvatel	10
200 - 499 obyvatel	27
500 - 999 obyvatel	26
1 000 - 1 999 obyvatel	13
2 000 - 4 999 obyvatel	6
5 000 - 9 999 obyvatel	1
10 000 - 19 999 obyvatel	1
20 000-49 999 obyvatel	1

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

4.3 Analýza využívání koeficientů u obcí v okrese Beroun

Obce mohou dle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů, koeficienty upravovat nebo je přímo stanovit na základě obecně závazné vyhlášky. Obec má možnost upravit koeficient podle počtu obyvatel u stavebních pozemků (F), zdanitelných staveb a zdanitelných jednotek pro bydlení (H, I, R, Z) tak, že ho o jednu kategorii zvýší nebo až o tři kategorie sníží pro jednotlivé části obce.

Obec také může využít právo stanovit koeficient 1,5 pro celé území obce a to konkrétně pro budovy pro rodinnou rekreaci a budovy rodinného domu užívaného k rekreaci včetně budov plnicích doplňkovou funkci k těmto budovám (J, K), garáže (L, V) a stavby a jednotky užívané k podnikání (M, N, O, S, T, U). Označení jednotlivých typů nemovitých věcí A-Z je uvedeno v Tabulce 9.

Největší potenciál pro obce má ale tzv. místní koeficient, který musí být vždy stanoven v rozmezí 1,1 – 5 s přesností na jedno desetinné místo buď pro území celé obce, nebo pouze pro jednotlivou část obce. Místní koeficient se týká všech nemovitých věcí (pozemků i zdanitelných staveb a jednotek) s výjimkou orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů (Finanční správa, 2021).

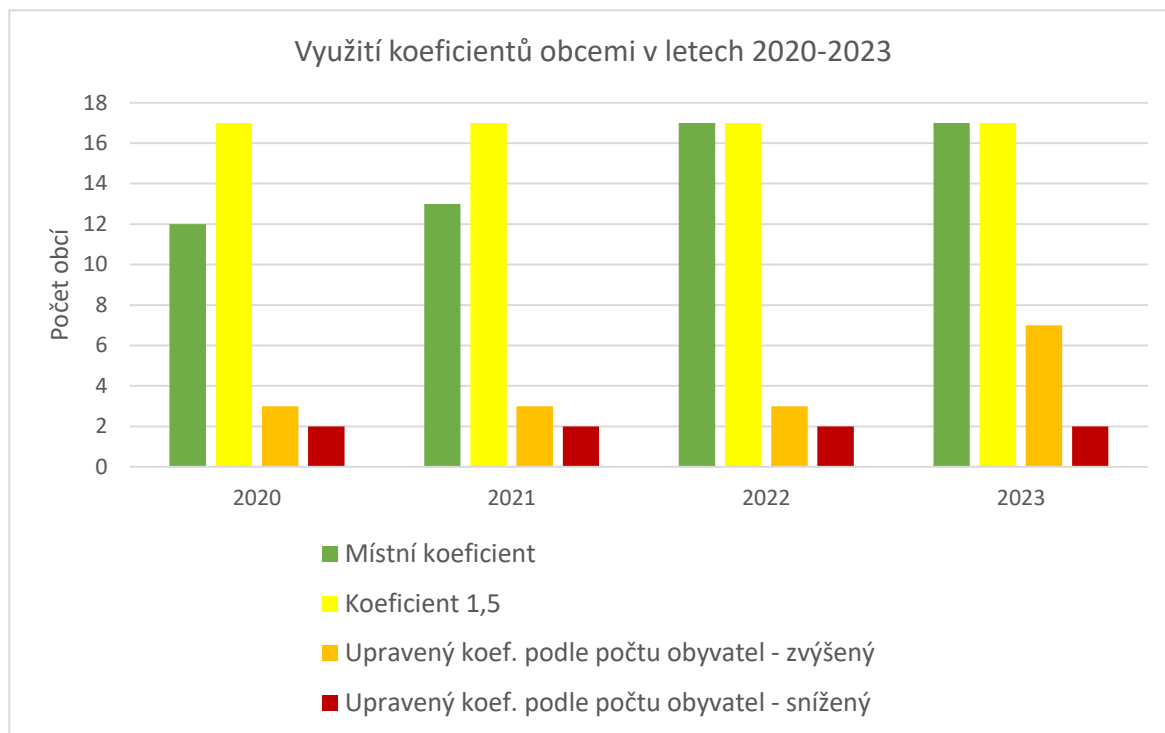
Seznam obcí včetně všech typů koeficientů, které tyto obce zavedly, je uveden v Příloze 1.

Tabulka 9 - Označení typu nemovitých věcí

Kód	Typ nemovitě věci
-	Pozemky:
A	Orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad
B	Trvalý travní porost
C	Hospodářský les
D	Rybník s intenzivním a průmyslovým chovem ryb
E	Zastavěná plocha a nádvoří
F	Stavební pozemek
G	Ostatní plocha
-	Zpevněné plochy pozemků:
X	Zemědělská prvovýroba, lesní a vodní hospodářství
Y	Průmysl, stavebnictví, doprava, energetika, ostatní zemědělská výroba, ostatní podnikatelská činnost
-	Zdanitelné stavby:
H	Budova obytného domu
I	Ostatní budova tvořící příslušenství obytného domu
J	Budova pro rodinnou rekreaci včetně rodinných domů pro rodinnou rekreaci
K	Budova plnící doplňkovou funkci k budovám pro rodinnou rekreaci
L	Garáž vystavěná odděleně od budovy obytného domu
M	Zdanitelná stavba pro podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním a vodním hospodářství
N	Zdanitelná stavba pro podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice, ostatní zemědělské výrobě
O	Zdanitelná stavba pro ostatní druhy podnikání
P	Ostatní zdanitelná stavba
-	Zdanitelné jednotky:
R	Zdanitelná jednotka sloužící pro bydlení (byt)
S	Zdanitelná jednotka sloužící podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním a vodním hospodářství
T	Zdanitelná jednotka sloužící podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice, ostatní zemědělské výrobě
U	Zdanitelná jednotka sloužící pro ostatní druhy podnikání
V	Zdanitelná jednotka užívaná jako garáž
Z	Ostatní zdanitelná jednotka

Zdroj: Vlastní zpracování dle Portál MOJE daně (2023)

Graf 3 - Využití koeficientů obcemi v letech 2020-2023

Zdroj: Vlastní zpracování dle Portál MOJE daně (2023) a obecně závazných vyhlášek obcí

Graf 3 zobrazuje typy koeficientů u DNV v rozmezí let 2020-2023, u kterých má obec možnost upravit jejich výši (koeficient podle počtu obyvatel) nebo je přímo stanovit obecně závaznou vyhláškou (koeficient 1,5 a místní koeficient). Z grafu je patrné, že u koeficientu 1,5 během sledovaného období nedošlo k žádným změnám, tzn., že byl koeficient v letech 2020-2023 stanoven v 17 obcích (z celkového počtu obcí – 85). U místního koeficientu lze pozorovat největší změnu, a to nárůst počtu obcí, které tento koeficient stanovily. V roce 2020 byl stanoven v 12 obcích, v roce 2021 ve 13 obcích, v roce 2022 došlo ke zvýšení na 17 obcí a tento stav platí i pro rok 2023. U koeficientu podle počtu obyvatel může dojít ke dvěma variantám a sice buď k tomu, že ho obce zvýší (maximálně o jednu kategorii), nebo sníží (až o tři kategorie) oproti hodnotě, kterou by měl podle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí mít. Ke zvýšení koeficientu podle počtu obyvatel došlo v rámci sledovaného období až v roce 2023, kdy se počet obcí z původních 3 zvedl na 7 obcí. Naproti tomu ke snížení koeficientu podle počtu obyvatel přistoupily pouze 2 obce a během 2020-2023 nedošlo k žádným změnám (Portál MOJE daně, 2023).

Jednotlivé druhy koeficientů budou podrobněji rozebrány v samostatných kapitolách.

4.3.1 Místní koeficient

Pro potřeby analýzy využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí byly obce rozděleny do velikostních skupin podle počtu obyvatel, jak uvádí Tabulka 8. Následující Tabulka 10 znázorňuje počet obcí, které v letech 2020-2023 stanovily místní koeficient (MK). Je patrné, že ve velikostní kategorii obcí do 200 obyvatel není za celé sledované období ani jedna obec, která by zavedla místní koeficient. Ke stejné situaci došlo i u velikostní kategorie od 20 000-49 999 obyvatel. Nejvýznamnější změnu lze pozorovat u kategorie obcí s 200-499 obyvateli, kde se počet obcí využívající místní koeficient mezi lety 2020-2021 zvedl z 2 na 3 a poté mezi lety 2021-2022 z 3 na 4 obce. Změna nastala také ve skupině obcí s 500-999 obyvateli, mezi lety 2021 a 2022 se počet obcí s místním koeficientem zvýšil z 5 na 6. U kategorie obcí s 1 000-1 999 obyvateli došlo opět mezi lety 2021 a 2022 ke zvýšení počtu obcí z 3 na 4. Ve skupině obcí s 2 000-4 999 obyvateli zavedla od roku 2022 jedna obec místní koeficient. Po celé sledované období u kategorie obcí s 5 000-9 999 obyvateli a s 10 000-19 999 obyvateli nedošlo k žádným změnám, místní koeficient využívala pouze jedna obec (Portál MOJE daně, 2023).

Ze srovnání obcí nacházejících se v okrese Beroun vyplývá, že k použití místního koeficientu přistupují menší obce od 200 do 1 999 obyvatel než větší obce a města. U obcí s více než 2 000 obyvateli je stanovení místního koeficientu v okrese Beroun spíše výjimečné. K nejvýraznějším změnám došlo mezi roky 2021 a 2022.

Tabulka 10 - Počet obcí dle velikostních kategorií využívající MK v letech 2020-2023

Velikostní kategorie obce	Obce využívající MK 2020	Obce využívající MK 2021	Obce využívající MK 2022	Obce využívající MK 2023
Méně než 200 obyvatel	0	0	0	0
200-499 obyvatel	2	3	4	4
500-999 obyvatel	5	5	6	6
1 000-1 999 obyvatel	3	3	4	4
2 000-4 999 obyvatel	0	0	1	1
5 000-9 999 obyvatel	1	1	1	1
10 000-19 999 obyvatel	1	1	1	1
20 000-49 999 obyvatel	0	0	0	0
Celkem	12	13	17	17

Zdroj: Vlastní zpracování dle Portál MOJE daně (2023) a obecně závazných vyhlášek obcí

V následujících Tabulkách 11-13 jsou uvedeny obce, u kterých došlo během let 2020-2023 ke změnám koeficientů – buď koeficient nově zavedly, případně ho zrušily.

Tabulka 11 - Obce, které zavedly místní koeficient v roce 2021

Název obce	Velikostní kategorie obce	Rok zavedení MK	Koeficient
Železná	200-499 obyvatel	2021	3

Zdroj: Vlastní zpracování dle Portál MOJE daně (2023)

Z Tabulky 11 vyplývá, že jedinou obcí, u které došlo k nějaké změně k roku 2021, je obec Železná nacházející se ve správním obvodu ORP Beroun. Obec spadá do velikostní kategorie obcí s 200-499 obyvateli. Od roku 2021 zavedla obec místní koeficient ve výši 3 (Portál MOJE daně, 2023).

Tabulka 12 - Obce, které zavedly místní koeficient v roce 2022

Název obce	Velikostní kategorie obce	Rok zavedení MK	Koeficient
Bavoryně	200-499 obyvatel	2022	2,5
Svinaře	500-999 obyvatel	2022	1,3
Vysoký Újezd	1000-1999 obyvatel	2022	1,1
Nižbor	2000-4999 obyvatel	2022	2
Hořovice	5000-9999 obyvatel	2022	4 ¹

Zdroj: Vlastní zpracování dle Portál MOJE daně (2023) a obecně závazných vyhlášek obcí

Tabulka 12 uvádí obce, které zavedly místní koeficient k roku 2022. Celkem se jedná o 5 obcí, z nichž každá zavedla jinou výši místního koeficientu. Nejnižší koeficient stanovila obec Vysoký Újezd z velikostní kategorie 1000-1999 obyvatel – 1,1. Podobný koeficient stanovila i obec Svinaře z velikostní kategorie 500-999 obyvatel – 1,3. Obec Nižbor, která spadá do kategorie 2000-4999 obyvatel, zavedla místní koeficient ve výši 2. Obec Bavoryně z velikostní kategorie 200-499 zavedla místní koeficient ve výši 2,5, přestože má z výše uvedených obcí nejméně obyvatel (Portál MOJE daně, 2023).

¹ Platí pouze pro konkrétní parcely vymezené v obecně závazné vyhlášce (Město Hořovice, 2023)

Město Hořovice vyhlásilo obecně závaznou vyhláškou na rok 2022 místní koeficient pro konkrétně vymezené parcely ve výši 4 a současně místní koeficient 2 pro zbytek území, čímž nahradila obecně závaznou vyhlášku z roku 2010, která stanovila místní koeficient ve výši 2 pro celé území. Místní koeficient pro určené parcely ve výši 4 a místní koeficient 2 pro zbytek území byl vyhlášen i na rok 2023. V únoru 2023 pak ale došlo obecně závaznou vyhláškou ke zrušení místního koeficientu pro konkrétně vymezené parcely ve výši 4 a místního koeficientu 2 pro zbytek území (Tabulka 12), nicméně jelikož k 1. 1. zdaňovacího období byla vyhláška stále platná, počítá se s tím, že jsou koeficienty platné pro celý rok 2023 (Město Hořovice, 2023).

Tabulka 13 - Obce, které zrušily místní koeficient v roce 2023

Název obce	Velikostní kategorie obce	Rok zrušení MK	Koeficient
Hořovice	5000-9999 obyvatel	2023	4 ² a 2 ³

Zdroj: Vlastní zpracování dle Město Hořovice (2023) a Portál MOJE daně (2023)

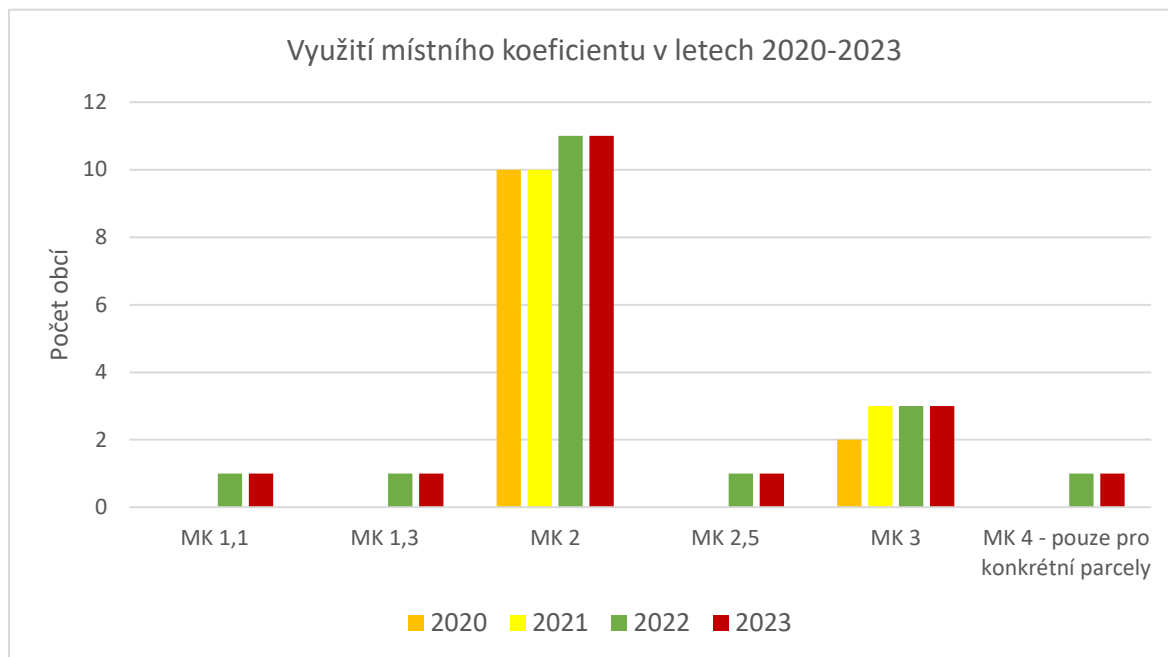
Následující Graf 4 zobrazuje využívání místních koeficientů obcemi v okrese Beroun mezi lety 2020-2023. Z grafu je patrné, že nejvíce využívaný místní koeficient je ve výši 2, celkem ho v letech 2020-2021 využívalo 10 obcí, v roce 2022 se tento počet zvedl na 11 obcí a do roku 2023 se počet obcí již nezměnil. O poznání méně obce zavádí koeficient ve výši 3, učinily tak pouze 2 obce v roce 2020 a změna nastala v roce 2021, kdy se počet zvedl na 3 obce. V roce 2022 lze zaznamenat výraznější změnu u používání místních koeficientů, kdy 4 obce nově zavedly místní koeficient, ovšem každá v jiné výši v rozmezí 1,1-4, pro podrobnější přehled viz Tabulku 11 (Portál MOJE daně, 2023).

Lze tedy říci, že obce v okrese Beroun nejčastěji přistupují k využití místního koeficientu ve výši 2, výrazně méně obcí stanoví místní koeficient 3. Obce, které si určí vlastní hodnotu místního koeficientu (v rozmezí 1,1-5 s přesností na jedno desetinné místo podle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí), se vyskytují spíše výjimečně.

² Platí pouze pro konkrétní parcely vymezené v obecně závazné vyhlášce (Město Hořovice, 2023)

³ Platí pro zbývající území města (Město Hořovice, 2023)

Graf 4 - Využití místního koeficientu v letech 2020-2023

Zdroj: Vlastní zpracování dle Portál MOJE daně (2023) a obecně závazných vyhlášek obcí

4.3.2 Koeficient 1,5

U obcí, které stanovily koeficient 1,5, nedošlo v letech 2020-2023 k žádným změnám, neboť všechny sledované obce tento koeficient již měly stanovený před rokem 2020, z tohoto důvodu tedy nebude jeho využití rozděleno na jednotlivé roky jako u místního koeficientu, ale pozornost bude zaměřena na jeho využití k aktuálnímu roku, tedy roku 2023.

Tabulka 14 zobrazuje využití koeficientu 1,5 obcemi podle velikostní kategorie obcí a jednotlivých typů nemovité věci (J, K, L, M, N, O, S, T, U, V – viz Tabulku 9) v roce 2023. Je patrné, že největší zastoupení má koeficient 1,5 u staveb typu J a K, čili staveb pro rodinnou rekreaci a budov plnících doplňkovou funkci k těmto stavbám. Zavedlo ho celkem 17 obcí – Beroun, Bubovice, Bykoš, Hlásná Třebaň, Chyňava, Lochovice, Nenačovice, Nižbor, Nový Jáchymov, Otročiněves, Podbrdy, Skuhrov, Svatá, Svinaře, Velký Chlumeč, Vráž a Železná. O poznání méně obce využívají koeficient 1,5 pro stavby typu N a O (tedy pro podnikání), stanovilo ho 7 obcí – Beroun, Bykoš, Otročiněves, Podbrdy, Skuhrov, Velký Chlumeč a Vráž. U typu staveb M (podnikání v zemědělské výrobě) se jednalo celkem o 4 obce – Beroun, Bykoš, Otročiněves a Skuhrov. U staveb typu L (garáž) a jednotek typu S, T, U (jednotek sloužících pro podnikání) a V (jednotek užívaných jako garáž) stanovila koeficient pouze 1 obec, a to město Beroun.

Nejčastěji zavádí koeficient 1,5 obce, které spadají do velikostní kategorie s 500-999 obyvateli, celkem se jedná o 6 obcí. Na druhém místě ve využívání koeficientu 1,5 jsou obce z velikostní kategorie s 200-499 obyvateli – dohromady 5 obcí. Ze skupiny obcí s 1000-1999 obyvateli využívají koeficient jen 4 obce. Do velikostní kategorie s 2000-4999 obyvateli spadá pouze 1 obec – obec Nížbor. Jediná obec (resp. město) Beroun patřící do skupiny s 20000-49000 obyvateli využívá koeficient 1,5 pro všechny typy nemovitostí, na které lze tento koeficient stanovit (Portál MOJE daně, 2023).

Tabulka 14 - Využití koeficientu 1,5 obcemi dle typu nemovité věci v roce 2023

Název obce	Velikostní kategorie	Typ nemovité věci										
		J	K	L	M	N	O	S	T	U	V	
Beroun	20 000-49 999 obyv.	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Bubovice	500-999 obyv.	Ano	Ano	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bykoš	200-499 obyv.	Ano	Ano	-	Ano	Ano	Ano	-	-	-	-	-
Hlásná Třebaň	1 000-1 999 obyv.	Ano	Ano	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chyňava	1 000-1 999 obyv.	Ano	Ano	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lochovice	1 000-1 999 obyv.	Ano	Ano	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nenačovice	200-499 obyv.	Ano	Ano	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nížbor	2 000-4 999 obyv.	Ano	Ano	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nový Jáchymov	500-999 obyv.	Ano	Ano	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Otročiněves	500-999 obyv.	Ano	Ano	-	Ano	Ano	Ano	-	-	-	-	-
Podbrdy	200-499 obyv.	Ano	Ano	-	-	Ano	Ano	-	-	-	-	-
Skuhrov	500-999 obyv.	Ano	Ano	-	Ano	Ano	Ano	-	-	-	-	-
Svatá	500-999 obyv.	Ano	Ano	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinaře	500-999 obyv.	Ano	Ano	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Velký Chlumec	200-499 obyv.	Ano	Ano	-	-	Ano	Ano	-	-	-	-	-
Vráž	1 000-1 999 obyv.	Ano	Ano	-	-	Ano	Ano	-	-	-	-	-
Železná	200-499 obyv.	Ano	Ano	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Vlastní zpracování dle Portál MOJE daně (2023)

4.3.3 Koeficient podle počtu obyvatel

V zákoně č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, je uvedeno, že koeficient podle počtu obyvatel (KPPPO) je stanoven na základě počtu obyvatel podle posledního sčítání lidu. To proběhlo naposledy v roce 2021.

Tabulka 15 zobrazuje hodnoty tohoto koeficientu a počet obcí, kterým jsou na základě zákona přiřazeny. Lze říci, že okres Beroun se vyznačuje velkým množstvím malých obcí, jelikož 63 obcí z celkového počtu 85 má do 1 000 obyvatel. Těmto obcím je přiřazen koeficient ve výši 1,0. Koeficient 1,4 má 19 obcí, 1 obec má koeficient ve výši 1,6 a 2 obcím přísluší koeficient ve výši 2. Vyšší koeficienty se podle zákona již v okrese Beroun nevyskytují, jelikož zde není žádná obec, která by měla více než 25 000 obyvatel nebo byla statutárním městem (Český statistický úřad, 2023).

Tabulka 15 - Počet obcí dle koeficientu podle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Koeficient	Počet obcí
do 1 000 obyvatel	1,0	63
nad 1 000 obyvatel do 6 000 obyvatel	1,4	19
nad 6 000 obyvatel do 10 000 obyvatel	1,6	1
nad 10 000 obyvatel do 25 000 obyvatel	2,0	2
nad 25 000 obyvatel do 50 000 obyvatel	2,5	0
nad 50 000 obyvatel, ve statutárních městech a Františkových Lázních, Luhačovicích, Mariánských Lázních, Poděbradech	3,5	0
V Praze	4,5	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023) a Zákon č. 338/1992 Sb.

Nicméně obce mají podle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí možnost si koeficient podle počtu obyvatel upravit obecně závaznou vyhláškou tak, že ho o jednu kategorii zvýší nebo až o tři kategorie sníží. K těmto změnám, ať už se jedná o zvýšení nebo snížení koeficientu, došlo celkem u 9 obcí (viz Tabulky 16-18). Pro zjednodušení jsou v práci uvedeny koeficienty pouze pro celé území obce, ačkoliv je možné je stanovit i pro jednotlivé části obce.

V rámci sledovaného období 2020-2023 došlo ke změnám pouze u roku 2023, kdy 4 obcí nastala úprava koeficientu – konkrétně u všech těchto obcí došlo k jeho zvýšení. Všechny ostatní obce měly upravený koeficient již před rokem 2020.

Tabulka 16 - Obce, které již měly v období 2020-2023 zvýšený KPPO

Název obce	Původní KPPO	Upravený KPPO dle typu nemovité věci				
		F	H	I	R	Z
Beroun	2,0	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Hudlice	1,4	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Lochovice	1,4	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6

Zdroj: Vlastní zpracování dle Portál MOJE daně (2023)

Celkem 3 obce z okresu Beroun (Beroun, Hudlice a Lochovice), které uvádí Tabulka 16, měly již před rokem 2020 upravený koeficient podle počtu obyvatel, konkrétně tedy zvýšený o jednu kategorii, a do roku 2023 u nich nedošlo k žádným změnám. Pro všechny typy nemovitých věcí byly koeficienty upraveny stejně, tzn., že byly zvýšeny stejně jak u stavebních pozemků, tak u zdanitelných staveb a jednotek (Portál MOJE daně, 2023).

Tabulka 17 - Obce, u kterých došlo ke zvýšení KPPO v roce 2023

Název obce	Původní KPPO	Upravený KPPO dle typu nemovité věci				
		F	H	I	R	Z
Hlásná Třebaň	1,0	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Chrstenice	1,0	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Králův Dvůr	1,6	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Vysoký Újezd	1,0	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4

Zdroj: Vlastní zpracování dle Portál MOJE daně (2023)

Tabulka 17 uvádí přehled obcí, u kterých došlo ke zvýšení koeficientu podle počtu obyvatel v roce 2023 (Hlásná Třebaň, Chrstenice, Králův Dvůr, Vysoký Újezd). Jsou to zároveň jediné obce, u kterých došlo v rámci období 2020-2023 vůbec k nějakým změnám. Jako u předchozích obcí byly pro všechny typy nemovitých věcí koeficienty stanoveny ve stejné výši, tzn., že byly zvýšeny stejně jak u stavebních pozemků, tak u zdanitelných staveb a jednotek (Portál MOJE daně, 2023).

Tabulka 18 - Obce, které již měly v období 2020-2023 snížený KPPO

Název obce	Původní KPPO	Upravený KPPO dle typu nemovité věci				
		F	H	I	R	Z
Cerhovice	1,4	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Tlustice	1,4	1,0	1,0	1,0	1,4	1,4

Zdroj: Vlastní zpracování dle Portál MOJE daně (2023)

Pouze u 2 obcí (Cerhovice, Tlustice) došlo již před rokem 2020 ke změně koeficientu podle počtu obyvatel. Obě obce přistoupily ke snížení o jednu kategorii z původního (zákonem stanoveného) koeficientu 1,4 na hodnotu 1,0. V případě obce Cerhovice byl koeficient snížen stejně u všech typů nemovitých věcí. Naproti tomu obec Tlustice snížila koeficient pouze u stavebních pozemků a zdanitelných staveb, u zdanitelných jednotek zůstal koeficient v původní výši, tedy 1,4 (Portál MOJE daně, 2023).

4.4 Analýza příjmů z DNV u vybraných obcí v okrese Beroun

Pro analýzu příjmů u daně z nemovitých věcí byly zvoleny všechny obce z velikostních kategorií s 200-499 obyvateli, s 500-999 obyvateli a 1000-1999 obyvateli, které mají stanovený místní koeficient, jelikož ten nejvíce ovlivňuje výši výnosu z DNV, a pro srovnání byl vybrán stejný počet obcí, které místní koeficient nemají. Zbývající velikostní kategorie nebyly do analýzy zahrnuty proto, že v případě kategorie do 200 obyvatel žádná obec nezavedla místní koeficient a v případě obcí s více než 2 000 obyvateli je vždy v každé kategorii pouze jedna obec, byť se jedná o obce se stanoveným místním koeficientem (pro přesný výčet viz Tabulku 10).

Dále budou sledovány příjmy z DNV v přepočtu na 1 obyvatele, podíl DNV na daňových příjmech a podíl DNV na celkových příjmech v období 2020-2022 u těchto obcí (za každou uvedenou kategorii zvlášť). Výsledky budou zaokrouhleny na dvě desetinná místa. Rok 2023 není vzhledem k nedostupnosti dat v době vypracování práce zahrnut. Počet obyvatel je u DNV na 1 obyvatele pro zjednodušení a zachování přehlednosti uveden pouze k roku 2022.

4.4.1 Analýza příjmů z DNV u obcí s 200-499 obyvateli

Celkové příjmy v letech 2020-2022

Tabulka 19 - Celkové příjmy u obcí s 200-499 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč

Název obce	2020	2021	2022
Bavoryně	8331	18488	14237
Bzová	9643	9436	13575
Koněprusy	8547	14743	9466
Nenačovice	11546	5866	5581
Svatý Jan pod Skalou	8956	5524	6613
Točnick	5046	4650	5351
Všeradice	8388	16549	10519
Železná	10050	6063	7176

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Tabulka znázorňuje celkové příjmy obcí s 200-499 obyvateli v období let 2020-2022. Vyplývá z ní, že příjmy u obcí jsou velmi různorodé. Nejvyšších příjmů dosáhla obec Bavoryně v roce 2021 (18,5 mil. Kč), nicméně v následujícím roce příjmy klesly přibližně o 4 mil. Kč. Podobnou hodnotu příjmů vykazují také obce Bzová (13,5 mil. Kč v roce 2022), Koněprusy (14,7 mil. Kč v roce 2021) a Všeradice (16,5 mil. Kč v roce 2021). Nejnižší celkové příjmy měly obce Točnick a Svätý Jan pod Skalou, v letech 2021 a 2022 také Nenačovice (Český statistický úřad, 2023).

Daňové příjmy v letech 2020-2022

Tabulka 20 - Daňové příjmy u obcí s 200-499 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč

Název obce	2020	2021	2022
Bavoryně	4233	4914	6483
Bzová	7081	7147	8208
Koněprusy	5610	4925	5958
Nenačovice	3900	5494	5001
Svatý Jan pod Skalou	3025	3567	4052
Točnick	3434	3983	4710
Všeradice	6625	7434	8556
Železná	3896	4346	5264

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Z Tabulky 20 je patrné, že obce mají velmi podobné daňové příjmy, ovšem dvě obce výši svých příjmů vybočují – jedná se o obce Bzová a Všeradice, jež mají nejvyšší daňové příjmy, které dosahují hodnot okolo 7 mil. Kč v letech 2020 a 2021, v roce 2022 dokonce překračují hranici 8 mil. Kč (Český statistický úřad, 2023).

Příjem z DNV v letech 2020-2022

Tabulka 21 - Příjmy z DNV u obcí s 200-499 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč

Název obce	2020	2021	2022
Bavoryně	224	235	490
Bzová	304	305	303
Koněprusy	301	297	308
Nenačovice	403	406	405
Svatý Jan pod Skalou	348	337	291
Točnick	248	241	254
Všeradice	513	514	482
Železná	235	467	451

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitor státní pokladna (2023)

Z tabulky je zřejmé, že obce dosahují ve všech sledovaných letech (jen s nepatrnými rozdíly) velice podobných hodnot. U obce Bavoryně lze sledovat více než dvojnásobný nárůst příjmů DNV v roce 2022, stejně tak u obce Železná v roce 2021, což koresponduje s tím, že obce v daných letech zavedly místní koeficient (Monitor státní pokladna, 2023).

Daň z nemovitých věcí v přepočtu na 1 obyvatele v letech 2020-2022

Tabulka 22 na následující straně uvádí DNV v přepočtu na 1 obyvatele v letech 2020-2022 a počet obyvatel u vybraných obcí z velikostní kategorie 200-499 obyvatel. Obce, které mají stanovený místní koeficient, jsou Bavoryně (ve výši 2,5), Nenačovice (ve výši 2), Svätý Jan pod Skalou (ve výši 3) a Železná (ve výši 3). Naopak obce bez místního koeficientu jsou Bzová, Koněprusy, Točnick a Všeradice. Obce Nenačovice a Železná mají navíc zavedený i koeficient 1,5 u typů staveb J a K.

Tabulka 22 - DNV na 1 obyvatele v KČ u obcí s 200-499 obyvateli v letech 2020-2022

Název obce	Počet obyvatel	DNV/1 obyv. 2020	DNV/1 obyv. 2021	DNV/1 obyv. 2022
Bavoryně	422	610,35	584,58	1161,14
Bzová	456	668,13	683,86	664,47
Koněprusy	257	1208,84	1192,77	1198,44
Nenačovice	300	1449,64	1509,29	1350
Svatý Jan pod Skalou	204	1860,96	1746,11	1426,47
Točnick	249	1020,58	948,82	1020,08
Všeradice	478	1125	1122,27	1008,37
Železná	304	896,95	1650,18	1483,55

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitor státní pokladna (2023) a ČSÚ (2023)

Z tabulky vyplývá, že jednoznačně nejvyšší DNV na 1 obyvatele vychází u obce Svatý Jan pod Skalou, přestože má ze sledovaných obcí nejméně obyvatel. Na druhém místě je obec Nenačovice. Lze to přisuzovat tomu, že obě obce mají stanovený poměrně vysoký místní koeficient. Obec Bzová má jasně nejnižší DNV na 1 obyvatele, který je více než dvojnásobně nižší oproti výše jmenovaným obcím, což může být způsobeno tím, že místní koeficient zavedený nemá. U obce Bavoryně lze sledovat výrazný nárůst DNV na 1 obyvatele mezi lety 2021 a 2022 – téměř o dvojnásobek, což je pravděpodobně způsobeno zavedením místního koeficientu ve výši 2,5 od roku 2022. Obdobně je tomu u obce Železná, která zavedla místní koeficient 3 od roku 2021, kde došlo mezi lety 2020 a 2021 k nárůstu DNV na 1 obyvatele opět téměř dvojnásobně (Monitor státní pokladna, 2023).

Podíl DNV na daňových příjmech v letech 2020-2022

Tabulka 23 - Podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 200-499 obyvateli v %

Název obce	2020	2021	2022
Bavoryně	5,29	4,78	7,56
Bzová	4,29	4,27	3,69
Koněprusy	5,37	6,03	5,17
Nenačovice	10,33	7,39	8,10
Svatý Jan pod Skalou	11,50	9,45	7,18
Točnick	7,22	6,05	5,39
Všeradice	7,74	6,91	5,63
Železná	6,03	10,75	8,57

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Tabulka 23 zobrazuje podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 200-499 obyvateli. Je patrné, že nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech v roce 2020 měla obec Svatý Jan pod Skalou, kdy hodnota podílu dosáhla 11, 5 %. Na druhém místě se ve stejném roce umístila obec Nenačovice, u které podílu DNV na daňových příjmech činil 10, 33 %. Průměrná hodnota se přitom v roce 2020 pohybovala okolo 7, 2 %. Nadprůměrnou hodnotu u obou obcí lze přisuzovat tomu, že mají zavedený místní koeficient. Za rok 2021 má ale nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech obec Železná (10, 75 %), zřejmě proto, že v roce 2021 nově zavedla místní koeficient ve výši 3. V roce 2022 měla nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech opět obec Železná (8, 57 %), ale těsně za ní se umístila obec Nenačovice (8, 10 %). Nejmenší podíl DNV na daňových příjmech za celé sledované období vykazuje obec Bzová, která se pohybuje okolo hodnoty 4 %, a Koněprusy s hodnotami okolo 5-6 %. Ani jedna z nich nemá místní koeficient (Český statistický úřad, 2023).

Podíl DNV na celkových příjmech v letech 2020-2022

Tabulka 24 - Podíl DNV na celkových příjmech u obcí s 200-499 obyvateli v %

Název obce	2020	2021	2022
Bavoryně	2,69	1,27	3,44
Bzová	3,15	3,23	2,23
Koněprusy	3,52	2,01	3,25
Nenačovice	3,49	6,92	7,26
Svatý Jan pod Skalou	3,89	6,10	4,40
Točnick	4,91	5,18	4,75
Všeradice	6,12	3,11	4,58
Železná	2,34	7,70	6,28

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Tabulka 24 zobrazuje podíl DNV na celkových příjmech u obcí s 200-499 obyvateli. Z tabulky jasně vyplývá, že nejvyšší podíl DNV na celkových příjmech měly obce Nenačovice a Železná – Železná v roce 2021 (7,70 %) a Nenačovice v roce 2022 (7,26 %). Opět se jedná o obce se zavedeným místním koeficientem. U těchto obcí lze zároveň sledovat největší nárůst podílu DNV na celkových příjmech oproti roku 2020. Za rok 2020 měla nejvyšší podíl DNV na celkových příjmech obec Všeradice s hodnotou podílu 6,12 %. Lze říci, že za všechny sledované roky vykazují nejmenší podíl DNV na celkových příjmech obce Bavoryně (přestože stanovila místní koeficient od roku 2022), Bzová a Koněprusy, výše podílu DNV na celkových příjmech se u nich pohybuje v rozmezí 1,27 – 3,52 %, což je přibližně o polovinu méně ve srovnání s obcemi s nejvyšším podílem, tedy s Nenačovicemi a Železnou (Český statistický úřad, 2023).

4.4.2 Analýza příjmů z DNV u obcí s 500-999 obyvateli

Celkové příjmy v letech 2020-2022

Tabulka 25 - Celkové příjmy u obcí s 500-999 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč

Název obce	2020	2021	2022
Broumy	21239	23089	24895
Karlštejn	23523	29296	23206
Libomyšl	10098	10526	11436
Neumětely	24629	26231	15696
Nový Jáchymov	25215	34643	16322
Otročiněves	12368	9764	11354
Srbsko	17713	11092	14063
Svinaře	17610	21696	29992
Tetín	39042	34238	39989
Trubín	9489	15656	20139
Újezd	14905	11583	41301
Zadní Třebaň	20008	23309	21672

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Co se týče celkových příjmů obcí s 500-999 obyvateli ve sledovaném období, ve všech obcích lze sledovat poměrně velké výkyvy. V roce 2020 vykazovala nejvyšší příjmy obec Tetín (39 mil. Kč). Nicméně v roce 2021 měla nejvyšší příjmy obec Nový Jáchymov (34,6 mil. Kč) a v následujícím roce to byla obec Újezd (41 mil. Kč), která má zároveň nejvyšší rozdíl v příjmech - mezi lety 2021 a 2022 se příjmy zvýšily o bezmála 30 mil. Kč. Další velký rozdíl v příjmech lze nalézt u obce Nový Jáchymov mezi lety 2021 a 2022, kdy došlo k poklesu příjmů o 18 mil. Kč. Nízkých příjmů (v porovnání s obcemi v dané kategorii) dosahují obce Libomyšl a Otročiněves (Český statistický úřad, 2023).

Daňové příjmy v letech 2020-2022

Tabulka 26 - Daňové příjmy u obcí s 500-999 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč

Název obce	2020	2021	2022
Broumy	16437	18920	22588
Karlštejn	13764	14927	17888
Libomyšl	8329	9089	10642
Neumětely	8667	9801	11252
Nový Jáchymov	9925	11425	13965
Otročiněves	7346	8130	9499
Srbsko	8307	9040	10637
Svinaře	11450	13030	15727
Tetín	13452	15475	18213
Trubín	6827	7719	9010
Újezd	9728	10897	12762
Zadní Třebaň	13214	14678	16976

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Z Tabulky 26, která uvádí daňové příjmy u obcí s 500-999 obyvateli v období let 2020-2022, vyplývá, že u všech sledovaných obcí došlo v průběhu let ke zvýšení daňových příjmů. Nejvyšší daňové příjmy má obec Broumy, kde jsou zároveň patrné největší rozdíly v hodnotách – zatímco v roce 2020 dosahovaly daňové příjmy necelých 16,5 mil. Kč, o rok později to bylo téměř 19 mil. Kč a v roce 2022 22,5 mil. Kč. U ostatních obcí rozdíly mezi dosaženými hodnotami nejsou tak výrazné. Vysoké daňové příjmy (oproti dalším obcím) také vykazují obce Karlštejn, Tetín a Zadní Třebaň. Naopak nejnižší daňové příjmy měly obce Trubín a Otročiněves (Český statistický úřad, 2023).

Příjem z DNV v letech 2020-2022

Tabulka 27 - Příjem z DNV u obcí s 500-999 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč

Název obce	2020	2021	2022
Broumy	562	473	481
Karlštejn	630	662	667
Libomyšl	674	697	700
Neumětely	649	646	614
Nový Jáchymov	558	556	567
Otročiněves	849	870	890
Srbsko	312	300	303
Svinaře	592	571	741
Tetín	861	848	876
Trubín	696	569	655
Újezd	376	374	372
Zadní Třebaň	794	766	800

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitor státní pokladna (2023)

Příjem z DNV v uvedených letech se u daných obcí, jak vyplývá z Tabulky 27, pohybuje okolo stejných hodnot a tyto hodnoty nevykazují příliš výrazné rozdíly. Výjimku tvoří pouze obec Broumy, kde došlo k patrnému poklesu příjmů z DNV mezi lety 2020 a 2021 (o 89 tis. Kč), dále obec Svinaře, kde se naopak příjmy významně navýšily mezi lety 2021 a 2022 (o 170 tis. Kč) pravděpodobně díky zavedení místního koeficientu, a další velká změna v příjmech nastala u obce Trubín, kde se příjmy z DNV snížily mezi lety 2020 a 2021 (o 127 tis. Kč), ale v následujícím roce se opět zvýšily. Nejvyšší příjmy z DNV jsou u obcí Otročiněves a Tetín, naopak nejnižší příjmy z DNV má jednoznačně Srbsko a také Újezd (Monitor státní pokladna, 2023).

Daň z nemovitých věcí v přepočtu na 1 obyvatele v letech 2020-2022

Tabulka 28 uvádí DNV v přepočtu na 1 obyvatele v letech 2020-2022 a počet obyvatel u vybraných obcí z velikostní kategorie 500-999 obyvatel. Obce, které mají stanovený místní koeficient, jsou Nový Jáchymov (ve výši 2), Otročiněves (ve výši 2), Svinaře (ve výši 1, 3), Tetín (ve výši 2), Trubín (ve výši 2) a Zadní Třebaň (ve výši 2).

Zbylé obce místní koeficient nemají – Broumy, Karlštejn, Libomyšl, Neumětely, Srbsko a Újezd. Nový Jáchymov a Svinaře mají kromě toho ještě také zaveden koeficient 1, 5 u typu staveb J, K a Otročiněves má koeficient 1,5 pro typy staveb a jednotek J, K, M, N a O.

Tabulka 28 - DNV na 1 obyvatele v Kč u obcí s 500-999 obyvateli v letech 2020-2022

Název obce	Počet obyvatel	DNV/1 obyv. 2020	DNV/1 obyv. 2021	DNV/1 obyv. 2022
Broumy	988	575,82	683,86	664,47
Karlštejn	825	728,32	784,36	808,48
Libomyšl	622	1136,59	1163,61	1125,40
Neumětely	601	1088,93	1078,46	1021,63
Nový Jáchymov	732	780,42	764,79	774,59
Otročiněves	536	1635,84	1666,67	1660,45
Srbsko	572	555,16	536,67	529,72
Svinaře	929	706,44	666,27	797,63
Tetín	897	988,52	975,83	976,59
Trubín	546	1291,28	1057,62	1199,63
Újezd	681	559,52	545,19	546,26
Zadní Třebaň	983	848,29	814,03	813,84

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitor státní pokladna (2023) a ČSÚ (2023)

Je patrné, že nejvyšší DNV na 1 obyvatele má obec Otročiněves (přestože má nejméně obyvatel), výše daně přesahuje 1 600 Kč, pravděpodobně bude tato skutečnost způsobena tím, že obec má zavedený místní koeficient i koeficient 1,5. Na druhém místě jsou obce Trubín a Libomyšl, které mají téměř totožnou hodnotu DNV na 1 obyvatele, i když místní koeficient má pouze Trubín. Nejnižší DNV na 1 obyvatele mají celkem 3 obce – Broumy, Srbsko a Újezd, ani jedna z nich nemá stanovený místní koeficient. Průměrná výše DNV na 1 obyvatele u těchto obcí se pohybuje pouze okolo 570 Kč. Jedinou obcí, která nově zavedla místní koeficient v roce ve sledovaném období, a to v roce 2022, byla obec Svinaře. Lze u ní sledovat nárůst DNV na 1 obyvatele o 131 Kč (Monitor státní pokladna, 2023).

Podíl DNV na daňových příjmech v letech 2020-2022

Tabulka 29 - Podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 500-999 obyvateli v %

Název obce	2020	2021	2022
Karlštejn	4,58	4,43	3,73
Libomyšl	8,09	7,67	6,58
Neumětely	7,49	6,59	5,46
Nový Jáchymov	5,62	4,87	4,06
Otročiněves	11,56	10,70	9,37
Srbsko	3,76	3,32	2,85
Svinaře	5,17	4,38	4,71
Tetín	6,40	5,48	4,81
Trubín	10,19	7,37	7,27
Újezd	3,87	3,43	2,91
Zadní Třebaň	6,01	5,22	4,71

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Tabulka 29 zobrazuje podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 500-999 obyvateli. Nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech ve všech letech sledovaného období vykazuje obec Otročiněves, hodnota se pohybuje od 9,37 % (2022) do 11,56 % (2020) pravděpodobně díky existenci místního koeficientu ve výši 2 a zároveň koeficientu 1,5. Hranici 10 % také překonala obec Trubín (místní koeficient 2), ovšem pouze v roce 2020, v ostatních letech se pohybuje kolem 7 %. Obce Nový Jáchymov a Zadní Třebaň stanovily místní koeficient ve výši 2 stejně jako obec Otročiněves, ale přesto mají ve srovnání s ní o polovinu nižší podíl DNV na daňových příjmech. Nejnižší podíl DNV na daňových příjmech lze sledovat u obcí Broumy, Srbsko a Újezd, a to ve všech zmiňovaných letech, ani jedna z těchto obcí nedosahuje ani 4 %, což může být způsobeno skutečností, že v žádné obci nebyl zaveden místní koeficient (Český statistický úřad, 2023).

Podíl DNV na celkových příjmech v letech 2020-2022

Tabulka 30 - Podíl DNV na celkových příjmech u obcí 500-999 obyvateli v %

Název obce	2020	2021	2022
Broumy	2,65	2,05	1,93
Karlštejn	2,68	2,26	2,87
Libomyšl	6,67	6,62	6,12
Neumětely	2,64	2,46	3,91
Nový Jáchymov	2,21	1,60	3,47
Otročiněves	6,86	8,91	7,84
Srbsko	1,76	2,70	2,15
Svinaře	3,36	2,63	2,47
Tetín	2,21	2,48	2,19
Trubín	7,33	3,63	3,25
Újezd	2,52	3,23	0,90
Zadní Třebaň	3,97	3,29	3,69

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Tabulka 30 zobrazuje podíl DNV na celkových příjmech u obcí s 500-999 obyvateli. Stejně jako u podílu DNV na daňových příjmech, zaujímá i v tomto případě první místo s nejvyšším podílem DNV na celkových příjmech obec Otročiněves, kdy v roce 2021 dosáhla 8,91 %, v roce 2022 7,84 %, pravděpodobně díky místnímu koeficientu ve výši 2 a zároveň koeficientu 1,5. Výjimkou je rok 2020, kdy měla nejvyšší podíl DNV na celkových příjmech obec Trubín a to 7,33 %. Poměrně vysoký podíl (v porovnání s ostatními obcemi) lze ale také sledovat u obce Libomyšl – ve všech letech přesahuje 6 %. Nejnižší podíl DNV na daňových příjmech lze sledovat u obcí Broumy, Karlštejn, Srbsko, Svinaře, Tetín a Újezd, a to ve všech zmiňovaných letech, většina z těchto obcí nedosahuje ani 3 %, nebo se pohybují lehce nad 3 %, což může být způsobeno tím, že v obcích (kromě obcí Svinaře a Tetín) nebyl zaveden místní koeficient (Český statistický úřad, 2023).

4.4.3 Analýza příjmů z DNV u obcí s 1000-1999 obyvateli

Celkové příjmy v letech 2020-2022

Tabulka 31 - Celkové příjmy u obcí s 1000-1999 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč

Název obce	2020	2021	2022
Cerhovice	23153	27615	27730
Hlásná Třebaň	21722	40565	46547
Hostomice	43022	67476	50925
Hudlice	35204	31124	35183
Chrusterice	15067	17725	18295
Tmaň	27364	30514	29621
Vysoký Újezd	23913	32585	34366
Zaječov	37287	37762	42231

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Tabulka 31 uvádí celkové příjmy obcí s 1000-1999 obyvateli za sledované období. U většiny obcí lze sledovat vzrůstající příjmy. Nejvyšší celkové příjmy vykazuje obec Hostomice, přestože u ní došlo mezi lety 2021 a 2022 k výraznému poklesu příjmů, a to o 16,5 mil. Kč. Mezi obce s vysokými celkovými příjmy patří také Hlásná Třebaň, kde došlo k významnému nárůstu příjmů mezi lety 2020 a 2021, a to o necelých 19 mil. Kč. Naopak nejnižší příjmy má obec Chrusterice, jejich výše se ve všech uvedených letech pohybuje pod hranicí 20 mil. Kč (Český statistický úřad, 2023).

Daňové příjmy v letech 2020-2022

Tabulka 32 - Daňové příjmy obcí s 1000-1999 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč

Název obce	2020	2021	2022
Cerhovice	19232	21644	25279
Hlásná Třebaň	15854	17979	20826
Hostomice	31126	34065	38644
Hudlice	19066	21388	25024
Chrusterice	12864	15629	17236
Tmaň	21719	23105	26068
Vysoký Újezd	17239	21269	28751
Zaječov	22435	25355	29003

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Z Tabulky 32 vyplývá, že u všech obcí došlo během sledovaného období 2020-2022 ke zvýšení daňových příjmů. Výrazný nárůst příjmů lze sledovat u obce Vysoký Újezd v roce 2022, kdy se daňové příjmy navýšily o téměř 7,5 mil. Kč oproti předchozímu roku. Patrný nárůst daňových příjmů se také týká obce Hostomice, mezi lety 2021 a 2022 se příjmy zvýšily o 4,6 mil. Kč. Nejnižší příjmy má ve všech uvedených letech obec Chrustenice (Český statistický úřad, 2023).

Příjem z DNV v letech 2020-2022

Tabulka 33 - Příjem z DNV u obcí s 1000-1999 obyvateli v letech 2020-2022 v tis. Kč

Název obce	2020	2021	2022
Cerhovice	1341	1610	1574
Hlásná Třebaň	1737	1699	1797
Hostomice	2150	2138	2118
Hudlice	1396	1375	1448
Chrustenice	920	1010	937
Tmaň	1197	1141	1172
Vysoký Újezd	1405	1398	1493
Zaječov	1038	1053	1067

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitor státní pokladna (2023)

U obcí s 1000-1999 obyvateli lze sledovat jen mírné výkyvy mezi příjmy z DNV během daného období, ovšem nejedná se o výrazné změny. Pouze u obce Cerhovice došlo k významnější změně v příjmech z DNV mezi lety 2020 a 2021, kdy se hodnota vybrané daně zvýšila o necelých 300 tis. Kč. Nejvyšších příjmů z DNV ale dosahuje obec Hostomice, u které hodnota daně převyšuje 2 mil. Kč. Na druhém místě ve výši příjmů z DNV je obec Hlásná Třebaň, kde se výše daně pohybuje okolo 1,7 mil. Kč. Naproti tomu obec Chrustenice v letech 2020 a 2022 nedosahuje ani 1 mil. Kč (v roce 2021 přesáhla 1 mil. Kč) a je tedy obcí s nejnižšími příjmy z DNV (Monitor státní pokladna, 2023).

Daň z nemovitých věcí v přepočtu na 1 obyvatele v letech 2020-2022

Tabulka 34 uvádí DNV v přepočtu na 1 obyvatele v letech 2020-2022 a počet obyvatel u vybraných obcí z velikostní kategorie 1000-1999 obyvatel. Obce, které mají stanovený místní koeficient, jsou Hlásná Třebaň (ve výši 3), Hudlice (ve výši 2), Chrustenice (ve výši 2) a Vysoký Újezd (ve výši 1, 1). Naopak obcemi bez místního koeficientu jsou Cerhovice, Hostomice, Tmaň a Zaječov. Hlásná Třebaň má jako jediná obec také stanovený koeficient 1,5 pro typy staveb J a K.

Tabulka 34 - DNV na 1 obyvatele v Kč u obcí s 1000-1999 obyvateli v letech 2020-2022

Název obce	Počet obyvatel	DNV/1 obyv. 2020	DNV/1 obyv. 2021	DNV/1 obyv. 2022
Cerhovice	1 201	1157,03	1384,35	1310,57
Hlásná Třebaň	1 209	1531,75	1463,39	1486,35
Hostomice	1 887	1180,02	1199,10	1122,42
Hudlice	1 255	1127,63	1127,05	1153,78
Chrustenice	1 064	917,25	986,33	880,64
Tmaň	1 250	959,90	921,65	937,6
Vysoký Újezd	1 683	1155,43	938,89	887,11
Zaječov	1 448	721,33	733,80	736,88

Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitor státní pokladna (2023) a ČSÚ (2023)

Nejvyšší DNV na 1 obyvatele lze sledovat u obce Hlásná Třebaň, kde se hodnota daně pohybuje v průměru okolo 1 494 Kč. To bude zřejmě způsobeno poměrně vysokým místním koeficientem a koeficientem 1,5. Druhé nejvyšší DNV na 1 obyvatele dosahují Cerhovice, kde lze zároveň pozorovat výrazný nárůst DNV na 1 obyvatele o 227 Kč mezi lety 2020 a 2021. Naopak u obce Vysoký Újezd nastal výrazný pokles mezi roky 2020 a 2021, a to o 217 Kč. Obě obce přitom mají stanovený místní koeficient. Jednoznačně nejnižší DNV na 1 obyvatele má obec Zaječov, kde hodnota DNV dosahuje v průměru 731 Kč, což je o více než polovinu méně ve srovnání s nejvyšší DNV na 1 obyvatele, tedy s Hlásnou Třebaní. Pravděpodobně je to způsobeno neexistencí místního koeficientu u obce Zaječov (Monitor státní pokladna, 2023).

Podíl DNV na daňových příjmech v letech 2020-2022

Tabulka 35 - Podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 1000-1999 obyvateli v %

Název obce	2020	2021	2022
Cerhovice	6,97	7,44	6,23
Hlásná Třebaň	10,96	9,45	8,63
Hostomice	6,91	6,28	5,48
Hudlice	7,32	6,43	5,79
Chrustenice	7,15	6,46	5,44
Tmaň	5,51	4,94	4,50
Vysoký Újezd	8,15	6,57	5,19
Zaječov	4,63	4,15	3,68

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Tabulka 35 zobrazuje podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 1000-1999 obyvateli. Vyplyvá z ní, že za celé sledované období 2020-2022 má nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech Hlásná Třebaň, konkrétně 10, 96 % za rok 2020, postupně lze ale sledovat pokles na 9, 45 % za rok 2021 a 8, 63 % za rok 2022. I tak má ale stále nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech oproti ostatním obcím. Lze usuzovat, že je to způsobeno tím, že má Hlásná Třebaň místní koeficient ve výši 3 a také jako jediná obec má stanovený koeficient 1,5 pro typy staveb J a K. Vysokou hodnotu podílu DNV na daňových příjmech vykazuje i obec Vysoký Újezd (8, 15 %), pouze ale za rok 2020, v dalších letech hodnota také klesá. Je zajímavá také skutečnost, že přestože obce Hudlice a Chrustenice zavedly místní koeficient ve výši 2, mají v podstatě totožné podíly DNV na daňových příjmech v celém sledovaném období jako obce Hostomice a Cerhovice, které místní koeficient vůbec nemají. Obec Zaječov vykazuje nejnižší podíl DNV na daňových příjmech, jehož hodnota se pohybuje pouze okolo 4 % (Český statistický úřad, 2023).

Podíl DNV na celkových příjmech v letech 2020-2022

Tabulka 36 - Podíl DNV na celkových příjmech u obcí s 1000-1999 obyvateli v %

Název obce	2020	2021	2022
Cerhovice	5,79	5,83	5,68
Hlásná Třebaň	8,00	4,19	3,86
Hostomice	5,00	3,17	4,16
Hudlice	3,97	4,42	4,12
Chrusterice	6,11	5,70	5,12
Tmaň	4,37	3,74	3,96
Vysoký Újezd	5,88	4,29	4,34
Zaječov	2,78	2,79	2,53

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Tabulka 36 uvádí podíl DNV na celkových příjmech u obcí s 1000-1999 obyvateli. Z tabulky je patrné, že podíly DNV na celkových příjmech u sledovaných obcí za dané období jsou celkem vyrovnané, výjimku představuje jen Hlásná Třebaň v roce 2020, kdy byl podíl DNV na celkových příjmech výrazně vyšší než u jiných obcí – činil 8 %. V dalším roce ale klesl přibližně na polovinu. Chrusterice a Cerhovice vykazují ve všech letech velmi podobné hodnoty (v rozmezí 5, 12 % - 6, 11 %), přestože Chrusterice mají stanovený místní koeficient ve výši 2, ale Cerhovice nikoliv. Podobně je to i u obcí Hudlice a Tmaň. Zatímco Hudlice mají místní koeficient ve výši 2, Tmaň žádný místní koeficient nemá, i tak se ale hodnoty podílu DNV na celkových příjmech u obou obcí pohybují okolo 4 %. Nejnižší podíl DNV na celkových příjmech za celé sledované období lze sledovat opět u obec Zaječov, kde hodnota nedosahuje ani 3 % (Český statistický úřad, 2023).

5 Výsledky a diskuse

Středočeský kraj je největším krajem v ČR, jeho rozloha činí 10 928 km², v roce 2022 v něm žilo celkem 1 439 391 obyvatel. Je charakteristický vysokým počtem obcí do dvou tisíc obyvatel – konkrétně se jedná o 1 018 obcí z celkového počtu 1 144 obcí.

Nejpodstatnější a největší podíl na celkových příjmech obcí ve Středočeském kraji tvoří daňové příjmy, po daňových příjmech následují přijaté transfery, nedaňové příjmy a nejmenší podíl na příjmech obecních rozpočtů tvoří kapitálové příjmy. V období 2018-2022 mají daňové příjmy vzestupnou tendenci – v roce 2018 činily 22,6 mld. Kč, v roce 2022 pak dosahovaly 30,7 mld. Kč. Částka přijatých transferů byla nejvyšší v roce 2020 - celkem o 10,8 mld. Kč, avšak v roce 2022 klesla na 7,6 mld. Kč. U nedaňových příjmů nedochází k příliš výrazným rozdílům, v roce 2022 překročily hranici 5 mld. Kč. U kapitálových příjmů také nedochází k výrazným změnám, nejvyšší byly v roce 2021 – 1,6 mld. Kč, v roce 2022 klesly na 1,5 mld. Kč.

Největší podíl na daňových příjmech obcí ve Středočeském kraji tvoří sdílená DPH, jejíž výnos v roce 2022 činil 13,6 mld. Kč. Následuje DPFO a DPPO, jejichž výnos ve sledovaném období 2018-2022 dosahuje hodnot v rozmezí 4-6 mld. Kč, přičemž výnos u DPFO byl vyšší než u DPPO, nicméně v roce 2022 výnos u DPPO činil 6,9 mld. Kč a výnos u DPFO 5,2 mld. Kč. Příjmy u daní a poplatků činí za rok 2022 3,1 mld. Kč. Daň z nemovitých věcí představuje nejmenší podíl na daňových příjmech obecních rozpočtů, ačkoliv je to jediná daň, jejíž celý výnos náleží obcím. V roce 2022 se DNV podílela na daňových příjmech obcí Středočeského kraje pouze 6,49 %, příjem z DNV dosahoval necelých 2 mld. Kč.

Okres Beroun je tvořen dvěma správními obvody obcí s rozšířenou působností Beroun a Hořovice. Rozloha okresu je k 31. 12. 2022 704 km², počet obyvatel ke stejnému datu činí 100 517. V okresu Beroun se nachází 85 obcí – 48 z nich spadá do SO ORP Beroun, 37 obcí patří do SO ORP Hořovice. Z celkového počtu obcí má 6 obcí status města – Beroun, Králův Dvůr, Zdice, Hořovice, Hostomice a Žebrák. Status městyse byl přiznán 4 obcím – Karlštejn, Liteň, Komárov a Cerhovice. Nejvíce obcí (27) spadá do kategorie obcí s 200-499 obyvateli a ve 26 obcích žije 500-999 obyvatel. Méně než 200 obyvatel má 10 obcí, naopak více než 1 000 obyvatel žije ve 13 obcích, v 6 obcích žije 2 000-4 999 obyvatel. Do kategorií 5 000-9999, 10 000-19999 a 20 000-49 999 obyvatel spadá vždy 1 obec.

5.1 Souhrn výsledků analýzy využití koeficientů u obcí v okrese Beroun

U místního koeficientu lze pozorovat největší nárůst počtu obcí, které tento koeficient stanovily. V roce 2020 byl stanoven v 12 obcích, v roce 2021 ve 13 obcích, v roce 2022 došlo ke zvýšení na 17 obcí, což platí i pro rok 2023. U obcí do 200 obyvatel není za celé sledované období ani jedna obec, která by zavedla místní koeficient. Ke stejné situaci došlo i u velikostní kategorie od 20 000-49 999 obyvatel. Nejvýznamnější změnu lze pozorovat u kategorie obcí s 200-499 obyvateli, kde se počet obcí využívající místní koeficient mezi lety 2020-2021 zvedl z 2 na 3 a poté mezi lety 2021-2022 z 3 na 4 obce. Změna nastala také ve skupině obcí s 500-999 obyvateli, mezi lety 2021 a 2022 se počet obcí s místním koeficientem zvýšil z 5 na 6. U kategorie obcí s 1 000-1 999 obyvateli došlo opět mezi lety 2021 a 2022 ke zvýšení počtu obcí z 3 na 4. Ve skupině obcí s 2 000-4 999 obyvateli zavedla od roku 2022 jedna obec místní koeficient. Po celé sledované období u kategorie obcí s 5 000-9 999 obyvateli a s 10 000-19 999 obyvateli nedošlo k žádným změnám, místní koeficient využívala pouze 1 obec. K použití místního koeficientu přistupují více menší obce od 200 do 1 999 obyvatel než větší obce a města. U obcí s více než 2 000 obyvateli je stanovení místního koeficientu v okrese Beroun spíše výjimečné. Nejvíce využívaný místní koeficient je ve výši 2, celkem ho v letech 2020-2021 využívalo 10 obcí, v roce 2022 se tento počet zvedl na 11 obcí. O poznání méně obce zavádí koeficient ve výši 3, učinily tak pouze 2 obce v roce 2020 a změna nastala v roce 2021, kdy se počet zvýšil na 3 obce. V roce 2022 lze zaznamenat výraznější změnu u používání místních koeficientů, kdy 4 obce nově zavedly místní koeficient. Lze tedy říci, že obce v okrese Beroun nejčastěji přistupují k využití místního koeficientu ve výši 2, výrazně méně obcí stanoví místní koeficient 3. Obce, které si určí vlastní hodnotu místního koeficientu, se vyskytují spíše výjimečně – z celkového počtu obcí tak učinily jen 3.

U koeficientu 1,5 během sledovaného období nedošlo k žádným změnám, tzn., že koeficient byl v letech 2020-2023 stanoven v 17 obcích a obce ho stanovily již před rokem 2020. U všech těchto obcí byl stanoven koeficient 1,5 u staveb typu J a K. Koeficient 1,5 pro stavby typu N a O stanovilo ho 7 obcí, u typu staveb M celkem 4 obce. U staveb typu L a jednotek typu S, T, U a V stanovila koeficient pouze 1 obec. Nejčastěji zavádí koeficient 1,5 obce, které spadají do velikostní kategorie s 500-999 obyvateli, celkem se jedná o 6 obcí. Na druhém místě ve využívání koeficientu 1,5 jsou obce z velikostní kategorie s 200-499 obyvateli – dohromady 5 obcí. Ze skupiny obcí s 1000-1999 obyvateli využívají koeficient

jen 4 obce. Do velikostní kategorie s 2000-4999 obyvateli spadá pouze 1 obec, stejně jako v případě skupiny s 20000-49000 obyvateli. Jedinou obcí, která využívá koeficient 1,5 pro všechny typy nemovitých věcí, je město Beroun.

Koeficientu podle počtu obyvatel může obec zvýšit (maximálně o jednu kategorii), nebo snížit (až o tři kategorie). Ke zvýšení koeficientu podle počtu obyvatel došlo v rámci sledovaného období až v roce 2023, kdy se počet obcí z původních 3 zvedl na 7 obcí. Naproti tomu ke snížení koeficientu podle počtu obyvatel přistoupily pouze 2 obce již před rokem 2020 a během let 2020-2023 už nedošlo k žádným změnám. U všech obcí, v nichž nějakým způsobem nastala úprava koeficientu podle počtu obyvatel, byly pro všechny typy nemovitých věcí koeficienty stanoveny ve stejné výši, tzn., že byly zvýšeny či sníženy stejně jak u stavebních pozemků, tak u zdanitelných staveb a jednotek. Výjimku představuje obec Tlustice, kde došlo ke snížení koeficientu pouze u stavebních pozemků a zdanitelných staveb, u zdanitelných jednotek zůstal koeficient v původní výši.

Tabulka 37 - Využívání jednotlivých koeficientů obcemi v roce 2023

Typ koeficientu	Počet obcí
Žádný koeficient	56
Místní koeficient	17
Koeficient 1,5	17
Upravený KPPO - zvýšený	7
Upravený KPPO - snížený	2
Místní koeficient + koeficient 1, 5	7
Místní koeficient + zvýšený KPPO	5
Místní koeficient + snížený KPPO	0
Koeficient 1,5 + zvýšený KPPO	3
Koeficient 1,5 + snížený KPPO	0
Místní koeficient + koeficient 1,5 + upravený KPPO	1

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 37 uvádí souhrn výsledků z analýzy využívání koeficientů u obcí v okrese Beroun v roce 2023. Z té vyplývá, že naprostá většina obcí nepoužívá ani jeden koeficient, který mohou stanovit – jak místní, tak 1,5 – ale zároveň nevyužívají ani možnost upravit koeficient podle počtu obyvatel, ačkoliv tuto možnost ze zákona mají. Jedná se o 56 obcí z celkového počtu 85, což představuje 66 %. Místní koeficient zavedlo 17 obcí, koeficient 1,5

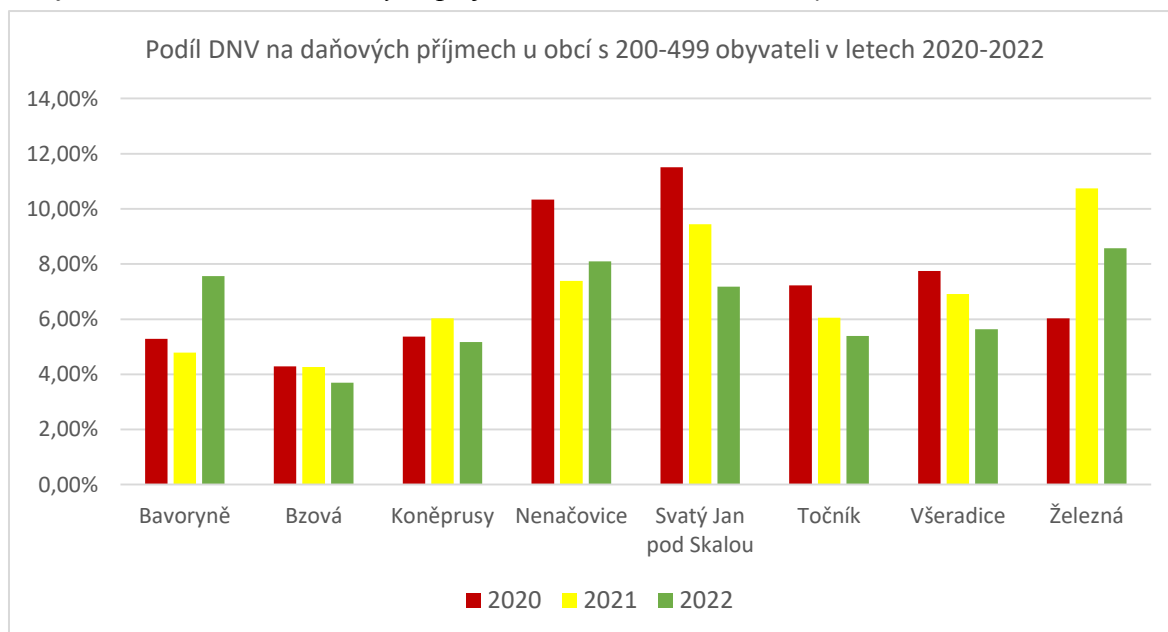
taktéž 17 obcí, ale kombinaci těchto dvou koeficientů využívá jen 7 z nich. Možnost navýšit koeficient podle počtu obyvatel využilo 7 obcí – 3 obce ho zvýšily o jednu kategorii ještě před rokem 2020 (čili před sledovaným obdobím 2020-2023). U dalších 4 obcí došlo ke zvýšení KPPO v roce 2023. Jen 2 obce přistoupily ke snížení koeficientu podle počtu obyvatel – opět o jednu kategorii. Jak je z tabulky patrné, kombinaci více různých koeficientů příliš obcí nezavádí – pouze 5 obcí má místní koeficient a zároveň zvýšený KPPO a 3 obce používají koeficient 1,5 v kombinaci se zvýšeným KPPO.

5.2 Souhrn výsledků analýzy příjmů z DNV obcí v okrese Beroun

Obce s 200-499 obyvateli

U velikostní kategorie obcí s 200-499 obyvateli vyplynulo, že neplatí, že čím více obyvatel obec má, tím vyšší je DNV na 1 obyvatele. Obec Svatý Jan pod Skalou má jednoznačně nejvyšší DNV na 1 obyvatele (v průměru 1677,85 Kč), přestože má ze sledovaných obcí nejméně obyvatel. Lze to přisuzovat tomu, že má stanovený poměrně vysoký místní koeficient ve výši 3. U obce Bavoryně a Železná lze sledovat nárůst DNV na 1 obyvatele téměř o dvojnásobek v letech, kdy zavedly místní koeficient. Jasně nejnižší DNV na 1 obyvatele má Bzová (672,14 Kč), což může být způsobeno tím, že místní koeficient zavedený nemá.

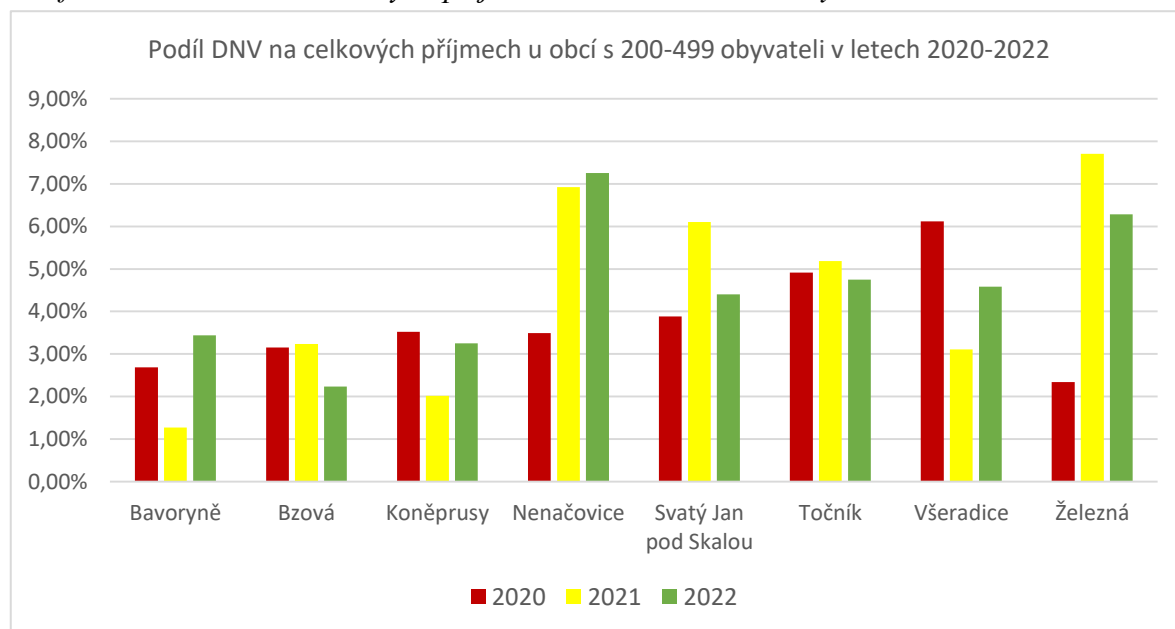
Graf 5 - Podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 200-499 obyvateli v letech 2020-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech v roce 2020 měla obec Svatý Jan pod Skalou, kdy hodnota podílu dosáhla 11,5 %, na druhém místě se umístila obec Nenačovice, s podílem DNV na daňových příjmech 10,3 %. Poměrně vysokou hodnotu (oproti dalším obcím) lze přisuzovat tomu, že obě obce mají zavedený místní koeficient. Za rok 2021 má ale nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech obec Železná (10,7 %), zřejmě proto, že v roce 2021 nově zavedla místní koeficient ve výši 3. V roce 2022 měla nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech opět obec Železná (8,6 %), ale těsně za ní se umístila obec Nenačovice (8,1 %). Nejmenší podíl DNV na daňových příjmech za celé sledované období vykazuje obec Bzová, která se pohybuje okolo hodnoty 4 %, a obec Koněprusy s hodnotami pod 6 %. Ani jedna z nich nemá místní koeficient.

Graf 6 - Podíl DNV na celkových příjmech u obcí s 200-499 obyvateli v letech 2020-2022

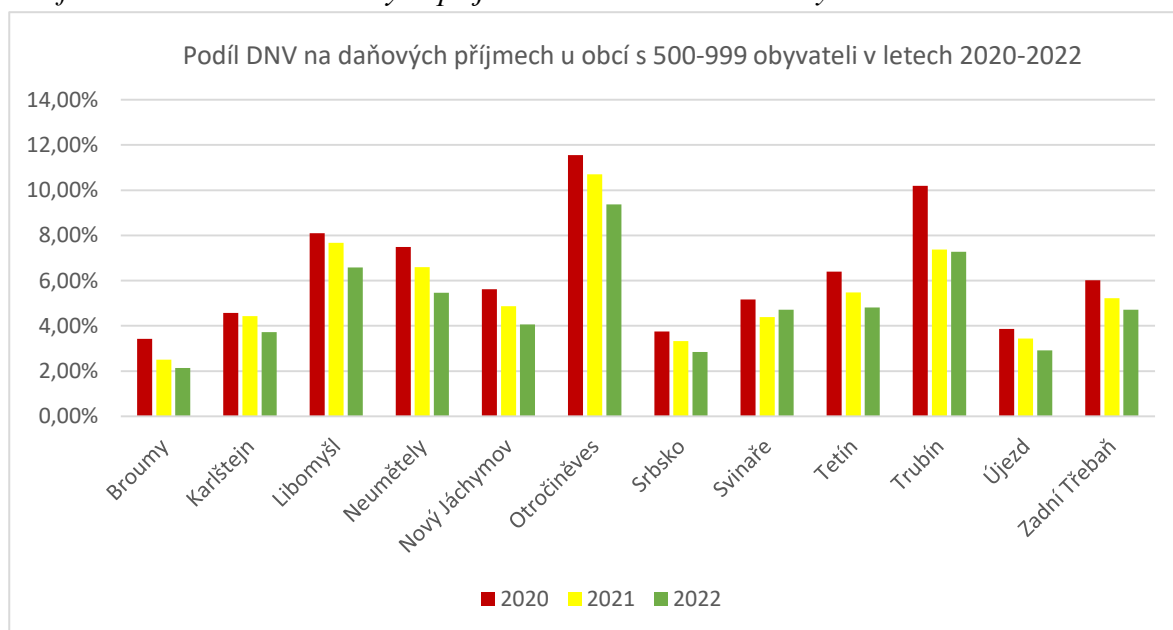
Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Nejvyšší podíl DNV na celkových příjmech měly obce Nenačovice a Železná – Železná v roce 2021 (7,7 %) a Nenačovice v roce 2022 (7,3 %). Opět se jedná o obce se zavedeným místním koeficientem. U těchto obcí lze zároveň sledovat největší nárůst podílu DNV na celkových příjmech oproti roku 2020. Lze říci, že za všechny sledované roky vykazují nejmenší podíl DNV na celkových příjmech obce Bavoryně (přestože stanovila místní koeficient od roku 2022), Bzová a Koněprusy, výše podílu DNV na celkových příjmech se u nich pohybuje v rozmezí 1,3 – 3,5 %, což je přibližně o polovinu méně ve srovnání s obcemi s nejvyšším podílem, tedy s Nenačovicemi a Železnou.

Obce s 500-999 obyvateli

Nejvyšší DNV na 1 obyvatele má obec Otročiněves (přestože má nejméně obyvatel), hodnota dosahuje v průměru 1654,32 Kč, pravděpodobně to bude způsobeno tím, že má obec zavedený místní koeficient i koeficient 1,5. Na druhém místě jsou obce Trubín a Libomyšl, které mají téměř totožnou hodnotu DNV na 1 obyvatele (průměr obou obcí přesahuje 1100 Kč), i když místní koeficient má pouze Trubín. Nejnižší DNV na 1 obyvatele mají celkem 3 obce – Broumy, Srbsko a Újezd, průměrná výše DNV na 1 obyvatele u těchto obcí se pohybuje pouze okolo 570 Kč. Ani jedna z nich nemá stanovený místní koeficient.

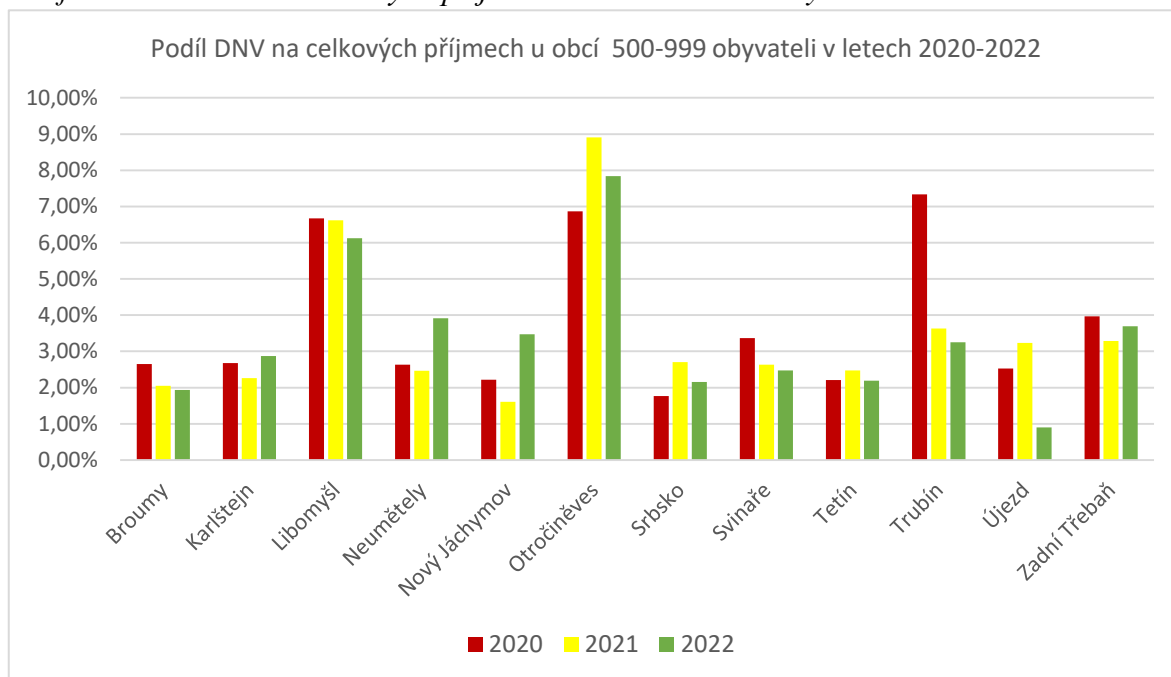
Graf 7 - Podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 500-999 obyvateli v letech 2020-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech ve všech letech sledovaného období vykazuje obec Otročiněves, hodnota se pohybuje od 9,4 % (2022) do 11,5 % (2020) pravděpodobně díky existenci místního koeficientu ve výši 2 a zároveň koeficientu 1,5. Hranici 10 % také překonala obec Trubín (místní koeficient 2), ovšem pouze v roce 2020. Obce Nový Jáchymov a Zadní Třeboň stanovily místní koeficient ve výši 2, ale přesto mají o polovinu nižší podíl DNV na daňových příjmech než Otročiněves. Nejnižší podíl DNV na daňových příjmech lze sledovat u obcí Broumy, Srbsko a Újezd, a to ve všech zmiňovaných letech, ani jedna z těchto obcí nedosahuje ani 4 %, což může být způsobeno skutečností, že v žádné obci nebyl zaveden místní koeficient.

Graf 8 - Podíl DNV na celkových příjmech u obcí 500-999 obyvateli v letech 2020-2022

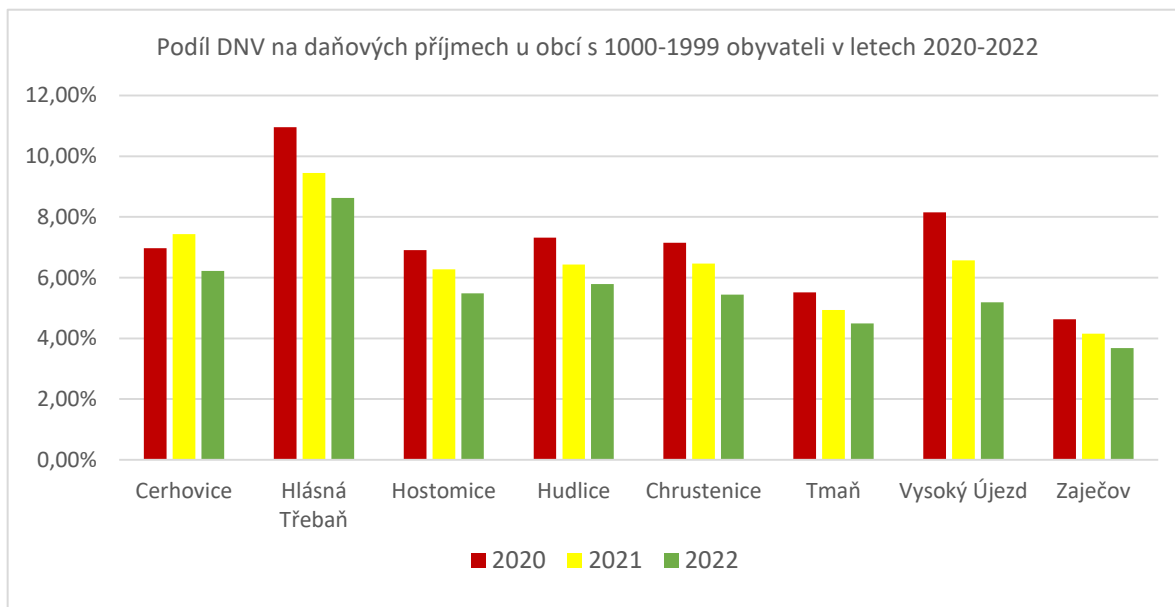
Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Stejně jako u podílu DNV na daňových příjmech, zaujímá první místo s nejvyšším podílem DNV na celkových příjmech Otročiněves, kdy v roce 2021 dosáhla bezmála 9 %, v roce 2022 7, 8 %. Nejnižší podíl DNV na daňových příjmech lze sledovat u obcí Broumy, Karlštejn, Srbsko, Svinaře, Tetín a Újezd, a to ve všech zmiňovaných letech, většina z těchto obcí nedosahuje ani 3 %, nebo se pohybují lehce nad 3 %, což může být způsobeno tím, že v obcích (kromě obcí Svinaře a Tetín) nebyl zaveden místní koeficient.

Obce s 1000-1999 obyvateli

Nejvyšší DNV na 1 obyvatele u obcí s 1000-1999 obyvateli vykazuje obec Hlásná Třebañ, kde se hodnota daně pohybuje v průměru okolo 1 494 Kč. To bude zřejmě způsobeno poměrně vysokým místním koeficientem ve výši 3 a koeficientem 1,5. Jednoznačně nejnižší DNV na 1 obyvatele má obec Zaječov, kde hodnota DNV dosahuje v průměru 731 Kč, což je o více než polovinu méně ve srovnání s nejvyšší DNV na 1 obyvatele, tedy s Hlásnou Třebaní. Pravděpodobně je to způsobeno neexistencí místního koeficientu u obce Zaječov.

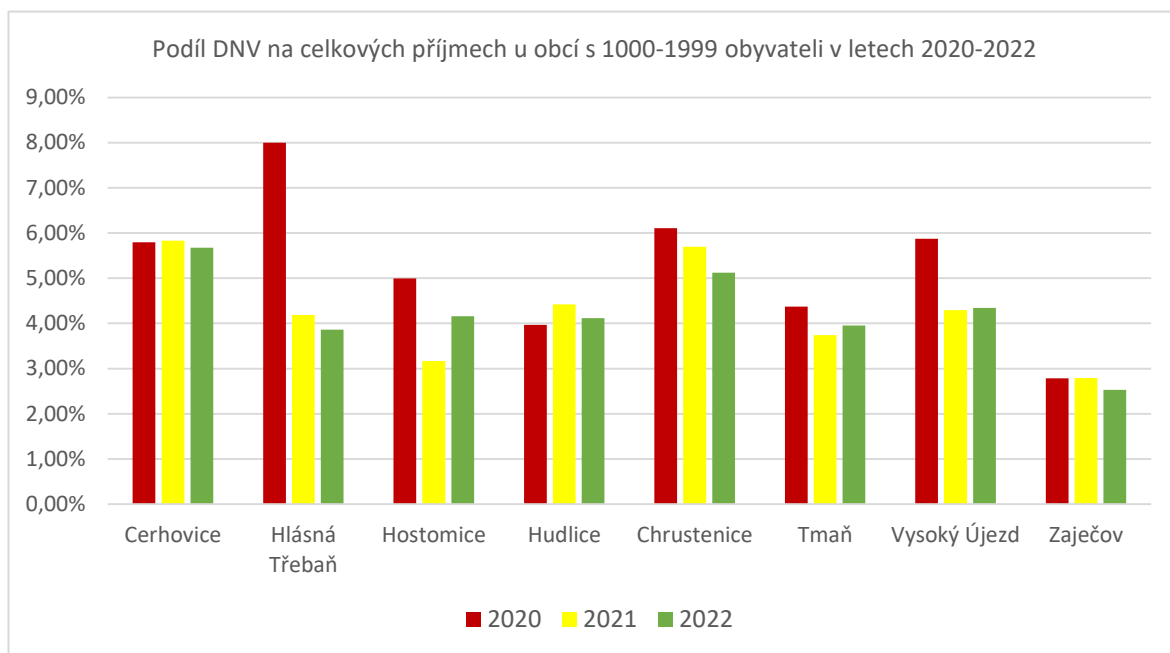
Graf 9 - Podíl DNV na daňových příjmech u obcí s 1000-1999 obyv. v letech 2020-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Za celé sledované období 2020-2022 má nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech Hlásná Třebaň, konkrétně 10,9 % za rok 2020, postupně lze ale sledovat pokles na 9,4 % za rok 2021 a 8,6 % za rok 2022. I tak má ale stále nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech oproti ostatním obcím. Lze usuzovat, že je to způsobeno tím, že má Hlásná Třebaň místní koeficient ve výši 3 a také jako jediná obec má stanovený koeficient 1,5 pro typy staveb J a K. Přestože obce Hudlice a Chrustenice zavedly místní koeficient ve výši 2, mají v podstatě totožné podíly DNV na daňových příjmech v celém sledovaném období jako obce Hostomice a Cerhovice, které místní koeficient vůbec nemají. Obec Zaječov vykazuje nejnižší podíl DNV na daňových příjmech, jehož hodnota se pohybuje pouze okolo 4 %.

Graf 10 - Podíl DNV na celkových příjmech u obcí s 1000-1999 obyv. v letech 2020-2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad (2023)

Podíly DNV na celkových příjmech u sledovaných obcí s 1000-1999 obyvateli za dané období jsou celkem vyrovnané, výjimku představuje jen Hlásná Třebaň v roce 2020, kdy byl podíl DNV na celkových příjmech výrazně vyšší než u jiných obcí – činil 8 %. V dalším roce ale klesl přibližně na polovinu. Chrustenice a Cerhovice vykazují ve všech letech velmi podobné hodnoty (v rozmezí 5, 1 % - 6, 1 %), přestože Chrustenice mají stanovený místní koeficient ve výši 2, ale Cerhovice nikoliv. Podobně je to i u obcí Hudlice a Tmaň – Hudlice mají místní koeficient ve výši 2, Tmaň žádný místní koeficient nemá, i tak se ale hodnoty podílu DNV na celkových příjmech u obou obcí pohybují okolo 4 %. Nejnižší podíl DNV na celkových příjmech za celé sledované období lze sledovat opět u obec Zaječov, kde hodnota nedosahuje ani 3 %.

6 Závěr

Cílem diplomové práce bylo prostřednictvím analýzy dat vyhodnotit využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a vliv daně z nemovitých věcí na příjmy vybraných obcí ve Středočeském kraji a navrhnout možná opatření související s touto problematikou.

V rámci analytické části byla provedena analýza využívání všech výše zmíněných koeficientů v okrese Beroun ve Středočeském kraji za období 2020-2023. Pro potřeby analýzy byly obce rozděleny do velikostních kategorií podle počtu obyvatel. Vyplynulo, že k roku 2023 naprostá většina obcí nepoužívala ani jeden koeficient, který mohou stanovit – jak místní koeficient, tak koeficient 1,5 – ale zároveň nevyužívaly ani možnost upravit koeficient podle počtu obyvatel, ačkoliv na to ze zákona mají právo. Z celkového počtu 85 obcí se jednalo o 56 obcí, což představuje 66 %. Místní koeficient zavedlo 17 obcí, koeficient 1,5 taktéž 17 obcí, ale kombinaci těchto dvou koeficientů využívalo jen 7 z nich. Možnost navýšit koeficient podle počtu obyvatel využilo 7 obcí. Pouze 5 obcí mělo místní koeficient a zároveň zvýšený KPPO a 3 obce používaly koeficient 1,5 v kombinaci se zvýšeným KPPO.

Ve velikostní kategorii obcí do 200 obyvatel a u velikostní kategorie s 20 000-49 999 obyvateli nebyla za celé sledované období ani jedna obec, která by zavedla místní koeficient. Ze srovnání obcí vyplývá, že k použití místního koeficientu více přistupovaly menší obce od 200 do 1 999 obyvatel než větší obce a města. U kategorie obcí s 200-499 obyvateli se počet obcí využívající místní koeficient mezi lety 2020-2021 zvedl z 2 na 3 a poté v roce 2022 z 3 na 4 obce. Změna nastala také u obcí s 500-999 obyvateli, kdy se mezi lety 2021 a 2022 počet obcí zvýšil z 5 na 6, stejně jako u obcí s 1 000-1 999 obyvateli, kdy došlo ke zvýšení počtu obcí z 3 na 4. Ve skupině obcí s 2 000-4 999 obyvateli, s 5 000-9 999 obyvateli a s 10 000-19 999 obyvateli využívala místní koeficient vždy pouze 1 obec. K nejvýraznějším změnám u využívání místního koeficientu došlo mezi lety 2021 a 2022. Nejvíce využívaný místní koeficient byl ve výši 2, celkem ho v letech 2020-2021 využívalo 10 obcí, v roce 2022 se tento počet zvedl na 11 obcí. O poznání méně obce zaváděly koeficient ve výši 3, k roku 2021 ho měly zavedeny 3 obce. Obce, které si určily vlastní hodnotu místního koeficientu (v rozmezí 1,1-5 s přesností na jedno desetinné místo), byly k roku 2023 pouze 3.

U obcí, které stanovily koeficient 1,5, nedošlo v letech 2020-2023 k žádným změnám, neboť všechny sledované obce tento koeficient již měly stanovený před rokem 2020. Největší zastoupení měl koeficient 1,5 u staveb typu J a K, čili staveb pro rodinnou

rekreaci a budov plnících doplňkovou funkci k těmto stavbám. Zavedlo ho všech 17 obcí. O poznání méně obce využívaly koeficient 1,5 pro stavby typu N a O (pro podnikání), stanovilo ho 7 obcí. U typu staveb M (podnikání v zemědělské výrobě) se jednalo celkem o 4 obce. U staveb typu L (garáž) a jednotek typu S, T, U (jednotek sloužících pro podnikání) a V (jednotek užívaných jako garáž) stanovila koeficient pouze 1 obec. Nejčastěji zaváděly koeficient 1,5 obce, které patřily do velikostní kategorie s 500-999 obyvateli, celkem se jednalo o 6 obcí. Na druhém místě ve využívání koeficientu 1,5 byly obce z velikostní kategorie s 200-499 obyvateli – dohromady 5 obcí. Ze skupiny obcí s 1000-1999 obyvateli využívaly koeficient jen 4 obce. Do velikostní kategorie s 2000-4999 obyvateli spadala 1 obec. Z celkových 17 stanovila pouze 1 obec koeficient 1,5 pro všechny typy nemovitostí.

V rámci sledovaného období 2020-2023 došlo ke změnám koeficientu podle počtu obyvatel jen v roce 2023, kdy u 4 obcí došlo k jeho zvýšení - počet obcí s tímto typem úprav koeficientu se zvedl z původních 3 na 7. Naproti tomu ke snížení koeficientu podle počtu obyvatel přistoupily pouze 2 obce již před rokem 2020 a během let 2020-2023 už nedošlo k žádným změnám. U všech obcí, které nějakým způsobem upravily koeficient podle počtu obyvatel, byly u všech typů nemovitých věcí koeficienty zvýšeny či sníženy stejně jak u stavebních pozemků, tak u zdanitelných staveb a jednotek. Výjimku představovala obec Tlustice, kde došlo ke snížení koeficientu pouze u stavebních pozemků a zdanitelných staveb, u zdanitelných jednotek zůstal koeficient původní.

Na základě analýzy příjmů daně z nemovitých věcí ve sledovaném období 2020-2022 u vybraných obcí v okrese Beroun lze říci, že není pravidlem, že čím více žije v obci obyvatel, tím vyšší je DNV na 1 obyvatele. U obcí s 200-499 obyvateli měla jednoznačně nejvyšší DNV na 1 obyvatele (v průměru 1677,85 Kč za sledované období 2020-2022) obec Svatý Jan pod Skalou, přestože měla ze sledovaných obcí nejméně obyvatel. Stejně tomu bylo i v kategorii obcí s 500-999 obyvateli, kde měla nejvyšší DNV na 1 obyvatele obec Otročiněves, opět s nejmenším počtem obyvatel v dané kategorii, hodnota dosahovala v průměru 1654,32 Kč. Nejvyšší DNV na 1 obyvatele u obcí s 1000-1999 obyvateli vykazovala obec Hlásná Třebaň, kde se hodnota pohybovala v průměru okolo 1 494 Kč. Všechny tři zmíněné obce měly zavedený místní koeficient, Otročiněves a Hlásná Třebaň navíc ještě i koeficient 1,5. Naopak jasně nejnižší DNV na 1 obyvatele měla v kategorii obcí s 200-499 obyvateli obec Bzová (v průměru 672,14 Kč), u obcí s 500-999 obyvateli celkem 3 obce – Broumy, Srbsko a Újezd (průměrná výše DNV na 1 obyvatele všech obcí

dosahovala 577,41 Kč) a u kategorie obcí s 1000-1999 obyvateli měla jednoznačně nejnižší DNV na 1 obyvatele obec Zaječov (hodnota DNV dosahovala v průměru 731 Kč). Žádná z těchto obcí nestanovila místní koeficient. Lze tedy sledovat určitý vliv místního koeficientu na výši DNV na 1 obyvatele.

U skupiny obcí s 200-499 obyvateli vykazovaly po celé sledované období 2020-2022 nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech obce Svatý Jan pod Skalou, Nenačovice a Železná a v roce 2022 také Bavoryně. Hodnota podílu DNV na daňových příjmech se pohybovala v rozmezí od 7,2 - 11,5 %. V kategorii obcí s 500-999 obyvateli měla nejvyšší podíl DNV na daňových příjmech ve všech letech sledovaného období obec Otročiněves, hodnota se pohybovala mezi 9,4 % - 11,5 %. Obec s nejvyšším podílem DNV na daňových příjmech v rámci kategorie obcí s 1000-1999 obyvateli byla Hlásná Třebaň s hodnotami podílu 8,6 - 10,9 %. Jak již bylo zmíněno, všechny tyto obce měly stanovený místní koeficient. Obce bez místního koeficientu měly naopak nejnižší podíl DNV na daňových příjmech ve všech velikostních kategoriích – konkrétně obce Bzová (hodnota podílu okolo 4 %) a Koněprusy (s hodnotami pod 6 %) za kategorii 200-499 obyvatel, dále Broumy, Srbsko a Újezd (ani jedna z těchto obcí nedosahovala výše 4 %) za kategorii 500-999 obyvatel a Broumy, Karlštejn, Srbsko, Svinaře, Tetín a Újezd (hodnota podílu se pohybovala okolo 3 % i přes to, že Svinaře a Tetín místní koeficient měly) v kategorii obcí s 1000-1999 obyvateli.

Nejvyšší podíl DNV na celkových příjmech měly z kategorie 200-499 obyvatel obce Nenačovice a Železná (okolo 7 %). První místo s nejvyšším podílem DNV na celkových příjmech u obcí s 500-999 obyvateli zaujímala obec Otročiněves, kdy v roce 2021 dosáhla bezmála 9 %, v roce 2022 7,8 %. Podíly DNV na celkových příjmech u sledovaných obcí s 1000-1999 obyvateli byly velmi vyrovnané, výjimku představovala Hlásná Třebaň v roce 2020, kdy byla hodnota podílu DNV na celkových příjmech bezmála 8 %. Druhé nejvyšší podíly DNV na celkových příjmech ve všech letech vykazovaly Chrustenice a Cerhovice (v rozmezí 5,1 % - 6,1 %). Kromě Cerhovic měly všechny zmíněné obce stanovený místní koeficient. Za všechny sledované roky vykazovaly nejmenší podíl DNV na celkových příjmech z kategorie 200-499 obyvatel obce Bavoryně (přestože stanovila místní koeficient od roku 2022), Bzová a Koněprusy, výše podílu DNV na celkových příjmech se u nich pohybovala v rozmezí 1,3 - 3,5 %. V kategorii s 500-999 obyvateli lze sledovat nejnižší podíl DNV na daňových příjmech u obcí Broumy, Karlštejn, Srbsko, Svinaře, Tetín a Újezd,

většina z těchto obcí nedosahovala ani 3 %. Nejnižší podíl DNV na celkových příjmech v kategorii 1000-1999 obyvatel za celé sledované období lze sledovat opět u obce Zaječov, kde hodnota nedosahuje ani 3 %. Tyto obce (kromě obcí Svinaře a Tetín) neměly místní koeficient.

Z analýz tedy vyplynulo, že u většiny obcí s místním koeficientem lze zaznamenat (v některých případech) až téměř dvojnásobnou hodnotu DNV na 1 obyvatele, podílu DNV na daňových příjmech i podílu DNV na celkových příjmech oproti obcím, které místní koeficient stanovený neměly. Obce by tedy prostřednictvím zavedení místního koeficientu mohly výrazně zvyšovat příjmy do svých rozpočtů, které by mohly využít jak pro dlouhodobou úpravu daňových výnosů, tak jen dočasně například v případě potřeby finančních prostředků, avšak většina (spíše menších obcí) tuto možnost nevyužila. Místní koeficient má tedy velký potenciál, často ale zůstane nevyužitý. Pokud by se obce rozhodovaly o zavedení místního koeficientu, je důležité brát u úvahy také to, že čím vyšší místní koeficient stanoví, tím více to zatíží daňové poplatníky na daném území. Proto by měly obce zavedení místního koeficientu dobře zvážit.

7 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

Daňové zákony 2022 (Díl 1.). Newsletter, 2022. ISBN 978-80-8183-150-8.

JANOUSHKOVÁ, Jana a Šárka SOBOTOVIČOVÁ. *Immovable property tax in the Czech Republic as an instrument of fiscal decentralization*. Technological and Economic Development of Economy. 2016, (22(6): 767–782). ISSN 2029-4913. Dostupné z: doi:10.3846/20294913.2016.1236355

KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 6., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-841-3. (Kubátová, 2015)

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5561-8.

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2023: úplná znění k 1. 1. 2023*. 34. vydání. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-0023-1.

OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

SMITH, Stephen. *Taxation: a very short introduction*. Oxford: Oxford University Press, 2015. Very short introductions. ISBN 978-0-19-968369-7.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2016*. 13. aktualizované vydání. VOX, 2016. ISBN 978-80-87480-44-1.

WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADEŘÁBKOVÁ. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Elektronické zdroje

Bykoš: Oficiální web obce. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.bykos.cz/vyhlasiky%2Da%2Dnariadeni/ds-5045/p1=306>.

Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj. Online. 2023. [cit. 2023-09-19]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/kraj>.

Český statistický úřad: Okres Beroun. Online. 2023. [cit. 2023-10-25]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/okres_beroun.

Český statistický úřad: Porovnání krajů v mapách [online]. [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-mapa>

Český statistický úřad: Příjmy a výdaje krajů, obcí a dobrovolných svazků obcí. Online. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=30830&pvo=FIN01&str=v59&c=v3~8_RP2022. [cit. 2023-09-24].

Český statistický úřad: Příjmy územních rozpočtů [online]. [cit. 2023-08-31]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=FIN02&z=T&f=TABULKA&filtr=G~F M~F Z~F R~F P~ S~ U~301_nu ll_&katalog=33877&str=v26&&u=v4_VUZEMI_100_3026#fx=1&w=

Český statistický úřad: Velikostní skupiny obcí. Online. 2023. [cit. 2023-11-02]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=RSO02D&z=T&f=TABULKA&katalog=31737&str=v62&&c=v61~2_RP2018MP12DP31#w=.

Český statistický úřad: Veřejná databáze: Počet obyvatel - obce vybraného území. Online. 2023. [cit. 2023-10-25]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=3830&katalog=33155&pvo=DEM15&pvo=DEM15&pvokc=101&pvoch=40177&c=v3~3_RP2022.

Český statistický úřad: Veřejná databáze: Příjmy a výdaje obcí podle SO ORP. Online. [cit. 2023-11-27]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvokc=65&pvoch=2102&pvo=FIN01D001&z=T&f=TABULKA&katalog=33877&c=v3~8_RP2020&&str=v84

Český statistický úřad: Veřejná databáze: Základní údaje SLDB 2021. Online. [cit. 2023-11-12]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=SLD21043-OB-OK&z=T&f=TABULKA&skupId=4690&katalog=33475&pvo=SLD21043-OB-OK&pvoc=101&pvoch=40177>.

Finanční správa: Daňové příjmy rozpočtů krajů a obcí dle zákona o rozpočtovém určení daní [online]. 2021 [cit. 2023-07-21]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/rozpocetove-urceni-dani/danove-prijmy-rozpocetu-kraju-a-obci-dle-zakona-o-rozpocetovem-urceni-dani>

Finanční správa: Doporučení pro obce při vydávání obecně závazných vyhlášek, kterými se stanoví koeficienty pro výpočet daně z nemovitých věcí [online]. 2021 [cit. 2023-08-21]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-nemovitych-veci/informace-stanoviska-a-sdeleni/2021/doporuceni-pro-obce-pri-vydavani-obecne-koeficienty>

Hlásná Třebaň. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://htreban.imunis.cz/edeska/>.

Město Beroun. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.mesto-beroun.cz/mesto-a-urad/vyhlasky-a-narizeni/>.

Město Hořovice: Oficiální stránky města Hořovice. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://sbirkapp.gov.cz/vydavatel/yjmbxfn>.

Město Králův Dvůr. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.kraluv-dvur.cz/vyhlasky-a-narizeni-mesta/ds-1002>.

Městys Cerhovice. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.cerhovice.cz/urad-mestyse/obecne-zavazne-vyhlasky/dane.html>.

Ministerstvo financí: Studijní text ke zvláštní části úřednické zkoušky pro obor státní služby: Daně, poplatky a jiná obdobná peněžítá plnění a hazardní hry [online]. 3. vydání studijního materiálu. Praha, 2022 [cit. 2023-07-18]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/zkusebni-otazky-a-odborna-literatura.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Informační web územního plánování [online]. 2020 [cit. 2023-06-30]. Dostupné z: <https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Ministerstvo vnitra České republiky: Analýza rozsahu výkonu veřejné správy v jednotlivých statutárních městech, městských částech a městských obvodech [online]. 2018 [cit. 2023-06-30]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/analyza-rozsahu-vykonu-verejne-spravy-v-jednotlivych-statutarnich-mestech-mestskych-castech-a-mestskych-obvodech.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky: Příspěvek na výkon státní správy [online]. 2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-prispevek-na-vykon-statni-spravy.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky: Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí [online]. 2018 [cit. 2023-07-05]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/rozpocetove-hospodareni-pro-zastupitele-obci.aspx>

Monitor státní pokladna. Online. [cit. 2023-11-27]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>.

Obec Bavoryně. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.bavoryne.cz/urad-obce/uredni-deska/obecne-zavazna-vyhlaska-obce-bavoryne-1-2021-590.html?kshow=1>.

Obec Hudlice. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://staryweb.obce-hudlice.cz/uredni-deska/smernice-a-vyhlasky-obce/ozv-5-2016/87/>.

Obec Chrustenice. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.chrustenice.cz/obecne-zavazne-vyhlasky>.

Obec Nenačovice. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.nenacovice.cz/vyhlasky-zakony>.

Obec Nižbor. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.obecnizbor.cz/urad/vyhlasky-1/>.

Obec Nový Jáchymov. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.obecnovyjachymov.cz/urad/vyhlasky-a-zakony/>.

Obec Svatá. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.svata.cz/urad/vyhlasky-a-narizeni-2/ozv-o-stanoveni-koeficientu-dane-z-nemovitosti-102cs.html>.

Obec Svinaře. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.svinare.cz/urad/obecne-zavazne-vyhlasky-a-zakony/>.

Obec Železná. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.obec-zelezna.cz/obecni-urad/uredni-deska/obecne-zavazna-vyhlaska-obce-zelezna-c-1-2020-761.html?ftresult=obecn%C4%9B+z%C3%A1vazn%C3%A1+vyhl%C3%A1%C5%A1ka>.

Portál MOJE daně: Vyhledávání koeficientů pro podání k dani z nemovitých věcí. Online. [cit. 2023-10-15]. Dostupné z: https://adisspr.mfcr.cz/dpr/adis/idpr_reg/dne/koef/vyhledani.faces.

Pražský studentský summit: Polemika: Mají kraje v ČR smysl? [online]. 2020 [cit. 2023-07-12]. Dostupné z: <https://www.studentsummit.cz/polemika-maji-kraje-v-cr-smysl/>

Svatý Jan pod Skalou. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.svatyjan.cz/urad/pravni-predpisy-obce-informace-oznameni-1/?page=1>.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.: Ústava České republiky. In: Sběrka zákonů. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

Zadní Třebaň. Online. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z: <https://www.zadnitreban.cz/urad-2/uredni-deska/ozv-koef-dane-z-nemovitosti-15.html?kshowback=2>.

Zákon č. 128/2000 Sb.: Zákon o obcích. In: Sběrka zákonů. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon č. 129/2000 S.: Zákon o krajích. In: Sběrka zákonů. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129>

Zákon č. 130/2000 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů. In: Sběrka zákonů. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-130>

Zákon č. 243/2000 Sb.: Zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). In: Sběrka zákonů. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-243>

Zákon č. 250/2000 Sb.: Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: Sběrka zákonů. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

Zákon č. 338/1992 Sb.: Zákon o dani z nemovitých věcí. In: Sběrka zákonů. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-338>

Zákon č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. In: Sběrka zákonů. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491>

8 Přílohy

8.1 Příloha č. 1 – Využívání koeficientů v okrese Beroun v roce 2023

Tabulka 38 - Využívání koeficientů v okrese Beroun v roce 2023

Název obce	Místní koeficient	Koeficient 1,5	Původní KPPO	Upravený KPPO
Bavoryně	2, 5	-	1, 0	-
Beroun	-	J, K	2, 0	2, 5
Běštín	-	-	1, 0	-
Broumy	-	-	1, 0	-
Březová	-	-	1, 0	-
Bubovice	-	J, K	1, 0	-
Bykoš	-	J, K, M, N, O	1, 0	-
Bzová	-	-	1, 0	-
Cerhovice	-	-	1, 4	1, 0
Drozdov	-	-	1, 0	-
Felbabka	-	-	1, 0	-
Hlásná Třebaň	3	J, K	1, 0	1, 4
Hořovice	2 + 4 na urč. parcely	-	1, 6	-
Hostomice	-	-	1, 4	-
Hředle	-	-	1, 0	-
Hudlice	2	-	1, 4	1, 6
Hvozdec	-	-	1, 0	-
Hýskov	-	-	1, 4	-
Chaloupky	-	-	1, 0	-
Chlustina	-	-	1, 0	-
Chodouň	-	-	1, 0	-
Chrustenice	2	-	1, 0	1, 4
Chyňava	-	J, K	1, 4	-
Jivina	-	-	1, 0	-
Karlštejn	-	-	1, 0	-
Komárov	-	-	1, 4	-
Koněprusy	-	-	1, 0	-
Korno	-	-	1, 0	-
Kotopeky	-	-	1, 0	-
Králův Dvůr	2	-	1, 6	2, 0
Kublov	-	-	1, 0	-
Lážovice	-	-	1, 0	-
Lhotka	-	-	1, 0	-
Libomyšl	-	-	1, 0	-
Liteň	-	-	1, 4	-
Loděnice	-	-	1, 4	-
Lochovice	-	J, K	1, 4	1, 6
Lužce	-	-	1, 0	-
Malá Víska	-	-	1, 0	-

Málkov	-	-	1, 0	-
Měňany	-	-	1, 0	-
Mezouň	-	-	1, 0	-
Mořina	-	-	1, 0	-
Mořinka	-	-	1, 0	-
Nenačovice	2	J, K	1, 0	-
Nesvačily	-	-	1, 0	-
Neumětely	-	-	1, 0	-
Nížbor	2	J, K	1, 4	-
Nový Jáchymov	2	J, K	1, 0	-
Olešná	-	-	1, 0	-
Osek	-	-	1, 0	-
Osov	-	-	1, 0	-
Otmíče	-	-	1, 0	-
Otročiněves	2	J, K, M, N, O	1, 0	-
Podbrdy	-	J, K, N, O	1, 0	-
Podluhy	-	-	1, 0	-
Praskolesy	-	-	1, 0	-
Rpety	-	-	1, 0	-
Skřípel	-	-	1, 0	-
Skuhrov	-	J, K, M, N, O	1, 0	-
Srbsko	-	-	1, 0	-
Stašov	-	-	1, 0	-
Suchomasty	-	-	1, 0	-
Svatá	-	J, K	1, 0	-
Svatý Jan pod Skalou	3	-	1, 0	-
Svinaře	1, 3	J, K	1, 0	-
Tetín	2	-	1, 0	-
Tlustice	-	-	1, 4	1, 0 (pouze F, H, I)
Tmaň	-	-	1, 4	-
Točnick	-	-	1, 0	-
Trubín	-	-	1, 0	-
Trubská	2	-	1, 0	-
Újezd	-	-	1, 0	-
Velký Chlumec	-	J, K, N, O	1, 0	-
Vinařice	-	-	1, 0	-
Vižina	-	-	1, 0	-
Vráž	-	J, K, N, O	1, 4	-
Všeradice	-	-	1, 0	-
Vysoký Újezd	1, 1	-	1, 0	1, 4
Zadní Třebaň	2	-	1, 0	-
Zaječov	-	-	1, 4	-
Záluží	-	-	1, 0	-
Zdice	-	-	1, 4	-
Žebrák	-	-	1, 4	-
Železná	3	J, K	1, 0	-

Zdroj: Vlastní zpracování dle Portál MOJE daně (2023)